

Muhoksen kunta

Tilinpäätös 2023

TOIMINTAKERTOMUS

muhos®

Kunnanhallitus 26.3.2024 § 78

Valtuusto 17.6.2024 § 35

Sisällysluettelo

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	4
1.1 Kunnanjohtajan katsaus	4
1.2 Kunnan hallinto.....	5
1.2.1 Luottamushenkilöorganisaatio	5
1.2.2 Palvelutuotanto-organisaatio.....	9
1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	10
1.4 Olennaiset muutokset Muhoksen kunnan toiminnassa ja taloudessa	13
1.5 Kunnan henkilöstö.....	14
1.6. Ympäristöasiat	15
1.7 Muut ei-taloudelliset asiat.....	16
1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	16
1.9 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	18
2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ ...	20
3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	22
3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	22
3.2 Toiminnan rahoitus	24
3.3 Tase ja sen tunnusluvut	26
4 KOKONAISTULOT JA -MENOT	28
5 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	29
5.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	29
5.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	29
5.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	30
5.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	31
5.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	32
6 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMEPITEET	35
6.1 Tilikauden tuloksen käsittely.....	35
6.2 Talouden tasapainottaminen.....	35
7 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	38
7.1 Kuntastrategian tavoitteiden toteutuminen.....	38
7.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	42

7.2.1 Käyttötalouden toteutuminen	43
7.2.2 Konsernipalveluiden toimintakertomus	45
7.2.3 Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimintakertomus	60
7.2.4 Teknisten palveluiden toimintakertomus	67
7.2.5. Tuloslaskelmaosan toteutuminen	92
7.2.6 Investointiosan toteutuminen	95
7.2.7 Rahoitusosan toteutuminen.....	96
7.2.8 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	97
8 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	101
8.1 Tuloslaskelma	101
8.2 Rahoituslaskelma	102
8.3. Tase.....	103
8.4 Konsernilaskelmat.....	105
9 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	109

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2023 oli ensimmäinen vuosi ilman kuntien järjestämisvastuuta sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävistä. Mielestäni kunnat onnistuivat uuden kunnan tehtävissään hyvin ja varsinkin talousarvio pysyi huomattavasti paremmin arviossaan verrattuna vuosiin, jolloin sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset saattoivat heittää arviota merkittävästi.

Muhoksen vuoden 2023 tilinpäätös on kaksijakoinen. Väestönkehitys Muhoksella on mennyt negatiiviseen suuntaan ja tähän haasteeseen on tartuttava ripeästi. Muhoksella syntyi vuonna 2023 ainoastaan 83 lasta ja samalla Muhoksesta tuli negatiivisen luonnollisen väestönkasvun kunta, sillä 90 muhoslaista kuoli vuonna 2023. Lisäksi Muhokselta muutti toisaalle 50 ihmistä enemmän kuin Muhokselle muutettiin. Negatiivisen luonnollisen väestönkasvun ja negatiivisen muuttoliikkeen vuoksi Muhoksen asukasluku on laskeva.

Vuoden 2023 Muhoksen taloudellinen tulos on erinomainen. Kunnan ylijäämäksi muodostui peräti 2,8 miljoonaa euroa, jonka avulla aikaisempien vuosien 900 000 euron kattamaton alijäämä hoidettiin historiaan. Vuoden 2023 hyvä taloudellinen tulos antaa kunnalle tilaa hengittää, mutta tiukkaa talouskuria täytyy tulevaisuudessakin harjoittaa, jotta Muhos ei vajoa uudelleen alijäämäiseksi kunnaksi.

Oma kantani on, että tiukkaa talouskuria ei ole syytä tehdä elinvoiman kustannuksella. Syntyvyys ja muuttoliike osoittavat, että jos emme onnistu elinvoiman lisäämisessä Muhoksella, edessä on vaikeita päätöksiä palveluverkkoomme. Muhoksen lähivuodet näyttävät kuitenkin positiivisilta. Kunta varautuu vihreän siirtymän teollisten suurhankkeiden sijoittumiseen Pyhäselän alueelle. Neuvotteluita kansainvälisten toimijoiden kanssa käydään tiiviisti. Kirkkosaaren asemakaavan tultua hyväksytyksi loppuvuodesta 2023, on Muhoksella tarjota Oulun seudun laadukkaimpia pientalotontteja uusille asukkaille lähiaikoina.

Positiivista elinvoimakuvaa Muhos on saanut myös älykkäiden energiavarastointijärjestelmien rakentajalta, Cactus Oy:ltä. Muhoslainen Cactus ilmoitti Talouselämässä haluavansa sähkövarastoinnin Appleksi. Sellaisessa kehityksessä Muhoksen kunta haluaa olla mukana ja pyrimme edistämään yrityksen kasvua omilla päätöksillämme, aivan kuten haluamme edistää kaikkien muidenkin muhoslaisten yritysten kasvua. Yritysten kasvu tuo alueelle elinvoimaa, uusia työpaikkoja ja verotuloja.

Eduskunta hyväksyi lakiesityksen julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä 1.3.2023. Palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025. TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Uudessa mallissa ensimmäisen sadan työttömyyspäivän ajan työttömyysturvamaksu on kunnalle maksuton. Sadan päivän jälkeen ns. sakkomaksua alkaa kertymään kunnan maksettavaksi. Uudistus vaatii entistä aktiivisempaa otetta työttömien kanssa työttömyyden alkaessa.

Muhoksen kunnan puolesta esitän kiitokset koko kunnan henkilöstölle, kaikille luottamushenkilöille ja yhteistyökumppaneille, kunnan ja sen asukkaiden hyväksi tehdystä työstä.

Kimmo Hinnö
Kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto

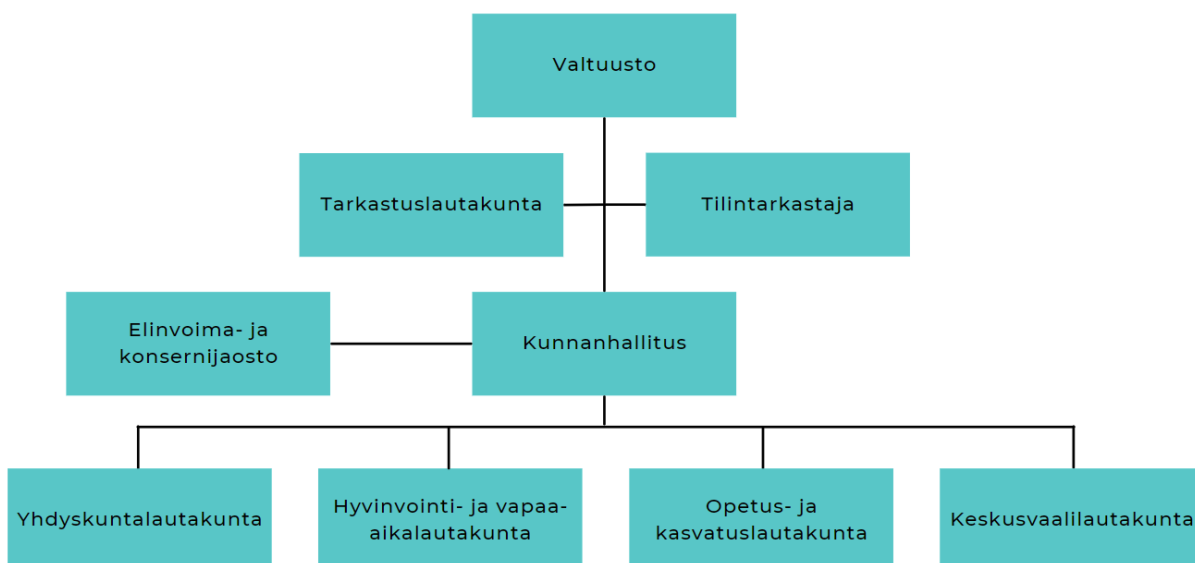
Muhoksen kunnan organisaatio muodostuu luottamushenkilöorganisaatiosta ja palvelutuotanto-organisaatiosta. Muhoksen kunnan uusi luottamushenkilö- ja palvelutuotanto-organisaatio on ollut voimassa 1.1.2023 alkaen.

1.2.1 Luottamushenkilöorganisaatio

Luottamushenkilöorganisaation muutokset 1.1.2023 ovat seuraavat:

- kunnanhallituksen alaisuudessa toimii elinvoima- ja konsernijaosto (nimi muutettu)
- kunnanhallituksen alaisuudessa ei ole maankäyttö- ja kaavoitusjaostoa (poistettu)
- sosiaali- ja terveyslautakunnan tehtävät siirtyivät hyvinvointialueelle (poistettu)
- hyvinvointilautakunta (poistettu) ja vapaa-aikajaoston (poistettu) tilalla ovat opetus- ja kasvatuslautakunta (uusi) sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta (uusi)
- teknisen lautakunnan nimi on muutettu yhdyskuntalautakunnaksi (nimi muutettu)

Luottamushenkilöorganisaatio 1.1.2023 alkaen

Valtuusto

Muhoksen valtuustossa on 27 valtuutettua toimikaudella 1.8.2021-31.5.2025.

Valtuuston puheenjohtajisto on valittu 16.8.2021 koko toimikaudeksi. Puheenjohtajistoon kuuluvat:

puheenjohtaja	Veli Paasimaa, VAS
I varapuheenjohtaja	Petteri Juka, KESK
II varapuheenjohtaja	Juha Piirala, KOK

Muut jäsenet:

Alanen Katja, KESK
Ervasti Tapani, KESK
Happo Jarkko, YL SIT
Huusko Hanne-Mari, VAS
Kamula Reijo, PS
Keränen Veli-Jaakko, KESK
Kukkonen Pertti, YL SIT
Latvanlehto Jaakko, VAS
Manelius Aimo, KESK
Markkanen Jarmo, SDP
Mattila Pirkko, KESK
Pirnes Harri, PS
Plaketti Anu, PS
Pohjola-Malmberg Jaana, KESK
Pöykiö Heidi, PS
Rauhio Ville, PS
Repo Hannele, SDP
Räisänen Jaakko, KESK
Suomela Eero, PS
Tihinen Sirkka, KESK
Tuomaala Leena, KESK
Tuusa Jussi, KOK
Tölli Samuli, KESK
Väisänen Mika, PS

Tarkastuslautakunta

Vuosien 2021–2025 tarkastuslautakunta

Mattila Pirkko, KESK, puheenjohtaja
Repo Hannele, SDP, varapuheenjohtaja
Aitta Eero, PS

Nuutinen Risto, VAS
Tajakka Päivi, KOK

Henkilökohtaiset varajäsenet
Rauhio Sinikka, KESK
Kaiponen Juha, SDP
Mustonen Teemu (30.5.2022 saakka), PS
Leppänen Jani (31.5.2022 lukien), PS
Huusko Pasi, VAS
Huovinen Riitta, KESK

Valtuuston toimikaudeksi 2021–2025 valitsemaan kunnanhallitukseen kuuluivat vuonna 2023:

Kunnanhallituksen puheenjohtajat

puheenjohtaja
Manelius Aimo, KESK
I varapuheenjohtaja
Keränen Veli-Jaakko, KESK
II varapuheenjohtaja
Plaketti Anu, PS

Kunnanhallituksen muut jäsenet:

Alanen Katja, KESK
Happo Jarkko, sit.
Markkanen Jarmo, SDP
Pöykiö Heidi, PS

Henkilökohtainen varajäsen

Tihinen Sirkka, KESK

Pohjola-Malmberg Jaana, KESK

Rauhio Ville, PS

Henkilökohtainen varajäsen

Vääräniemi Juhani, KESK
Paloviita Jaana, sit.
Jaukka Esko, VAS
Kamula Reijo, PS

Yhdyskuntalautakunta

Jäsenet

Räisänen Jaakko, KESK, puheenjohtaja
Latvalehto Jaakko, VAS, varapuheenjohtaja
Karvonen-Köykkä Auli, KD
Piilonen Tuomas, KESK
Tihinen Sirkka, KESK
Valkonen Eija-Leena, PS
Väisänen Mika, PS

Henkilökohtainen varajäsen

Tuomaala Leena, KESK
Kauppinen Ari, VAS
Kylmänen Lari, sit.
Ukkola Susanna, KESK
Taivalkoski Minna, KESK
Kamula Reijo, PS
Sirkko Jari, PS

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta

Jäsenet

Tuomaala Leena, KESK, puheenjohtaja
 Pirnes Harri, PS, varapuheenjohtaja
 Kiesilä Hilikka
 Kukkonen Pertti, sit.
 Sirkko Jari, PS
 Töllä Samuli, KESK
 Ukkola Susanna, KESK

Henkilökohtainen varajäsen

Hänninen Mari, KESK
 Leppänen Jani, PS
 Jaukka Esko, VAS
 Tajakka Heikki
 Valkonen Eija-Leena, PS
 Göransson Gunnar, KESK
 Taivalkoski Minna, KESK

Opetus- ja kasvatustalautakunta

Jäsenet

Rauhio Ville, PS, puheenjohtaja
 Pohjola-Malmberg Jaana, KESK, varapuheenjohtaja
 Ervasti Tapani, KESK
 Huusko Hanne, VAS
 Paloviita Jaana, sit.
 Pitkänen Tuomo, KESK
 Suomela Eero, PS

Henkilökohtainen varajäsen

Pöykiö Heidi, PS
 Piilonen Tuomas, KESK
 Taivalkoski Minna, KESK
 Perkiö Pasi, SDP
 Tuusa Jussi, KOK
 Hänninen Mari, KESK
 Pirnes Harri, PS

Keskusvaalilautakunta

Jäsenet

Kohtalo-Törmänen Helena, SPD, puheenjohtaja
 Saarenpää Kaarlo, KESK, varapuheenjohtaja
 Kangas Sami, VAS
 Pahkala Tero, sit.
 Pöykiö Heidi, PS

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

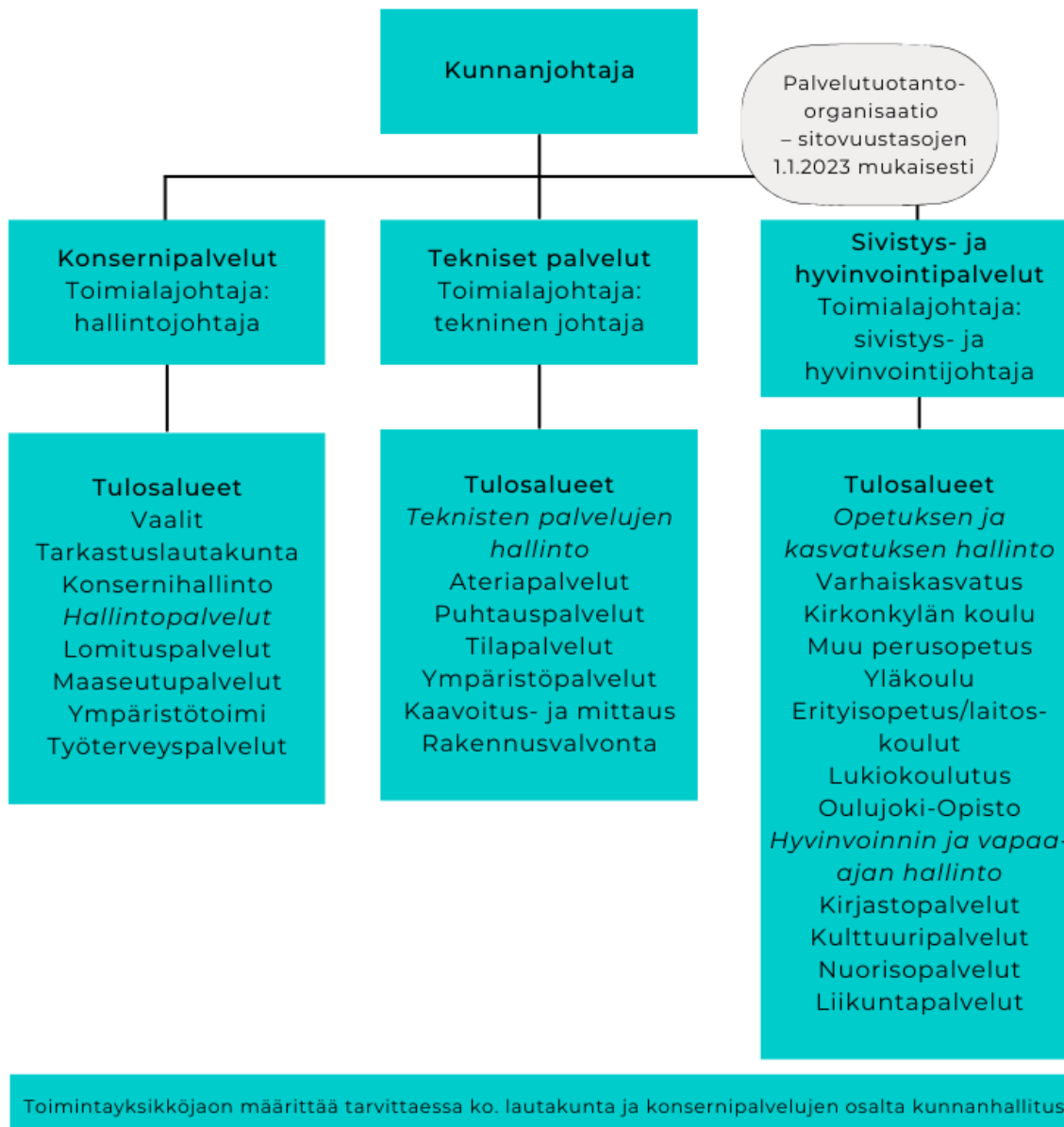
1. Tuomaala Teemu, sit.
2. Honkanen Veli-Pekka, KESK
3. Airaksinen Kirsti, VAS
4. Ruottinen Liisa, KESK
5. Väisänen Mika, PS
6. Göransson Gunnar, KESK

1.2.2 Palvelutuotanto-organisaatio

Palvelutuotanto-organisaation muutokset 1.1.2023 ovat seuraavat:

- sosiaali- ja terveystalveluiden toimialan tehtävät siirtyivät hyvinvointialueelle (poistettu)
- hyvinvointipalveluiden toimialan nimi on muutettu sivistys- ja hyvinvointipalveluiksi (nimi muutettu)
- konsernihallinnon tulosalueista palo- ja pelastustoimi siirtyi hyvinvointialueelle (poistettu) ja maankäyttö- ja kaavoitus siirtyi teknisiin palveluihin (siirto)
- teknisten palveluiden tulosalueella on kaavoitus ja mittaus (siirto ja tehtävien yhdistely) ja maanrakentamisen nimi on muutettu ympäristöpalveluiksi (nimi muutettu)
- sivistys- ja hyvinvointipalvelun hallinnon tehtävät jakaantuvat kahteen hallintoon; opetuksen ja kasvatuksen hallintoon ja hyvinvoinnin ja vapaa-ajan hallintoon

Johtavat viranhaltijat ja sijaiset

Kunnanjohtajana on toiminut

- Jussi Rämets ajalla 1.1.-31.8.2023 (sijainen ma. hallintojohtaja Rauno Piippo)
- Rauno Piippo (vt.) ajalla 1.9.-15.11.2023 (sijainen sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimialajohtaja Juha Valta) ja
- Kimmo Hinno ajalla 16.11.-31.12.2023 (sijainen ma. hallintojohtaja Rauno Piippo).

Konsernipalveluiden toimialuejohtajana on toiminut ma. hallintojohtaja Rauno Piippo.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimialajohtajana on toiminut Juha Valta (sijainen Oulujoki-Opiston rehtori, kulttuurijohtaja Minna Kärkkäinen 31.8.2023 saakka ja 27.9.-31.12.2023 yläkoulun rehtori Juha Piirala).

Teknisten palvelujen toimialajohtajana on toiminut tekninen johtaja Mikko Kari (sijainen kiinteistöpäällikkö Jaakko Männikkö).

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Loppuvuonna 2023 maailmantalouden näkymät olivat epävarmat. Korkeiden korkojen vaikutus yksityiseen kulutukseen ja siihen liittyvä kuluttajien heikko luottamus sekä maailmankaupan vaatimaton kehitys heikentävät näkymiä. Geopoliittiset jännitteet pysyttelevät korkeana Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen sekä Lähi-idän konfliktin vuoksi. Inflaation nopea hidastuminen ja työllisyyden pysyttelemineen korkealla monessa taloudessa puolestaan tukevat kasvunäkymiä. Ennusteen mukaan maailmantalous kasvaa vuonna 2024 2,7 prosenttia ja kasvu kiihtyy kolmeen prosenttiin vuonna 2025.

Euroalueen talouskasvu pysähtyi loppuvuonna 2023 ja kokonaistuotanto supistui vuoden kolmannella neljänneksellä. Inflaatio on hidastunut nopeasti, mikä on lisännyt odotuksia rahapolitiikan keventymiseen. Talouskasvun ennakoitaan elpyvän vuoden 2023 0,5 prosentista 0,9 prosenttiin vuonna 2024 ja 1,8 prosenttiin vuonna 2025.

Suomen talouden tilanne oli alkuvuonna 2023 ennakkoarvioita heikompi ja kolmannella neljänneksellä tuotanto väheni selvästi. Ennusteen mukaan Suomen BKT supistui vuonna 2023 0,5 prosenttia. Heikoin tilanne on rakentamisessa, mutta myös palveluiden hyvä kasvu on pysähtynyt. Talouden odotetaan kuitenkin kääntyvän kasvuun. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien ostovoimaa. Yksityisen kulutuksen odotetaan kääntyvän vaimeaan kasvuun vuonna 2024 ja kasvun vahvistuvan vuonna 2025. Vuonna 2024 BKT:n ennustetaan kasvavan 0,7 prosenttia ja 2,0 prosenttia vuonna 2025.

Julkisen kulutuksen kasvun ennustetaan olevan 3 prosenttia vuonna 2023. Kulutusmenoja kasvattavat mm. ikäsidonnaisten menojen kasvu, hyvinvointialueiden kasvaneet kustannukset sekä Venäjän hyökkäyssodasta aiheutuva puolustusvälinehankintojen ja maahanmuuttomenojen kasvu. Julkisen kulutuksen kasvun ennakoitaan pysyvän nollan tuntumassa vuosina 2024–2026 johtuen mm. hallituksen koko hallituskaudelle ulottuvista toimintamenosäästöistä sekä kuntien ja kuntayhtymien sekä hyvinvointialueiden omista sopeutustoimista. Julkisen talouden alijäämä kohenee seuraavina

vuosina hiljalleen hallituksen toimien ja talouskasvun ansiosta. Julkisia menoja rasittavat kuitenkin useat aiemmin päätetyt toimet, korkomenojen kasvu sekä mittavat puolustushankinnat.

Vuosi 2023 näyttää kuntahallinnossa kohtuullisen hyvältä odotettua nopeammasta kulutusmenojen kasvusta huolimatta. Kuntahallinnon rahoitusaseman arvioidaan olevan lähellä tasapainoa vuosina 2023–2024. Vuosina 2025–2028 alijäämät syvenevät kasvavien kustannusten sekä sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja jaksotusten seurauksena.

Kuntien kulutusmenot kasvavat tulevina vuosina lähinnä hintojen nousun vuoksi. Kuntien menoja kasvattaa hintojen nousun lisäksi TE-palvelu-uudistus, jonka myötä kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä 1.1.2025 alkaen, ja samalla kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajenee. Suurimman kuluerän kuntahallinnossa muodostavat henkilöstökustannukset, joita sopimuskorotukset nostavat noin 3 prosenttia vuonna 2024. Henkilöstökustannusten kasvua hillitsee puolestaan työttömyysvakuutusmaksun alentaminen, jonka vaikutus ulottuu myös verotuloihin positiivisesti. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen odotetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämissuunnitelman vuoksi.

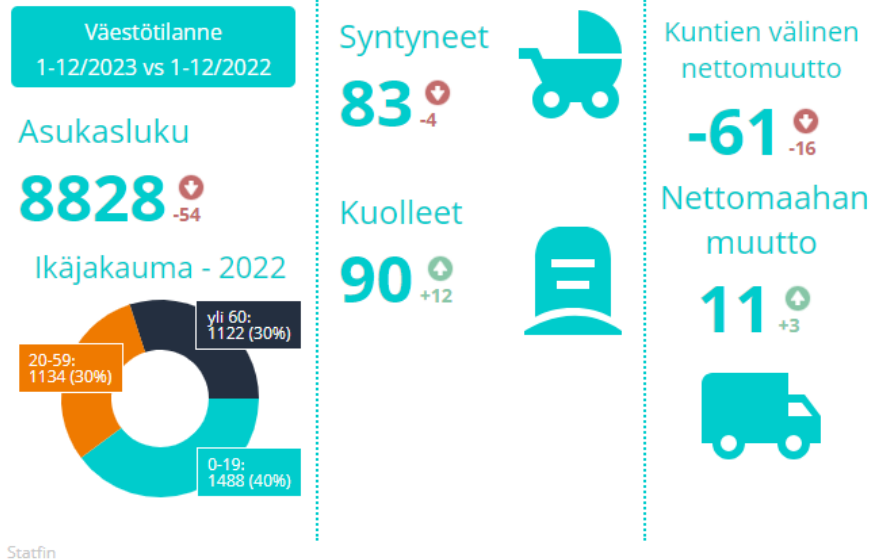
Vuonna 2024 kuntien valtionosuudet pienenevät merkittävästi sote-siirtolaskelman tarkentumisen seurauksena. Vuoden 2022 verotuksen valmistuttua vuoden 2023 lopulla ilmeni, ettei syksyn talousarvion yhteydessä arvioitu sote-siirtolaskelmaan liittyvä valtionosuusleikkaus ollut riittävä. Jotta uudistuksen periaatteena oleva kustannusneutraalisuus kuntien, hyvinvointialueiden ja valtion välillä saadaan varmistettua, tehdään kuntien valtionosuuksista vielä lisäsiirto valtiolle. Hallitus päätti jaksoittaa uuden lisäleikkauksen vuosille 2025–2027, jottei ennakoimattoman suuri leikkausvaikutus kohdistu valtionosuuksiin vielä vuonna 2024 tilanteessa, jossa suuri osa kunnista oli jo päättänyt vuoden 2024 talousarviostaan. Lisäksi hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru hidastaa valtionosuuksien kasvua vuosina 2024–2027.

Keskimääräinen kunnallisvero nousee vuonna 2024 koko Suomessa 0,07 prosenttiyksiköllä 7,51 prosenttiin, minkä arvioidaan lisäävän kunnallisverotuloja noin 80 milj. euroa vuositasolla. Lisäksi kiinteistöverotuloja lisää hallituksen päätös erottaa maapohjat rakennuksista yleisen kiinteistöveroprosentin sisällä ja nostaa niiden verotuksen vaihteluvälin alarajaa. Muutos kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja reilut 100 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Verotulot säilyvät kuntahallinnon merkittävimpänä tulonlähteenä, vaikka ne sote-uudistuksen seurauksena likimain puolittuivat. Vaikka verotulojen kasvu pysyy ennustevuosina lähellä pitkän aikavälin keskiarvoa, merkitsee se kunnille huomattavasti pienempiä lisätuloja kuin aiemmin.

Sote-uudistus kavensi kuntien talouden liikkumavaraa merkittävästi, mikä korostaa entisestään riskienhallinnan merkitystä kuntien talouden suunnittelussa. Kuntahallinnon investointipaineet pysyvät edelleen mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän edellyttämien muutosten vuoksi. Investointiympäristön epävarmat näkymät, noussut korkotasoa ja kuntien heikkenevä taloustilanne voivat kuitenkin edelleen lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen. Kasvavat alijäämät merkitsevät kuntahallinnossa sopeutuspainetta sekä edellyttävät investointien huolellista tarveharkintaa.

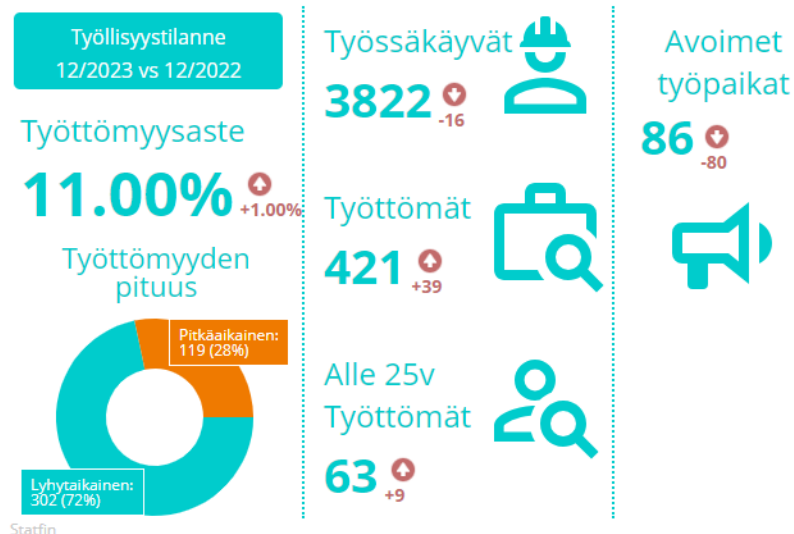
Väestö

Muhoksen kunnan väkiluku vuoden 2023 lopussa oli 8 828 asukasta, missä oli vähennystä edellisen vuoden loppuun 54 henkilöä. Kuolleisuus oli syntyvyyttä suurempi vuonna 2023 ja myös muuttoliike oli negatiivinen.

Työttömyys

Työttömyysaste vuoden 2023 lopussa oli 11,00 %, mikä on 1,00 prosenttiyksikköä edellisvuotta suurempi. Työssäkäyviä oli vuoden lopussa 3 822 henkilöä, kun vuotta aikaisemmin määrä oli 3 838 henkilöä. Sekä työttömien kokonaismäärä että nuorten työttömien määrä on kasvanut edellisvuodesta. Työttömistä pitkäaikaistyöttömiä oli vuoden lopussa 28 %.

1.4 Olennaiset muutokset Muhoksen kunnan toiminnassa ja taloudessa

Muhoksen kunta lähti vuoteen 2023 tilanteesta, jossa tilinpäätöksessä 2020 syntynyttä kattamatonta alijäämää oli jäljellä vielä 0,9 milj. euroa. Vuoden 2023 talousarvio laadittiin 1,4 milj. euroa ylijäämäiseksi. Talousarviomuutoksia tehtiin vuoden 2023 aikana 0,7 milj. euron (netto) edestä, jolloin muutetun talousarvion loppusumma on 2,1 milj. euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui lopulta 2,8 milj. euroa, minkä myötä tilinpäätöksessä 2020 syntyneet alijäämät ovat tulleet katetuksi kokonaisuudessaan.

Vuosi 2023 oli historiallinen kaikille Suomen kunnille, kun sosiaali- ja pelastustoimen tehtävät, rahoitus ja kustannukset siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Muutoksen myötä kunnan tilinpäätös ei ole vertailukelpoinen edellisen tilinpäätöksen kanssa. Sote-uudistuksen lisäksi Muhoksen kunta on aloittanut lomituspalveluiden vastuukuntana 1.1.2023 Pohjois-Suomen alueella. Kunnan vastuulle siirtyi Enontekiön, Hailuodon, Hyrynsalmen, Iin, Inarin, Kajaanin, Kemin, Keminmaan, Kempeleen, Kittilän, Kolarin, Kuhmon, Kuusamon, Kemijärven, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Muonion, Oulun, Paltamon, Pelkosenniemen, Posion, Pudasjärven, Puolangan, Pyhännän, Ranuan, Ristijärven, Rovaniemen, Sallan, Savukosken, Siikajoen, Simon, Sodankylän, Sotkamon, Suomussalmen, Vaalan, Siikalatvan, Taivalkosken, Tervolan, Tornion, Pellon, Tyrnävän, Utajärven, Utsjoen ja Ylitornion lomituspalveluiden hoitaminen, mikä myös osaltaan vaikuttaa tilinpäätösten vertailukelpoisuuteen. Muhoksen kunta on uudistanut organisaatiotaan 1.1.2023 vastaamaan uutta tilannetta. Organisaatiomuutoksista on kerrottu tarkemmin toimintakertomuksen kohdassa 1.2. Kunnan hallinto.

Kunnan toimintatuotot kasvoivat 8,9 milj. euroa edellisvuodesta ollen 22,9 milj. euroa. Toimintakulut puolestaan vähenivät 25,1 milj. euroa ollen 48,9 milj. euroa. Toimintakatteen muutos oli -56,9 % ja toimintakate oli vuoden lopussa -25,8 milj. euroa.

Verotulot ja valtionosuudet pienenevät yhteensä 30,8 milj. euroa edellisvuodesta. Verotulojen vähennys edelliseen vuoteen nähden oli 13,7 milj. euroa. Muhoksen kunnan tuloveroprosentti vuodelle 2022 oli 22,00. Kuntien vuoden 2023 tuloveroprosenttien määrittämisestä säädettiin Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamisesta annetun lain 55 §:n muuttamisesta annetussa laissa (8.7.2022/702) siten, että kuntien oli määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Näin ollen Muhoksen kunnan vuoden 2023 tuloveroprosentti oli 9,36. Kunnan tuloveroa kertyi vuonna 2023 15,9 milj. euroa (29,3 milj. euroa vuonna 2022). Kiinteistöveroprosentit puolestaan säilyivät vuodelle 2023 ennallaan, ja kiinteistöveron tuotto oli 4,4 milj. euroa (4,2 milj. euroa vuonna 2022). Yhteisöveron tuotto oli 1,0 milj. euroa (1,5 milj. euroa vuonna 2022). Sote-uudistukseen liittyvä yhteisöveron kuntien ryhmäosuuden siirto oli noin kolmasosa yhteisöveron tuotosta. Valtionosuuksien vähennys edellisvuodesta oli 17,2 milj. euroa. Verotulojen tapaan vähennyksestä suurin osa muodostuu valtionosuuksien sote-siirrosta.

Vuoden aikana nostettiin uutta pitkäaikaista lainaa 11 milj. euroa. Vanhoja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 9,2 milj. euroa ja lyhytaikaisia kuntatodistuksia oli tilinpäätöshetkellä 2,0 milj. euroa edellisvuotta vähemmän. Näin ollen kunnan lainakanta pieneni hieman (0,2 milj. euroa) toista vuotta peräkkäin, ollen 52,9 milj. euroa (5 994 euroa / asukas) 31.12.2023 (53,1 milj. euroa, 5 983 euroa /

asukas 31.12.2022). Lainamäärän vähenemisestä huolimatta kunnan korkokulut kasvoivat lähes 127 prosenttia edellisvuodesta korkomarkkinatilanteesta johtuen.

Toimintavuoden investointien netto oli 5,3 milj. euroa. Investointiohjelma oli hieman edellisvuotta suurempi. Suurimmat investointikokonaisuudet olivat maanhankinta 1,8 milj. euroa, kirkonkylän teollisuusalueen kunnallistekniikka 1,1 milj. euroa ja vuodelle 2024 jatkuva hanke kirjaston muutos ja korjaus 0,7 milj. euroa. Vuonna 2023 valmistui Kirkkosaaren kevyenliikenteen väylä ja silta, johon saatiin rahoitusta 0,5 milj. euroa. Samoin valmistui valtatie 22 Rovaniemen risteyksen alikulku ja pysäkkijärjestelyt sekä liittymäjärjestelyt.

Vuoden 2024 talousarvio laadittiin 56 388 euroa ylijäämäiseksi. Helmikuussa 2024 valtuusto on päättänyt (26.2.2024 § 2) päätöksessä eriteltyjen investointikohteiden poistoaikojen muutoksista, joiden myötä vuoden 2024 muutetun talousarvion ylijäämä on 157 647 euroa. Maaliskuun kokouksessa 25.3.2024 valtuuston käsittelyssä on opetus- ja kasvatuslautakunnan esitys lisämäärärahaa yläkoulun ryhmien jakamiseen 27 000 euroa sekä lisämäärärahaa kahden uuden päiväkotiryhmän perustamiseen. Päiväkotiryhmien perustamisen kustannuslaskelma vaihtoehto A mukaan on 244 538 euroa. Päätösesityksen mukaan lisämäärärahatarve tarkentuu tilan/tilojen selviämisen myötä. Molemmat lisämäärärahaesitykset heikentävät kunnan tulosta. Päiväkotiryhmien perustamisen vaihtoehto A kustannusten pohjalta laskettuna kunnan talousarvion tilikauden alijäämäksi muodostuisi 113 891 euroa, mikäli esitykset hyväksytään.

1.5 Kunnan henkilöstö

Muhoksen kunnan henkilöstömäärä 31.12.2023 oli 749 (2022/754). Kokonaisuutos edelliseen vuoden 2022 tilinpäätökseen oli 5 henkilöä eli noin -0,7 %.

Muhoksen kunnan sosiaali- ja terveystalouden henkilöstö, noin 240 hlöä, siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Vastaavasti Pohjois-Suomen lomituspalvelut siirtyivät Muhoksen kunnan vastuulle vuoden 2023 alussa. Henkilöstön määrän osalta nämä muutokset kumosivat toisiaan eikä kunnan kokonaishenkilöstömäärässä tapahtunut merkittävää muutosta vuosien 2022 ja 2023 välillä.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2023	2022	2021
Konsernipalvelut	329	104	112
Hyvinvointipalvelut	351	338	321
Sosiaali- ja terveyspalvelut	0	237	238
Tekniset palvelut	69	75	77
YHT.	749	754	748

Henkilöstömenot käyttötaloudessa vuoden 2023 osalta olivat yhteensä 32 070 670 euroa (TP 2022 32 391 671 euroa). Henkilöstömenot laskivat jonkin verran, vaikka vuoden 2023 aikana noudatettaviin työehtosopimukseen tuli merkittäviä korotuksia.

Sairauspoissaolot ilmoitetaan vuoden 2023 osalta KT:n Suositus henkilöstökertomuksen laadintaan -ohjeistuksen mukaisesti kalenteripäivinä ja ne ilmoitetaan keskimäärin kalenteripäivinä henkilötyövuotta kohti. Sairauspoissaoloprosentti lasketaan sairauspoissaolojen osuutena teorettisesta säännöllisestä koko henkilöstön työajasta.

Koko henkilöstön sairauspoissaolot vuonna 2023 olivat palkallisten sairauspoissaolojen osalta 21,4 päivää/henkilö ja palkattomien sairauspoissaolojen osalta 10,7 päivää/henkilö. Sairauspoissaoloprosentti oli 12,7 %. Vuoden 2023 henkilöstökertomuksessa on tarkemmin esitettyä poissaolot KT:n suosituksen mukaisesti. Palkallisia sairauspoissaoloja oli yhteensä 13 391 päivää ja palkattomia 6 720 päivää. Päiviin sisältyy myös työtaturmat, työmatkataturmat ja ammattitaudit.

Sairauspoissaolot toimialoittain 2023 (suluissa vuosi 2022)

	Palkalliset pois- saolot, pvä/hlö	Palkattomat poissaolot, pvä/hlö	Sairauspoissaolo %	0 päivää sairas- taneet hlöä/%
Hyvinvointipalvelut	16,7 (21,7)	2,2 (2,1)	7,5 (7,8)	39/16,4 %
Konsernipalvelut	28,0 (32,4)	21,2 (21,0)	19,4 (19,5)	60/22,9 %
- ilman lomituspalveluita	19,1 (9,1)	0 (0)	7,6 (3,3)	4/30,8 %
- lomituspalvelut	28,6 (36,7)	22,6 (24,9)	20,2 (22,5)	56/22,5 %
Tekniset palvelut	17,1 (31,6)	8,9 (7,6)	10,3 (13,8)	17/30,9 %

Työtaturmista johtuvia poissaoloja vuonna 2023 oli yhteensä 941 päivää (2022/311 pv), joista työmatkataturmista johtuvia poissaoloja oli 11 päivää (2022/5 pv). Ammattitaudista johtuvia poissaoloja oli 540 päivää (2022/10 pv). Lomituspalveluissa työtaturmien vuoksi kertyi 860 (2022/154 pv) sairauspoissaolopäivää, joka on noin 91,4 % kaikista tapaturmista aiheutuneista sairauspoissaolopäivistä.

Vuoden 2023 aikana vanhuuseläkkeelle siirtyi 10 henkilöä. Ennusteiden mukaan lähivuosille on odotettavissa hieman korkeampia eläköitymismääriä.

1.6. Ympäristöasiat

Muhoksen kunnan ympäristönsuojelu-, ympäristöterveydenhuolto- ja eläinlääkintäviranomaisena toimii Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitoksen johtokunta. Johtokuntaan kuuluu yhdeksän jäsentä, joista kuusi on Oulusta ja kolme muista yhteistoimintasopimuksen kunnista. Nykyisellä sopimuskaudella 2021–2024 Muhoksen kunnan edustaja toimii johtokunnan varsinaisena jäsenenä. Muhoksen kunnan maksuosuus ympäristötoimen toiminnasta oli vuonna 2023 yhteensä 233 334 euroa, josta 77 280 euroa koostui viranomaistoiminnasta ja 156 055 euroa eläinlääkintähuollosta. Ympäristönsuojeluviranomainen antoi vuoden 2023 aikana yhden

ympäristöluparatkaisun Muhoksen kunnan alueelle. Tarkastuksia vuoden aikana suoritettiin 19 kpl, näistä 10 liittyi ympäristönsuojelulain valvontaan ja 9 maa-aineslain valvontaan. Ympäristöhaittavalituksia Muhoksen kunnan alueelta tuli vuoden aikana 13 kpl, näistä suurin osa liittyi jätteiden käsittelyyn. Vuoden aikana käsiteltiin myös 7 kpl ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamia, joista 5 koski öljysäiliön maahan jättämistä kiinteistön lämmitysmuotoa vaihdettaessa ja kaksi jätteiden kertaluonteista hyödyntämistä maarakentamisessa. Ympäristöterveydenhuolto teki Muhoksella tarkastuksia elintarvikelain nojalla 37 kpl ja terveydensuojelulain nojalla 16 kpl. Tupakka- ja nikotiinitarkastuksia tehtiin yhteensä 6 kpl. Uimarannoilta otettiin yhteensä 21 uimavesinäytettä kesän aikana. Uimakauden ulkopuolella, eli talviuintikaudella, näytteitä otettiin 2 kpl. Eläinlääkintähuolto teki Muhokselle tuotantoeläinkäyntejä 308 kpl, lemmikkieläinkäyntejä oli 695 kpl, eläinsuojelukäyntejä 23 kpl ja terveydenhuoltokäyntejä 46 kpl. Muhoksella sijaitsee yhden eläinlääkärin sivuvastaanotto, muilta osin ympäristötoimen toimialueen eläinlääkärivastaanotto on keskitetty Ouluun Poratielle.

1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Korruption ja lahjonnan torjunta

Korruption ja lahjonnan torjunta on osa käytännön toimintaa.

Ihmisoikeusasiat

Muhoksen kunta kunnioittaa toiminnassaan ihmisoikeuksia. Vuoden 2023 aikana ei ole noussut esiin ihmisoikeuksia loukkaavia asioita.

Muhoksen kunnalla on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka on hyväksytty kunnanhallituksessa (23.1.2017 § 29).

1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Muhoksen kunnan vuoden 2020 tilinpäätöksessä syntyneet alijäämät ovat tulleet katetuksi vuoden 2023 tilikauden ylijäämän 2,8 milj. euroa myötä. Edellisten tilikausien alijäämien kattamisvelvollisuuden lakkaaminen helpottaa kunnan talustilannetta ja tulevien vuosien suunnittelua.

Lähtökohdat vuodelle 2024 ovat silti haastavat. Vuoden 2024 talousarviossa on arvioitu verotulojen ja valtionosuuksien vähentyvän noin 2,1 milj. euroa vuoden 2023 tasosta. Verotulojen on arvioitu vähenevän yhteensä 0,3 milj. euroa ja valtionosuuksien 1,8 milj. euroa. Kunnallisveron ja yhteisöveron kertymää heikentää yleinen talustilanne sekä työttömyyden kasvu. Valtionosuuksia heikentää merkittävimmin sote-siirtolaskelmiin pohjautuvat rahoituksen siirrot kunnilta hyvinvointialueille. Muhoksen kunnan osalta myös opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus väheni

vuodelle 2024 oppilasmäärien pienenemisen myötä. Vähenevän rahoituksen myötä hallintokunnat valmistelivat sopeuttamistoimenpiteitä vuoden 2024 talousarviossa toimeen pantavaksi, ja sopeutustoimien myötä kunnan talousarvio vuodelle 2024 saatiin laadittua 56 tuhatta euroa ylijäämäiseksi. Vuoden 2024 alussa valtuusto on hyväksynyt (26.2.2024 § 2) poistoaikojen muutoksia, minkä myötä kunnan talousarvion ylijäämä nousee 0,1 milj. euroa. Muutetun talousarvion loppusumma on 157 647 euroa.

Tulevina vuosina kuntien talous tiukkenee edelleen, kun vuosina 2024-2027 kuntien valtionosuuksia laskee valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön indeksijarru. Lisäksi vuoden 2023 osalta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja menojen epätasapainoa leikataan kuntien valtionosuuksista vuosina 2024 ja 2025. Valtionosuuksia laskee tulevina vuosina vielä sote-siirtolaskelmien tarkentuminen syksyllä 2023, minkä vaikutus täsmäytetään valtionosuuksien kautta. Siirtolaskelmia on täsmennetty ja tarkennettu sitä mukaa kun kuntien tilinpäätöstiedot ja palveluluokakohtaiset raportoinnit ovat tarkentuneet. Viimeisin tarkennus laskelmiin oli vuoden 2022 verotuksen valmistuminen. Valtiovarainministeriö päivitti sote-uudistuksen siirtolaskelmat marraskuussa 2023, jolloin ilmeni merkittävä tarve kuntien valtionosuuksien lisäleikkaukselle. Lisäleikkaukset jaksotetaan vähennettäväksi vuosien 2025-2027 valtionosuuksista. Lisäksi kuntien valtionosuusjärjestelmää uudistetaan niin, että uuden rahoitusjärjestelmän on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026. Viesti uudistukseen liittyen on ollut, että rahaa ei ole jaettavana lisää, vaan kuntien keskinäistä rahoitusta tasataan. Näin ollen kunnan toimintoja jouduttaneen sopeuttamaan edelleen tulevina vuosina vastaamaan vähentyntä ja edelleen vähenevää rahoitusta, tai vaihtoehtoisesti löytämään uusia tulonlähteitä tai korottamaan veroja.

Muhoksen kunnan vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman nettoinvestoinnit ovat 13,5 milj. euroa. Kunnan tulorahoitus ei taloussuunnitelman mukaan riitä kattamaan sekä toimintaa että investointeja, jolloin kunnan on otettava lainarahoitusta tulevien vuosien investointitarpeisiin. Lainarahoituksen kallistumisen myötä kunnan korkokustannukset kasvavat edelleen, mikäli korkotaso säilyy nykyisellä tasolla. Kunnan lainakanta tilinpäätöshetkellä oli 52,9 milj. euroa, josta 96,2 % on kiinteäkorkoisia pitkäaikaisia lainoja ja 3,8 % lyhytaikaisia kuntatodistuksia.

Vuoden 2025 alusta kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Muhoksen kunta on mukana Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilussa vuoden 2024 loppuun saakka. Kunta on hyväksynyt yhteistoimintasopimuksen Oulun seudun työllisyysalueesta. Sopimuksella sopijapuolet sitoutuvat toteuttamaan yhdessä Oulun työllisyysalueena julkisia työvoimapalveluita ja niihin liittyviä tehtäviä 1.1.2025 alkaen. Vastuukuntana työllisyysalueella toimii Oulun kaupunki.

Kuntien toiminta muuttui merkittävästi 1.1.2023 kun sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tehtävät siirtyivät hyvinvointialueiden vastuulle. Muutoksessa kuntien budjeteista ja henkilöstöstä karkeasti ottaen puolet siirtyi hyvinvointialueille. Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen käytössä olleet kiinteistöt jäivät kuitenkin kunnille, ja kiinteistöt on vuokrattu sote-uudistuksen voimaantulon mukaisesti hyvinvointialueiden käyttöön 3 + 1 vuoden sopimuksilla. Jos kunta jatkaa siirtymäkauden jälkeen toimitilojen hallintaa ja vuokrausta, tulee toiminta kuntalain mukaan yhtiöittä. Yhtiöittämisen myötä merkittävä osa kuntien rakennuskannasta sekä tilapalveluiden budjeteista siirtyy yhtiöiden hallinnoitavaksi.

1.9 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä kuntatalouteen aiheuttaa valtionosuuksien kehitys. Vuosien 2024-2027 valtionosuuksia laskee yhden prosenttiyksikön indeksijarru, ja lisäksi vuoden 2023 osalta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja menojen epätasapainoa leikataan kuntien valtionosuuksista vuosina 2024 ja 2025. Valtionosuuksia laskee lisäksi sote-siirtolaskelmien tarkentumisen aiheuttamat lisäleikkaukset, jotka jaksotetaan vuosien 2025-2027 valtionosuuksiin. Epävarmuutta valtionosuusrahoituksen kehitykseen tuo lisäksi 1.1.2026 voimaan tuleva valtionosuusuudistus ja sen mukanaan tuomat muutokset rahoitukseen.

Vuoden 2025 alusta kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysturvan rahoituksesta laajennetaan. Laajeneva rahoitusvastuu on tarkoitus kompensoida kunnille erillisellä valtionosuuden lisäyksellä. Kompensaation tason on tarkoitus vastata kunnille siirtyvän rahoitusvastuun kustannusta vuoden 2023 toteuman mukaisesti. Lisäksi kuntien järjestämisvastuulle siirtyvien työvoimapalveluiden rahoitus viedään osaksi kuntien peruspalveluiden valtionosuutta. Työvoimapalveluista muodostuu kunnille uusi valtionosuustehtävä, joihin määrätään täysimääräinen rahoitus sellaisena kuin palveluihin olisi budjetoitu määrärahaa tilanteessa, jossa valtio olisi vastannut palveluiden järjestämisestä. Rahoitus kohdentuu kunnittain työikäisen väestön, työttömyyden ja vieraskielisyyden perusteella. Muutoksen vaikutuksia kuntien talouteen on arvioitu ja arviolaskelmia esitetty viimeksi marraskuussa 2023, ja laskelmat perustuvat vuoden 2022 toteutuneisiin kustannuksiin. Seuraava laskelmapäivitys tehdään keväällä 2024 julkisen talouden suunnitelman yhteydessä. Kustannukset vaihtelevat vuosittain sekä koko maan että yksittäisten kuntien tasolla riippuen työttömien määrästä, työttömyyden rakenteesta, palveluissa olevien asiakkaiden määrästä, palvelurakenteesta sekä palveluiden yksikköhinnoinnista. Näin ollen työvoimaviranomaisten kustannukset voivat poiketa vuonna 2025 julkaistuissa laskelmissa esitetyistä kustannuksista vuosittaisesta vaihtelusta johtuen. Lisäksi osa laskelmien kustannusarvioista on tuotettu käytettävissä olevan tietopohjan puutteiden vuoksi laskennallisesti, joten kuntakohtaiset todelliset kustannukset voivat poiketa laskennallisista kuntakohtaisista kustannusarvioista. Kunnille siirtyvien kustannusten ja tehtävien hoitoon osoitettavan valtionosuuden määrä ja kohtaaminen aiheuttaa epävarmuutta kunnan talouden suunnitteluun.

Kunnat omistavat merkittävän kiinteistömäärän, ja kiinteistömäärään kohdistuu riski niiden terveellisyydestä ja ajanmukaisuudesta kunnan toiminnassa. Muhoksen kunnan kiinteistöt ovat pääsääntöisesti verrattain uusia. Taloussuunnitelmaan sisältyy kuitenkin sekä uusinvestointeja että remontoitavia kohteita. Investointitaso tulisi mitoittaa kunnan taloudelliseen kantokykyyn pidemmällä aikavälillä.

Toiminnan ja investointien rahavirran ollessa negatiivinen joutuu kunta rahoittamaan toimintaa lainarahalla. Rahamarkkinoiden osalta korkoriski on jo osittain realisoitunut kunnissa nykyisen totutusta matalasta tasosta nousseen korkotason myötä.

Kunta on varautunut vahinkoriskeihin vakuutusturvalla, jota päivitetään vuosittain.

Kunnan tuottamat palvelut eivät synny ilman henkilöstöä. Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuudessa on paikoin haastetta. Henkilöstön saatavuus vaikuttaa palvelutakuiden

toteutumiseen sekä arjen sujuvuuteen toimintayksikössä. Pienissä ja keskikokoisissa kunnissa henkilöriskit ovat potentiaalisesti merkittäviä ohuiden organisaatioiden vuoksi. Huomiota on kiinnitetty edelleen työhyvinvointiin ja esihenkilötyön ja johtamisen kehittämiseen. Taloudellisesti erittäin haastavana aikana kunnassa on pidettävä samalla huolta henkilöstön työssä jaksamisesta ja tuesta muutoksien keskellä.

Muhoksen kunnalla oli toimintavuonna käynnissä 3 riita-asiaa Oulun käräjäoikeudessa.

2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHAL- LINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 19.6.2023 § 26 Muhoksen kunnan uudet Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen sekä Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet. Sisäisen valvonnan ohjeen mukaan kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaavat kaikki tilivelvolliset ja esihenkilöt.

Toiminnot on järjestettävä siten, että kaikilla tasoilla on riittävä sisäinen valvonta. Tilinpäätös- ja toimintakertomuskäsittelyn yhteydessä luottamustoimielimet ovat arvioineet sisäistä valvontaa omien hallintokuntiensa osalta.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kunnan hallintosääntö on uudistettu vastaamaan 1.1.2023 voimaan astunutta uutta organisaatiota ja toimintaympäristöä. Hallintosääntö on hyväksytty valtuustossa 19.12.2022 § 73 ja uusi hallintosääntö astui voimaan samanaikaisesti uuden organisaation kanssa 1.1.2023.

Sisäistä valvontaa toteutetaan sähköisen Dynasty-asianhallintajärjestelmän avulla siten, että valmistelusta vastaava viranhaltijaorganisaatio toimii sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti. Viranhaltijapäätösten ja toimielinpäätösten osalta otto-oikeuden käyttö toimii asianmukaisesti asianhallintajärjestelmän avulla.

Toimialueiden osalta sisäinen valvonta toimii toimialueilta saatujen selvitysten perusteella hyvin.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Talouden ja toiminnallisten tavoitteiden seuranta on toteutettu osavuosikatsauksissa kaksi kertaa vuodessa (tammi-huhtikuu ja tammi-elokuu) sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi talouden seuranta on toteutettu neljännesvuosittain kvartaalikatsauksissa. Talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaan talouden toteumat tulisi käsitellä kuukausittain lautakunnissa ja konsernipalveluiden osalta kunnanhallituksessa, mikä ei ole vuonna 2023 toteutunut. Samoin vuoden 2023 tilinpäätökseen sisältyy talousarviolityksiä, joita ei ole käsitelty toimintavuoden aikana kunnan päätöksenteossa. Talousarviolitykset on käsitelty valtuustossa helmikuussa 2024, ja talouden kuukausittaista seuranta tehostetaan vuonna 2024.

Riskienhallinnan järjestäminen

Organisaation jokainen taso vastaa omalta osaltaan riskienhallinnasta. Riskien kartoituksen osalta on toimialoilla tehty toimenpiteitä, mutta työssä on vielä kehitettävää. Jatkovasti kasvava riski on ammattitaitoisen henkilöstön riittävyys ja oikea kohdentuminen osaavan työvoiman saatavuuden vuoksi.

Sopimustoiminta

Sopimuseurannan varmistamiseksi on sähköiseen asiahallintajärjestelmään liitetty ns. sopimusosio, joka mahdollistaa olemassa olevien sopimusten seurannan. Järjestelmä hälyttää viranhaltijaa, jos sopimus vaatii toimenpiteitä.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä

Muhoksen kunnalla ei ole erillistä organisaatiota tai viranhaltijaa, jonka vastuulla on sisäinen valvonta. Valvontavastuu on jaettu organisaatiossa jokaiselle viranhaltijalle ja erityisesti johtavassa asemassa oleville viranhaltijoille.

Jokainen toimialue laatii sisäisen valvonnan ohjeen perusteella arvion siitä, miten sisäinen valvonta on toteutunut ja onko havaittavissa puutteita. Toimialueen lausunnot huomioidaan, kun laaditaan toimintakertomuksen sisäisen valvonnan arviointia. Kunnanhallitus toteaa lausuntoaan sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä talouden ja toiminnan seurannan perusteella, että kunnan hallinto on pääosin toiminut kuntalain, hallintosäännön sekä valtuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ohjeiden mukaan ja että sisäinen valvonta on toimivaa ja asianmukaisesti järjestettyä.

3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

Tässä osiossa on esitetty tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma toimintakaudelta. Lisäksi on esitetty edellisen tilikauden vertailu ja tunnusluvut.

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma	2023 1000 e	2022 1000 e
Toimintatuotot	22 940	14 077
Valmistus omaan käyttöön	119	71
Toimintakulut	-48 854	-73 990
Toimintakate	-25 796	-59 842
Verotulot	21 265	34 954
Valtionosuudet	11 831	28 984
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	115	108
Muut rahoitustuotot	23	26
Korkokulut	-623	-275
Muut rahoituskulut	-4	-8
Vuosikate	6 812	3 946
Poistot ja arvonalentumiset	-3 987	-3 963
Tilikauden tulos	2 824	-17
Tilinpäätössiirrot	22	22
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 846	5
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	46,8	19,0
Vuosikate/Poistot, %	170,8	99,6
Vuosikate, euroa/asukas	772	444
Asukasmäärä	8 828	8 882

Tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistosta

= $100 * \text{vuosikate} / \text{poistot ja arvonalentumiset}$

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Tunnusluvun ollessa 100 % voidaan katsoa kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää päteväenä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen kun vuosikate alittaa poistot. Vuosikatteen ollessa alijäämäinen kunnan tulorahoitus on heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnassa.

3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma	2023	2022
	1 000 e	1 000 e
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 812	3 946
Tulorahoituksen korjaukset	-136	8
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 913	-5 244
Rahoitusosuudet investointeihin	495	24
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	142	236
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 399	-1 031
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennys	3	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 000	11 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 224	-10 325
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 000	-1 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	-984	1 776
Rahoituksen rahavirta	-1 204	1 451
Rahavarojen muutos	194	420
Rahavarat 31.12.	3 319	3 125
Rahavarat 1.1.	3 125	2 705
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, t€	-9 760	-11 946
Investointien tulorahoitus, %	106,3	74,9
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	0,6
Kassan riittävyys, pv	19	13
Asukasmäärä	8 828	8 882

Tunnuslukujen laskentakaavat

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} * \text{rahavarat 31.12.} / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Tunnusluku ilmaisee, montako päivää kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

3.3 Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2023 1 000 €	2022 1 000 €	VASTATTAVAA	2023 1 000 €	2022 1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT			A OMA PÄÄOMA		
I Aineettomat hyödykkeet			I Peruspääoma	24 931	27 287
1. Aineettomat oikeudet	33	48	IV Ed.tilikausien yli/alijäämä	-849	-855
2. Muut pitkävaikutteiset menot	908	1 025	V Tilikauden yli/alijäämä	2 846	5
Aineettomat hyödykkeet yht.	941	1 073	OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	26 927	26 438
II Aineelliset hyödykkeet			B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1. Maa- ja vesialueet	11 710	9 881	1. Poistoero	53	75
2. Rakennukset	44 839	46 971	POISTOERO JA VAPAAEHT.VAR.YHT	53	75
3. Kiinteät rakenteet ja laitt	13 296	9 311	C PAKOLLISET VARAUKSET		
4. Koneet ja kalusto	336	440	2. Muut pakolliset varaukset	59	60
5. Muut aineelliset hyödykkeet	122	122	PAKOLLISET VARAUKSET YHT.	59	60
6. Ennakkomaksut ja kesk.eräis	1 096	3 131	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Aineelliset hyödykkeet yht	71 400	69 856	1. Valtion toimeksiannot	0	107
III Sijoitukset			2. Lahjoitusrahastojen pääoma	296	296
1. Osakkeet ja osuudet	4 842	8 623	3. Muut toimeksiantojen pääoma	596	132
3. Muut lainasaamiset	47	50	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.	891	534
4. Muut saamiset	252	252	E VIERAS PÄÄOMA		
Sijoitukset yhteensä	5 141	8 925	I Pitkäaikainen		
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	77 482	79 853	2. Lainat vakuutus- ja rah.lai	41 701	40 192
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Pitkäaikainen vieras po. yht.	41 701	40 192
2. Lahjoitusrahastojen varat	293	293	II Lyhytaikainen		
3. Muut toimeksiantojen varat	448	36	1. Joukkovelkakirjalainat	2 000	4 000
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT	741	329	2. Lainat rahoitus- ja vak.lai	9 217	8 934
C VAIHTUVAT VASTAAVAT			3. Lainat julkisyhteisöiltä	0	15
I Vaihto-omaisuus			5. Saadut ennakot	337	688
II Saamiset			6. Ostovelat	2 115	4 423
Pitkäaikaiset saamiset			7. Liittymismaks. ja muut vela	594	556
2. Lainasaamiset	4 572	4 721	8. Siirtovelat	4 837	4 716
3. Muut saamiset	75	75	Lyhytaikainen vieras po. yht.	19 101	23 332
Pitkäaik.saamiset yhteensä	4 647	4 796	VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	60 801	63 524
Lyhytaikaiset saamiset			VASTATTAVAA	88 733	90 631
1. Myyntisaamiset	1 107	1 462	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
2. Lainasaamiset	163	166	Omavaraisuusaste, %	30,5	29,5
3. Muut saamiset	503	822	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	107,9	80,5
4. Siirtosaamiset	771	78	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	1 996	-849
Lyhytaikaiset saamiset yht.	2 545	2 528	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	226	-96
Saamiset yhteensä	7 191	7 324	Lainakanta 31.12., 1 000 €	52 917	53 142
III Rahoitusarvopaperit			Lainakanta 31.12., €/asukas	5 994	5 983
IV Rahat ja pankkisaamiset			Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	62 875	61 523
Rahat ja pankkisaamiset yht.	3 319	3 125	Lainat ja vastuut, €/asukas	7 122	6 927
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	10 510	10 449	Lainasaamiset, 1 000 €	47	50
VASTAAVAA YHTEENSÄ	88 733	90 631	Asukasmäärä	8 828	8 882

Tunnuslukujen laskentakaavat

Omavaraisuusaste %

= $100 * (\text{oma pääoma} + \text{poistoero} + \text{vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 % omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntatalouden merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus - %

= $100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), ja €/asukas

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12., ja €/asukas

= vieras pääoma – (saadut ennakot – lyhytaikaisen vieraan pääoman osto- ja siirtovelat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12., ja €/asukas

= vieras pääoma – (saadut ennakot – lyhytaikaisen vieraan pääoman osto- ja siirtovelat) + vuokravastuut

Lainasaamiset 31.12.

= sijoitukseen merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

4 KOKONAISTULOT JA -MENOT

Tulot		
	€	%
Toiminta		
Toimintatuotot	22 940 426	33,90
Verotulot	21 265 247	31,42
Valtionosuudet	11 831 377	17,48
Korkotuotot	114 904	0,17
Muut rahoitustuotot	22 774	0,03
Satunnaiset tuotot	0	0,00
Tulorahoituksen korjaukset:		
Käyttöomaisuuden myyntivoitto	-135 760	-0,20
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	494 675	0,73
Käyttöomaisuuden myyntitulot	141 822	0,21
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	3 300	0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 000 000	16,25
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0,00
Oman pääoman lisäykset	0	
Kokonaistulot yhteensä	67 678 765	100,00

Menot		
	€	%
Toiminta		
Toimintakulut	48 854 481	73,46
-Valmistus omaan käyttöön	-118 502	-0,18
Korkokulut	623 260	0,94
Muut rahoituskulut	3 953	0,01
Tulorahoituksen korjaukset:		
Pakollisten varausten muutos	0	0,00
Käyttöomaisuuden myyntitappio	0	
Investoinnit		
Investointimenot	5 913 412	8,89
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	9 224 209	13,87
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	2 000 000	3,01
Oman pääoman vähennykset	0	
Kokonaismenot yhteensä	66 500 813	100,00

5 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

5.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätöksessä	
	Yhdistely (kpl)	Ei Yhdistely (kpl)
Tytäryhteisöt Muhoksen Vesihuolto Oy (100 %) Kiinteistö Oy Piilorivi (50,00 %)	2	
Kuntayhtymät Pohjois-Pohjanmaan liitto (2,09 %) Koulutuskuntayhtymä OSAO (3,65 %)	2	
Osakkuusyhteisöt Kiinteistö Oy Muhoksen Vanhustentalot (23,07 %) Humanpolis Oy (33 %) Hirsijärven Vesi Oy (50 %)	3	
Yhteensä	7	

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on lakannut hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023 ja näin ollen ei ole enää mukana konsernitilinpäätökseen yhdisteltävissä yhteisöissä tilinpäätöksessä 31.12.2023.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on omistanut 50,00 % Kiinteistö Oy Piilorivistä 31.12.2022 saakka. Kunnan Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin omistuksen myötä kunnan omistus on ylittänyt 50 % Kiinteistö Oy Piilorivistä, minkä myötä yhtiö on ollut yhdisteltynä kunnan konsernitilinpäätökseen. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin lakattua sen omistus Kiinteistö Oy Piilorivistä on siirtynyt Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle, minkä myötä omistusosuudet ovat 50/50. Muhoksen kunta on nimittänyt Kiinteistö Oy Piilorivin hallituksen jäsenistä 3/5, minkä myötä kunnalla katsotaan olevan määräysvalta yhtiössä ja yhtiö on yhdistelty kunnan konsernitilinpäätökseen.

5.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Muhoksen kuntakonsernin toiminnan ohjaus perustuu valtuuston hyväksymään konserniohjeeseen (25.6.2018).

Valtuusto hyväksyi Muhoksen Vesihuolto Oy:lle asetettavat vuoden 2023 tavoitteet talousarvion 2023 hyväksymisen yhteydessä 19.12.2022.

Talousarviovuodelle 2023 asetettujen Muhoksen Vesihuolto Oy:n muiden tavoitteiden toteutuminen:

1. Tavoite asentaa UV-desinfiointilaitteet vesitornille ja Päivärinteen alavesisäiliölle parantamaan vedentoimituksen laadullista turvallisuutta toteutui.
2. Tavoite laskuttamattoman veden määrän saaminen alle 10 %:iin (lähtökohta 10–20 %) sekä tavoite viemärin vuotovesien määrän aleneminen alle 15 %:iin (lähtökohta 15–20 %) verkoston saneerauksen myötä jäi saavuttamatta.
3. Muhoksen Vesihuolto Oy:n tavoite kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntarakenteen kehitystä mahdollistavalla tavalla toteutui.
4. Tavoite toimittaa asiakkaille puhdasta pohjavettä kohtuukustannuksin ja huolehtia viemäröinnistä terveyden- ja ympäristösuojelun kannalta asianmukaisesti ja taloudellisesti toteutui.

Muhoksen Vesihuollon tavoite lyhentää velkaansa seuraavien vuosien aikana on seuraava:

Vuosi	Lyhennys
2024	100 000 €
2025	100 000 €
2026	100 000 €

Velkapääomaa lyhennettiin vuonna 2023 100 000 euroa. Lainan korko oli vuonna 2023 kiinteä 100 000 €.

5.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Muhoksen Vesihuolto Oy

Muhoksen Vesihuolto Oy on kunnan 100 % omistama yhtiö. Yhtiön liikevaihto oli 1 923 331,04€. Edellisen vuoden liikevaihto oli 1 757 011,14 € ja liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 166 319,90 €, eli 9,47 %.

Uusia kiinteistöjä liitettiin vuoden aikana 18 kappaletta. Vesi- ja viemäriliittymä 10 kiinteistöä, vesiliittymä 7 kiinteistöä ja viemäriliittymiä 1 kiinteistö. Liittymien määrä vuoden lopussa oli 3 481 vesiliittymää ja 2 158 viemäriliittymää. Yhtiö on yhdeksäntoista toimintavuoden aikana rakentanut 809 vesiliittymää ja 906 viemäriliittymää.

Vesijohtoverkostoa rakennettiin 1,3 km ja vesijohtoverkoston kokonaispituus oli vuoden lopussa 271 km. Viemäriverkostoa rakennettiin 1,3 km ja viemäriverkoston kokonaispituus oli vuoden lopussa 149,3 km. Viemäri- ja vesiverkostoa saneerattiin 0,2 km. Vesijohtoverkoston uusittiin 3 uutta runkoventtiiliä.

Viemäriverkoston vuotovesimäärien pienentämiseen vaikuttavia korjauksia suoritettiin kaivoja korjaamalla tulvaherkillä alueilla ja verkostoa saneeraamalla. Kuluvana vuonna toteutettiin rakennushankkeita yhteistyössä Muhoksen kunnan kanssa. Muhoksen Vesihuolto Oy jatkaa etäluettavien vesimittareiden asennuksia asiakkailleen.

Valvontatutkimusohjelman mukaisten tutkimustulosten mukaan veden laatu täytti talousvesiasetuksen mukaiset laatuvaatimukset ja laatusuositukset. Käyttökatkoksia vesi- ja viemäriverkostossa oli vuoden aikana vähäinen määrä. Vesijohtovuotoja on ollut 5 kappaletta.

Muhoksen Vesihuolto Oy:n tilikauden tulos oli 170 733,88 euroa tappiollinen (-231 012,66 € v. 2022). Yhtiön arvion mukaan toiminta tulee tulevaisuudessa olemaan kannattavampaa, koska sähkön hinta on laskenut.

5.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan osalta Muhoksen kunnassa toteutetaan tytäryhtiön toiminnan ja talouden seurannan yhteydessä tehtävää valvontaa, joka tapahtuu tytäryhtiön johdon kanssa pidettävissä vuotuisissa palavereissa ja tarvittaessa raporteilla, jotka toimitetaan myös konsernijaoston käyttöön.

5.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma	2023	2022
	1000 e	1000 e
Toimintatuotot	28 333	35 180
Toimintakulut	-53 511	-97 139
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	32	-53
Toimintakate	-25 145	-62 012
Verotulot	21 265	34 954
Valtionosuudet	11 831	31 803
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	18	10
Muut rahoitustuotot	23	46
Korkokulut	-635	-331
Muut rahoituskulut	-5	-26
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-598	-300
Vuosikate	7 353	4 445
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 591	-5 532
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	0	-2
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-4 591	-5 533
Tilikauden tulos	2 763	-1 089
Tilinpäätössiirrot	21	7
Tilikauden verot	-9	-7
Laskennalliset verot	0	0
Vähemmistöosuudet	-19	-6
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 755	-1 096
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	52,9	36,2
Vuosikate/Poistot, %	160,2	80,3
Vuosikate, €/asukas	833	500
Asukasmäärä	8 828	8 882

Konsernin rahoituslaskelma	2023	2022
	1 000 e	1 000 e
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	7 353	4 445
Tilikauden verot	-9	-7
Tulorahoituksen korjauserät	-164	63
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 803	-12 155
Rahoitusosuudet investointimenoihin	495	34
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	142	332
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 013	-7 332
Rahoituksen rahavirta		
<u>Antolainauksen muutokset</u>		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	3	0
<u>Lainakannan muutokset</u>		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 000	16 166
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 401	-10 719
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 000	-1 024
Oman pääoman muutokset	87	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 247	2 097
Rahoituksen rahavirta	-1 558	6 520
Rahavarojen muutos	-545	-812
Rahavarat 31.12.	4 645	6 617
Rahavarat 1.1.	5 190	7 429
Rahavarojen muutos	545	-812
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, t€	-22 805	-24 126
Investointien tulorahoitus, %	116,6	36,7
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	0,5
Kassan riittävyys, pv	24	20
Asukasmäärä	8 828	8 882

Konsernitase					
VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
	1000 e	1000 e		1000 e	1000 e
PYSYVÄT VASTAAVAT	83 913	104 013	OMA PÄÄOMA	27 394	27 327
Aineettomat hyödykkeet	947	1 675	Peruspääoma	24 931	27 287
Aineettomat oikeudet	38	169	Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0	4
Muut pitkävaikutteiset menot	909	1 181	Muut omat rahastot	458	747
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0	326	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-750	384
			Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 755	-1 096
Aineelliset hyödykkeet	80 041	99 533	VÄHEMMISTÖOSUUDET	248	301
Maa- ja vesialueet	11 804	10 513	PAKOLLISET VARAUKSET	79	808
Rakennukset	48 059	55 388	Muut pakolliset varaukset	79	808
Kiinteät rakenteet ja laitteet	18 165	14 557	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 387	892
Koneet ja kalusto	645	1 884	VIERAS PÄÄOMA	64 462	88 631
Muut aineelliset hyödykkeet	267	295	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	41 855	56 837
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 102	16 897	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	2 642	2 676
Sijoitukset	2 925	2 804	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	11 270	13 643
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	598	771	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	8 695	15 474
Muut osakkeet ja osuudet	2 113	1 796	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	93 570	117 958
Muut lainasaamiset	47	51			
Muut saamiset	168	186			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 236	687			
VAIHTUVAT VASTAAVAT			TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Vaihto-omaisuus	226	519	Omavaraisuusaste, %	29,7	23,6
Saamiset	3 549	6 123	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	104,3	86,2
Pitkäaikaiset saamiset	262	311	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	2 005	-712
Lyhytaikaiset saamiset	3 287	5 812	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	227	-80
Rahoitusarvopaperit	0	239	Lainakanta 31.12., 1 000 €	53 125	70 481
Rahat ja pankkisaamiset	4 645	6 377	Lainakanta 31.12., €/asukas	6 018	7 935
VASTAAVAA YHTEENSÄ	93 570	117 958	Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	63 083	77 364
			Lainat ja vastuut, €/asukas	7 146	8 710
			Lainasaamiset, 1 000 €	47	51
			Asukasmäärä	8 828	8 882

6 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMEPITEET

6.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Muhoksen kunnan tilikauden 2023 tulos on 2 824 038 euroa. Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelyksi seuraavaa:

- 1) Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 21 516 euroa.
- 2) Tilikauden ylijäämä 2 845 554 euroa siirretään taseen tilikauden yli/alijäämätilille.

6.2 Talouden tasapainottaminen

Muhoksen kunnan tilinpäätös vuodelta 2020 oli 3,4 milj. euroa alijäämäinen ja kunnan taseeseen muodostui kattamatonta alijäämää 2,1 milj. euroa. Alijäämäisen tuloksen myötä tasapainottamisohjelman valmistelu vuosille 2022–2025 aloitettiin vuoden 2021 keväällä. Ohjelman toimenpiteitä on siirretty osaksi talousarvioita 2022–2023. Vuoden 2022 tilikauden ylijäämäksi muodostui 5 288 euroa, ja kunnan kattamaton alijäämä oli tilinpäätöksessä 2022 0,9 milj. euroa. Vuoden 2023 ylijäämäksi muodostui 2 845 554,22 euroa, minkä myötä taseen kertyneet alijäämät ovat tulleet kateiksi, ja sen myötä kunnan alijäämän kattamisvelvoite voidaan todeta täytetyksi.

Vuosille 2022–2025 laadittu talouden tasapainottamisohjelma katsotaan päättyneeksi alijäämän kattamisvelvollisuuden tullessa täytettyä. Tasapainotusohjelman loppuraportointi on esitetty oheisessa taulukossa.

TALOUDEN TASAPAINOTUS						
		Tavoite (€)	TILINPÄÄTÖS 2023		Tavoite (€)	
Hyvinvointipalvelut/Toimenpide:	Vastuu/Sitovuus	TA2023	Tavoitteen toteutuminen	Kommentti	TA2024	TS2025
Palveluiden kehittäminen	Hallinto ja luottamushenkilöt					
Varhaiskasvatuksen lapsimäärän väheneminen ja sen vaikutus perhepäivähoitajien määrään	Varhaiskasvatusjohtaja	0 ~~182-000~~		Lapsimäärä ei ole vähentynyt varhaiskasvatuksessa; säästöjä ei ole syntynyt vuonna 2023.	0 ~~182-000~~	0 ~~182-000~~
Alakoulujen oppilasmäärän väheneminen ja sen vaikutus opetusryhmien määrään	Hyvinvointijohtaja ja alakoulujen rehtorit	0 ~~55-600~~		Tavoite tehty, mutta palkankorotuksista johtuen säästö (€) ei toteudu.	55 600 ~~95-000~~	55 600 ~~95-000~~ ~~434-000~~
Kirjastopalveluiden henkilöstön tarkastelu (työaika ja eläköityvät huomioden)	Kirjastotoimenjohtaja	30 000 ~~38-700~~		Avointa kirjastovirkailijan tointa ei ole täytetty vuonna 2023.	8000 ~~63000~~	8000 ~~80000~~
Kunnan esiopetuksen järjestämisen tarkastelu (omana; varhaiskasvatuksessa vai koulussa vai ostopalveluna)				Esiopetusta järjestetään sekä varhaiskasvatuksessa että kouluissa lukuvuonna 2022-2023 ja 2023-2024		
Kirjaston lyhennetyt aukioloajat kesäaikana	Kirjastotoimenjohtaja	5 000		Kirjasto on ollut auki heinäkuussa 2023 mutta sijaisia ei ole otettu --> säästö toteutunut	5 000	5 000
Perusopetuksen tuntikehyksen selvittäminen ja mahdollinen sopeuttaminen sekä henkilöstörakenteen tarkastelu	Hyvinvointijohtaja Rehtori, yläkoulu Rehtori, Kirkkonylän koulu			Perusopetuksen tuntikehystä vähennetty lv 2022-23 23 vuosiviikkotuntia		
Lukion kurssimäärän sopeuttaminen vastamaan opiskelijamäärää (opiskelijaksi ottomäärä: 65/syysy 2022)	Rehtori, lukio	18 000		Kurssimäärää vähennetty lv 2022-23 36,2 kurssia	18 000	18 000
E-lukion käytön väheneminen	Rehtori, lukio			eLukion toiminta on loppunut. Aikuislukion puolelta ostettu joitakin kursseja.	1 500	1 500
Toimintojen ulkoistaminen	Hallinto ja luottamushenkilöt					
Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen tarkastelu (omana toimintana vai ostopalveluna)	Hyvinvointijohtaja ja vs. johtava koulunkäynninohjaaja	0 ~~6-500~~		Aamupäivätoimintaa pitää järjestää erityisintuen oppilaille kunnan omana toimintana (ei ole ulkopuolisia toimijoita).	0 ~~6-500~~	0 ~~6-500~~
YHTEENSÄ HYVINVOINTIPALVELUT		53 000 ~~305-000~~			88 100 ~~141-600~~ ~~369-500~~	88 100 ~~198-000~~ ~~425-500~~
Tekniset palvelut/Toimenpide:						
Palvelutuotannon kannalta tarpeettomien ja vajaakäytöllä olevien rakennusten myynti/vuokraus tai purku	Tekniset palvelut/hallinto					
Käytöstä poistettu kiinteistö; Mäntyranan entinen koulu		0 ~~25-000~~		Mäntyranan liikuntasali on käytössä, säästöt käytötloudessa eivät toistaiseksi ole toteutuneet. Uusi korvaava sali valmistuu 2025.	0 ~~25-000~~	25 000
Käytöstä poistettu kiinteistö; Muhostien entinen päiväkot		4 000		Päiväkotit purettuja tontti myyty	4 000	4 000
Palvelutuotannon mitoitus ja toimintamallien kehittäminen palvelutuotannon kilpailukyyn säilyttämiseksi	Tekninen johtaja	0 ~~35-000~~		Kuljetukset siirretty omaksi työksi ja mitoitukset tehty.	35 000	35 000
Kiinteistöjen pääoman käytön tehostaminen (sisäisen vuokran tarkistus; tuottoaavimus)		400 000 ~~500-000~~		Toteutettu.	400 000 ~~500-000~~	400 000 ~~500-000~~
Aterioiden myynti ulkopuolisille				Oma toiminta, ei toteutettu		
YHTEENSÄ TEKNISET PALVELUT		404 000 ~~564-000~~			439 000 ~~564-000~~	464 000 ~~564-000~~
Konsernipalvelut/Toimenpide:						
Työllisyyspalveluiden tarkastelu: Nuortenystävien ry:n sopimuksen tarkistaminen (syysy 2021) ja rakenteelliset muutokset	Hallintopäällikkö, Kunnanjohtaja	0 ~~50-000~~		Säästö ei ole toteutunut.	0 ~~50-000~~	0 ~~50-000~~
YHTEENSÄ KONSERNIPALVELUT		0 ~~50-000~~			0 ~~50-000~~	0 ~~50-000~~
KAIKKI YHTEENSÄ: (ilman sotea)						
Tulojen lisäykset yhteensä		400 000			400 000	400 000
Menojen vähennykset yhteensä		57 000			127 100 ~~180-600~~	152 100 ~~262-000~~
Vaikutus yhteensä toimintakatteeseen "SÄÄSTÖ"		457 000 (919-800)			527 100 ~~580-600~~ (983-500)	552 100 ~~662-000~~ (1-039-500)

Eriyisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää Kuntalain 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa, tai jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa.

Lisäksi arviointimenettely voidaan käynnistää, mikäli rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommalla ja jos ne ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet säädetty raja-arvot:

- kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia
- kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
- asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
- konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8

Alla olevassa taulukossa on esitetty edellä mainitut kriisikuntakriteerit ja niiden raja-arvot Muhoksen kunnan osalta tilinpäätösten 2021 ja 2022 pohjalta (VM 26.9.2023). Tunnuksista Muhoksen kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate täyttää kriisikuntakriteerin arvon.

Muhoksen kuntakonserni	Raja-arvo	TP 2021	TP 2022
Taseeseen kertynyt ylijäämä €/as	-1000 €/as + -500 €/as	44	-80
Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde	alle 80 %	94,20 %	80,30 %
Tuloveroprosentti	ka + 2 %	21,50	22,00
Konsernin lainat ja vuokravastuut €/asukas	ka + 50 %	8 152	8 710
Konserni laskennallinen lainanhoitokate	alle 0,8	0,8	0,5

Tulevien vuosien kuntatalous ei tule helpottumaan mm. valtionosuusleikkausten ja kasvavien rahoituskustannusten myötä. Tasapainotusohjelman 2022–2025 toimenpiteiden huomioimisen lisäksi toimialat valmistelivat vuoden 2024 talousarvioon uusia sopeutustoimenpiteitä, ja sopeutustoimenpiteitä tulee valmistella myös tulevan vuoden 2025 talousarvion valmistelun yhteydessä. Talouden tasapainon varmistamiseksi tarvitaan nimenomaan uusia keinoja, sillä käytössä olleiden vuosien 2022–2025 tasapainotussuunnitelman toimenpiteistä osa ei tullut toteutetuksi, kun oletukset esimerkiksi varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevan lapsimäärän vähenemisestä eivät ole toteutuneet ennakoitun mukaisesti. Talouden tasapainotuksen toimenpiteitä tulee arvioida ja suunnitella nykytilan ja tämän hetken toimintaympäristön kehityssuunnitelmien mukaan uudelleen talousarvion 2025 laadinnan yhteydessä.

7 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

7.1 Kuntastrategian tavoitteiden toteutuminen

Muhoksen kuntastrategia vuosille 2022–2025 on hyväksytty valtuustossa 15.12.2021. Kuntastrategia on koko valtuustokauden kattava suunnitelma, joka ohjaa kunnan päätöksentekoa, suunnittelua ja kehitystyötä. Kuntastrategia ohjaa myös kunnan talouden suunnittelua. Talouden tasapainotus on käynnissä yhtäaikaaisesti kuntastrategian kanssa ja se on osaltaan ohjannut myös strategian laatimista kestäväen kuntatalouden suuntaan.

Muhoksen kuntastrategian keskeiset tavoitteet on tiivistetty seuraavasti:

Arvot				
Luonnonläheinen – Rohkea – Yhteisöllinen – Uudistuva				
Missio				
Muhos uskaltaa uudistua ja olla rohkeasti elinvoimainen: olemme edelläkävijöitä hyvinvoinnissa, opinpoluissa, yrittäjyydessä, monipuolisessa asumisessa ja uusiutuvan energian tuotannossa				
Visio 2030				
Kasvua ja hyvinvointia kaupungin kupeessa – Luonnollisesti Muhoksella				
Strategiset päämäärät 2025				
Elinvoimainen ja erottuva	Yhteisöllinen ja osallistava		Arvostava ja mahdollistava	
<ul style="list-style-type: none"> - Investointien, yritys toiminnan ja työpaikkojen lisääminen - Monipuolinen asuntotarjonta ja yritys ympäristön kehittäminen - Kunnan mielikuvan vahvistaminen - Monipuolinen ja toimintaympäristön kehitystä edistävä koulutustarjonta - Omaileimainen työllistämismalli 	<ul style="list-style-type: none"> - Aktiiviset ja osallistuvat kuntalaiset - Laadukkaat palvelut mitoitettu palvelutarpeen mukaisesti - Järjestö- ja sidosryhmäyhteistyön kehittäminen - Panostus lapsiperheiden hyvään arkeen - Aktiivinen rooli ylikunnallisten palvelujen järjestämisessä 		<ul style="list-style-type: none"> - Hyvä työelämän laatu - Talouden tasapainottaminen - Onnistunut palveluiden siirtäminen hyvinvointialueelle ja tulevaisuuden kunnan rakentaminen - Palveluiden vaikuttavuuden kehittäminen - Veto- ja pitovoimainen työnantaja - Palveluiden sähköistäminen 	
Strategian toteuttaminen				
Elinvoimaohjelma	Maankäyttöohjelma	Osallisuusohjelma	Henkilöstöohjelma	Talouden tasapainotus ja palveluiden järjestämisohjelma

Muhoksen kuntastrategian operatiivisesta toimeenpanosta vastaa kunnan johtoryhmä. Lisäksi strategisen johtamisen tueksi on perustettu esihenkilöiden johdon foorumi. Toteutusta on seurattu säännöllisesti konsernijaostossa ja kunnan toimielimissä. Toimenpiteiden määrärahoista päätetään vuosittain kunnan talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Strategiset päämäärät ohjaavat talousarvion laadintaa vuosittain ja niiden toteumaa seurataan tilinpäätöksen yhteydessä. Seuraavassa on kuvattu kolmen strategisen päämäärän tilanne toimenpiteittäin vuoden 2023 lopussa.

Elinvoimainen ja erottuva

Valtuustokauden tavoite 2025

Strateginen tavoite	Toimenpide	Seuranta	Aikataulu	Vastuutaho	
Investointien lisääminen	Elinvoima- ja maankäyttöohjelman laatiminen	Ohjelman valmistuminen	Kevät 2022	Kunnanhallitus, kunnanjohtaja, tekninen johtaja ja elinkeinopäällikkö	
Yritystoiminnan ja työpaikkojen lisääminen	Elinvoimaohjelman laatiminen	Yritysten määrän kasvu (netto) Syntyneet työpaikat	Kevät 2022	Kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja elinkeinopäällikkö	
Monipuolinen asuntotarjonta ja yritys ympäristön kehittäminen	Maankäyttöohjelma sekä asukas- ja ympäristöystävällinen rakentaminen	Väestön kasvu Tonttien tarjonta ja luovutus (lkm) vuodessa	Syysy 2022	Yhdyskuntalautakunta ja tekninen johtaja	
Kunnan mielikuvan vahvistaminen	Brändi ja markkinointityö Viestintäohjelma	Yrittäjäjärjestön ELPO- kysely Kunnan näkyvyys Julkaistut tiedotteet	Jatkuva toimenpide	Kunnanhallitus, viestintäpäällikkö, elinkeinopäällikkö ja kunnanjohtaja	
Monipuolinen ja toimintaympäristön kehitystä edistävä koulutustarjonta	Oppilaitosten ja yritysten yhteistyön sujuvoittaminen Valmistuvien oppilaiden jatko Yhteistyön alustan luominen	Allekirjoitettu kumppanuussopimus ja vuosittaiset toimenpiteet eri osapuolten kesken	Kevät 2022	Kunnanhallitus ja sivistys- ja hyvinvointijohtaja	
Omaleimainen työllistämismalli	Toimintamalli laaditaan yhdessä kolmannen sektorin ja yritysten kanssa	Mallin käyttöönotto	Kevät 2023	Kunnanhallitus ja hallintopäällikkö	

Toimintavuoden 2023 aikana on hyväksytty kunnan vuoteen 2025 voimassa oleva elinvoimaohjelma (Khall 21.8.2023 § 220) ja maankäyttöohjelma 2023-2026 (valt 27.3.2023 § 16). Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2023 ensimmäisen yhdeksän kuukauden aikana Muhoksella on aloittanut uusia yrityksiä 50 kpl ja lopettaneita on ollut 26 kpl, joten yritysten määrä on syyskuun 2023 loppuun mennessä kasvanut 24 yrityksellä. Työpaikkatiedot Tilastokeskus julkaisee kerran vuodessa. Vuonna 2021 työpaikkoja on ollut Muhoksella 2 466 kpl ja vuonna 2022 2 571 kpl.

Väestömäärä on pienentynyt 54 henkilöllä edellisvuodesta. Tiedot tonttien tarjonnasta ja luovutuksista on selostettu teknisten palveluiden toimintakertomuksessa kohdassa 7.2.4.

Muhoksen kunnalla on nivelvaiheen oppilaanohjaaja, mikä on tiivistänyt yhteistyötä OSAOn ja Luovin suuntaan. Työllistämisyksikön yritysharava kartoittaa yrityksiä, joilla on kiinnostusta oppilaitosyhteistyöhön.

Työllistämiseen on laadittu malli Nuorten Ystävien kanssa.

Yhteisöllinen ja osallistava

Valtuustokauden tavoitteet 2021-2025

Strateginen tavoite	Toimenpide	Seuranta	Aikataulu	Vastuutaho
Aktiiviset ja osallistuvat kuntalaiset	Osallisuusohjelman laatiminen Osallistavan budjetoinnin käyttöönotto Kaikille muhoslaisille harrastus	Valmis ohjelma Osallistavan budjetoinnin käyttöönotto	Kevät/syky 2022	Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja ja vapaa-aikatoimen johtaja
Laadukkaat palvelut mitoitettu palvelutarpeen mukaisesti	Palvelujen järjestämishjelma ohjaamaan palveluiden järjestämisen periaatteita	Valmis ohjelma Talouden tasapainotus	Syky 2023	Kunnanhallitus ja johtoryhmä
Järjestö- ja sidosryhmäyhteistyön kehittäminen	Osallisuusohjelman laatiminen yhdessä järjestöjen kanssa Järjestöt mukaan palvelujen tuotantoon Kuntalaistilaisuudet ja -kyselyt	Valmis ohjelma Palveluiden määrän kasvu, mihin järjestöt osallistuvat	Syky 2022	Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja, vapaa-aikatoimen johtaja ja kulttuurituottaja
Panostus lapsiperheiden hyvään arkeen	Perhekeskusmallin rakentaminen	Valmis malli Lapsivaikutusten arviointi	Kevät 2022	Sosiaali- ja terveyslautakunta sekä sosiaali- ja terveysjohtaja
Aktiivinen rooli ylikunnallisten palvelujen järjestämisessä	Palvelujen järjestämishjelma linjaa yhteistyössä järjestettävät palvelut	Yhteistyösopimukset	Jatkuva toimenpide	Kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja johtoryhmä

Toimintavuoden aikana on hyväksytty osallisuusohjelma (Khall 28.11.2023 § 324). Osallisuusohjelman myötä on valmisteltu osallistava budjetointi käyttöön otettavaksi talousarvion 2024 laadinnan yhteydessä. Lisäksi on aktivoitu kyläyhdistyksiä ja tehty yhteistyötä järjestöjen kanssa tapahtumien järjestelyssä.

Talouden tasapainotusohjelma 2022-2025 todetaan päätetyksi tilinpäätöksen 2023 hyväksymisen yhteydessä alijäämien tullessa katetuksi. Uusia sopeuttamistoimia on sisällytetty talousarvioon 2024, ja tullaan sisällyttämään myös talousarvioon 2025. Palvelujen järjestämishjelmaa ei ole laadittu.

Arvostava ja mahdollistava

Valtuustokauden tavoite 2025

Strateginen tavoite	Toimenpide	Seuranta	Aikataulu	Vastuutaho
Hyvä työelämän laatu	Henkilöstöohjelma Esihenkilötyön kehittäminen Osaamisen kehittäminen Itseohjautuvuuden vahvistaminen Työhyvinvoinnin kehittäminen	Poissaolot Kehityskeskustelu käyty jokaisen työntekijän kanssa	Jatkuva toimenpide	Kunnanhallitus, henkilöstöpäällikkö toimialajohtajat
Talouden tasapainottaminen	Talouden tasapainotusohjelma	Kertyneet alijäämät katettu	2022-2025	Kunnanhallitus, talousjohtaja ja kunnanjohtaja
Onnistunut palvelujen siirtäminen hyvinvointialueelle ja tulevaisuuden kunnan rakentaminen	Muutosjohtaminen ja kuntaorganisaation muutokset Osallistuminen hyvinvointialueen valmisteluun	Sisäinen viestintä Työntekijöiden osallistuminen	2022	Kunnanhallitus, kunnanjohtaja, sosiaali- ja terveysjohtaja, hallintopäällikkö ja johtoryhmä
Kuntapalveluiden vaikuttavuuden kehittäminen	Palvelujen järjestämishjelman toteutus ja ydinpalveluiden prosessien määrittely	Määritellyt prosessit	Syky 2022	Kunnanhallitus, lautakunnat, kunnanjohtaja ja toimialajohtajat
Veto- ja pitovoimainen työnantaja	Henkilöstöohjelman laatiminen	Suosittelu työnantajana QWL	Jatkuva toimenpide	Kunnanhallitus, henkilöstöpäällikkö ja viestintäpäällikkö
Palveluiden sähköistäminen	Kunta-Akkunan jatkotoimenpiteenä digiagendan laatiminen	Valmis agenda Sähköistetyt palvelut vuodessa	Kevät 2023	Kunnanhallitus, hallintopäällikkö ja ICT-päällikkö

Toimintavuonna Muhoksen kunnalle on laadittu henkilöstöohjelma (Valt 29.5.2023 § 22). Henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja on käsitelty toimintakertomuksen luvussa 1.5. Lisäksi Muhoksen kunta laatii erillisen henkilöstötilinpäätöksen.

Taseen kertyneet alijäämät on saatu katettua tilinpäätöksen 2023 myötä ja talouden tasapainotusohjelma 2022-2025 todetaan päätetyksi tilinpäätöksen 2023 hyväksymisen yhteydessä. Uusia sopeuttamistoimia sisällytetty talousarvioon 2024, ja tullaan sisällyttämään myös talousarvion 2025 yhteydessä.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on aloittanut toimintansa 1.1.2023, ja tehtävien, henkilöstön ja omaisuuden siirto on toteutettu. Kunnan organisaatio ja hallintosääntö on päivitetty vastaamaan uutta tilannetta.

Palvelujen järjestämishjelmaa ei ole vielä laadittu.

7.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava. Lähtökohtaisesti kaikki valtuuston talousarviossa asettamat tavoitteet ovat sitovia siten, että ne on tarkoitettu toteutettavaksi. Jos tavoitteet eivät ole saavutettavissa talouden perusteissa tapahtuneista muutoksista johtuen, on valtuuston hyväksyttävä myös tavoitteita koskevat muutokset. Tavoitteet asetetaan valtuusto- ja lautakuntatasolle.

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimielimille antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen.

Toimielimellä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Määrärahan siirrosta sitovuustasojen välillä päättää valtuusto ja toimintojen sisällä muutoksista päättävät lautakunnat (konsernipalveluiden osalta kunnanhallitus).

Valtuusto on hyväksynyt talousarvion 2023 laadintaohjeiden yhteydessä talousarvion yleissitovuustason. Lautakunnat määrittelevät omat tarkemmat toimintotasoiset sitovuustasot. Valtuusto vahvistaa talousarvion yhteydessä toimintojen sitovat bruttoperiaatteen mukaiset tulo- ja menoarviot (euromääräiset). Poikkeuksen meno- ja tuloarviositovuuteen ovat ateriapalvelut, puhtauspalvelut, työterveyshuolto, Oulujoki-Opisto ja lomituspalvelut, jotka ovat nettobudjetissa.

Valtuuston nähden sitovat erät ovat bruttoperiaatteen mukaan toimintatuotot yhdessä sekä toimintamenot yhdessä. Nettoperiaatteen mukaan valtuuston nähden sitovaa on toimintakate. Poistot sekä laskennalliset erät eivät ole valtuuston nähden sitovia.

Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot, satunnaiset erät sekä tilinpäätössiirrot.

Rahoitusosassa valtuuston nähden sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset, lainakannan muutokset ja oman pääoman muutokset.

Investointiosassa valtuuston nähden sitovia ovat kaikki yksittäiset hankkeet jotka on lueteltu talousarvioasiakirjassa. Valtuuston nähden sitovaa on hankkeen kokonaisarvo, määräraha talousarviovuodelle sekä hankkeen tarkoitus / tavoitteet.

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaan talouskatsaus käsitellään jokaisen kuukauden jälkeen ao. lautakunnassa, hallituksessa ja valtuustossa. Osavuosikatsaus tehdään huhtikuun ja elokuun toteuman jälkeen. Suunniteltuja toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi seurataan jokaisen osavuosikatsauksen yhteydessä. Lisäksi seurantaa on myös tilinpäätöksen yhteydessä. Valtuustolle raportoidaan sitovuustasoittain.

Valtuuston hyväksymät talousarviomuutokset käyttötalouteen ja investointeihin vuonna 2023 on esitetty konsernipalvelujen kohdalla.

7.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Toimialueilta on esitetty sekä ulkoiset että sisäiset käyttötaloustulot ja -menot ja laskennalliset erät.

Muhoksen kunnan luottamushenkilöorganisaatio ja palvelutuotanto-organisaatio ovat muuttuneet 1.1.2023 alkaen. Muutokset on esitetty toimintakertomuksen kohdassa 1.2. Muutosten myötä edellisvuoden tilinpäätöstiedot eivät ole täysin vertailukelpoiset vuoden 2023 tilinpäätöstietojen kanssa.

TULOSSELÄMÄ	TA2023				TP2023	Ali/yli	Tot%	Ero eur	Ero (%)
TOIMIALUEITTAIN	TP2022	alkup	TA-muuto	Muut. TA					
Konsernipalvelut									
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	4 221 521	17 266 229	76 000	17 342 229	15 321 493	-2 020 736	88,35	11 099 973	262,94
Maksutuotot	631 241	2 482 800	0	2 482 800	2 168 747	-314 053	87,35	1 537 506	243,57
Tuet ja avustukset	271 696	294 000	0	294 000	200 578	-93 422	68,22	-71 118	-26,18
Vuokratuotot	4 994	3 100	0	3 100	4 609	1 509	148,68	-385	-7,72
Muut toimintatuotot	76 375	168 000	0	168 000	445 880	277 880	265,40	369 505	483,80
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 205 827	20 214 129	76 000	20 290 129	18 141 308	-2 148 821	89,41	12 935 480	248,48
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut	-4 098 606	-16 877 088	0	-16 877 088	-13 922 040	2 955 048	82,49	-9 823 434	239,68
Palvelujen ostot	-3 547 345	-5 664 894	60 500	-5 604 394	-4 904 050	700 344	87,50	-1 356 705	38,25
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-129 974	-225 099	0	-225 099	-280 321	-55 222	124,53	-150 347	115,67
Avustukset	-1 321 913	-1 928 600	-50 000	-1 978 600	-2 471 720	-493 120	124,92	-1 149 806	86,98
Vuokrat	-140 681	-270 364	0	-270 364	-246 260	24 104	91,08	-105 579	75,05
Muut toimintakulut	-124 166	-155 000	0	-155 000	-98 553	56 447	63,58	25 613	-20,63
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-9 362 685	-25 121 045	10 500	-25 110 545	-21 922 944	3 187 601	87,31	-12 560 259	134,15
TOIMINTAKATE	-4 156 858	-4 906 916	86 500	-4 820 416	-3 781 636	1 038 780	78,45	375 222	-9,03
Vyörytys tulot	1 271 589	1 520 231	0	1 520 231	1 219 977	-300 254	80,25	-51 612	-4,06
Vyörytys menot	-235 823	-247 081	0	-247 081	-198 382	48 699	80,29	37 440	-15,88
Poistot ja arvonalentumiset	-108 883	-108 252	0	-108 252	-97 762	10 490	90,31	11 121	-10,21
TILIKAUDEN TULOS	-3 229 975	-3 742 018	86 500	-3 655 518	-2 857 803	797 715	78,18	372 171	-11,52
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut									
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	484 792	380 560	0	380 560	469 283	88 723	123,31	-15 508	-3,20
Maksutuotot	640 835	711 972	0	711 972	532 643	-179 329	74,81	-108 193	-16,88
Tuet ja avustukset	965 081	649 991	0	649 991	563 927	-86 064	86,76	-401 154	-41,57
Vuokratuotot	101 702	137 100	0	137 100	120 510	-16 590	87,90	18 808	18,49
Muut toimintatuotot	2 187	63 492	0	63 492	1 145	-62 347	1,80	-1 042	-47,67
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 194 597	1 943 115	0	1 943 115	1 687 507	-255 608	86,85	-507 090	-23,11
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut	-14 271 262	-14 842 139	-44 000	-14 886 139	-15 238 600	-352 461	102,37	-967 338	6,78
Palvelujen ostot	-4 225 842	-4 182 319	-24 200	-4 206 519	-4 176 448	30 072	99,29	49 395	-1,17
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-494 985	-530 610	0	-530 610	-530 002	608	99,89	-35 017	7,07
Avustukset	-698 468	-692 695	0	-692 695	-646 912	45 783	93,39	51 556	-7,38
Vuokrat	-3 480 952	-3 888 578	-6 200	-3 894 778	-3 895 545	-767	100,02	-414 593	11,91
Muut toimintakulut	-78 376	-37 904	-2 000	-39 904	-104 068	-64 164	260,80	-25 692	32,78
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-23 249 885	-24 174 245	-76 400	-24 250 645	-24 591 574	-340 929	101,41	-1 341 689	5,77
TOIMINTAKATE	-21 055 288	-22 231 130	-76 400	-22 307 530	-22 904 067	-596 537	102,67	-1 848 779	8,78
Vyörytys menot	-319 948	-862 300	0	-862 300	-691 599	170 701	80,20	-371 651	116,16
Poistot ja arvonalentumiset	-423 373	-271 052	0	-271 052	-302 881	-31 829	111,74	120 493	-28,46
TILIKAUDEN TULOS	-21 798 609	-23 364 482	-76 400	-23 440 882	-23 898 546	-457 664	101,95	-2 099 937	9,63

TULOSLASKELMA		TA2023				TP2023	Ali/yli	Tot%	Ero eur	Ero (%)
TOIMIALUEITTAIN	TP2022	alkup	TA-muuto	Muut. TA						
Tekniset palvelut										
TOIMINTATUOTOT										
Myyntituotot	3 213 889	2 217 963	24 200	2 242 163	2 338 882	96 719	104,31	-875 007	-27,23	
Maksutuotot	102 598	72 000	0	72 000	63 742	-8 258	88,53	-38 856	-37,87	
Tuet ja avustukset	80 148	4 000	0	4 000	106 163	102 163	2 654,07	26 015	32,46	
Vuokratuotot	6 238 703	7 186 260	6 200	7 192 460	7 268 664	76 204	101,06	1 029 961	16,51	
Muut toimintatuotot	30 549	14 100	0	14 100	69 318	55 218	491,61	38 768	126,90	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	9 665 888	9 494 323	30 400	9 524 723	9 846 768	322 045	103,38	180 880	1,87	
Valmistus omaan käyttöön	70 811	0	0	0	118 502	118 502	0,00	47 692	67,35	
TOIMINTAKULUT										
Henkilöstökulut	-3 199 726	-2 822 976	0	-2 822 976	-2 910 031	-87 055	103,08	289 696	-9,05	
Palvelujen ostot	-2 246 825	-2 125 473	0	-2 125 473	-2 383 257	-257 784	112,13	-136 432	6,07	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 130 262	-2 864 150	0	-2 864 150	-2 465 180	398 970	86,07	665 081	-21,25	
Avustukset	-29 569	-30 000	0	-30 000	-30 006	-6	100,02	-437	1,48	
Vuokrat	-985 296	-949 786	0	-949 786	-1 237 825	-288 039	130,33	-252 529	25,63	
Muut toimintakulut	-98 088	-63 148	0	-63 148	-48 812	14 336	77,30	49 276	-50,24	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-9 689 765	-8 855 533	0	-8 855 533	-9 075 110	-219 577	102,48	614 655	-6,34	
TOIMINTAKATE	46 934	638 790	30 400	669 190	890 160	220 970	133,02	843 227	1 796,64	
Vyörytys menot	-213 639	-410 850	0	-410 850	-329 996	80 854	80,32	-116 356	54,46	
Poistot ja arvonalentumiset	-3 381 811	-3 650 682	0	-3 650 682	-3 586 856	63 826	98,25	-205 045	6,06	
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	22 016	0	0	0	21 516	21 516	0,00	-499	-2,27	
TILIKAUDEN TULOS	-3 526 502	-3 422 742	30 400	-3 392 342	-3 005 175	387 167	88,59	521 326	-14,78	
KAIKKI YHTEENSÄ										
TULOSLASKELMA										
TOIMINTATUOTOT										
Myyntituotot	7 920 202	19 864 752	100 200	19 964 952	18 129 659	-1 835 293	90,81	10 209 457	128,90	
Maksutuotot	1 374 675	3 266 772	0	3 266 772	2 765 132	-501 640	84,64	1 390 458	101,15	
Tuet ja avustukset	1 316 925	947 991	0	947 991	870 668	-77 323	91,84	-446 257	-33,89	
Vuokratuotot	6 345 400	7 326 460	6 200	7 332 660	7 393 783	61 123	100,83	1 048 383	16,52	
Muut toimintatuotot	109 112	245 592	0	245 592	516 342	270 750	210,24	407 231	373,22	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	17 066 313	31 651 567	106 400	31 757 967	29 675 584	-2 082 383	93,44	12 609 271	73,88	
Valmistus omaan käyttöön	70 811	0	0	0	118 502	118 502	0,00	47 692	67,35	
TOIMINTAKULUT										
Henkilöstökulut	-21 569 594	-34 542 203	-44 000	-34 586 203	-32 070 670	2 515 533	92,73	-10 501 076	48,68	
Palvelujen ostot	-10 020 012	-11 972 686	36 300	-11 936 386	-11 463 754	472 632	96,04	-1 443 742	14,41	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 755 220	-3 619 859	0	-3 619 859	-3 275 504	344 355	90,49	479 716	-12,77	
Avustukset	-2 049 950	-2 651 295	-50 000	-2 701 295	-3 148 637	-447 342	116,56	-1 098 687	53,60	
Vuokrat	-4 606 929	-5 108 728	-6 200	-5 114 928	-5 379 630	-264 702	105,18	-772 701	16,77	
Muut toimintakulut	-300 630	-256 052	-2 000	-258 052	-251 433	6 619	97,44	49 196	-16,36	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-42 302 335	-58 150 823	-65 900	-58 216 723	-55 589 628	2 627 095	95,49	-13 287 293	31,41	
TOIMINTAKATE	-25 165 212	-26 499 256	40 500	-26 458 756	-25 795 543	663 213	97,49	-630 331	2,50	
Poistot ja arvonalentumiset	-3 914 067	-4 029 986	0	-4 029 986	-3 987 499	42 487	98,95	-73 432	1,88	
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	22 016	0	0	0	21 516	21 516	0,00	-499	-2,27	
TILIKAUDEN TULOS	-28 555 085	-30 529 242	40 500	-30 488 742	-29 761 525	727 217	97,61	-1 206 440	4,23	

7.2.2 Konsernipalveluiden toimintakertomus

Konsernipalvelut tiliryhmittäin

Konsernipalvelut	TP2022	TA alkup	TA-muutos	Muut. TA	TP2023	Ali/yli	Tot%	Ero eur	Ero (%)
TULOSLASKELMA									
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	4 221 521	17 266 229	76 000	17 342 229	15 321 493	-2 020 736	88,35	11 099 973	262,94
Maksutuotot	631 241	2 482 800	0	2 482 800	2 168 747	-314 053	87,35	1 537 506	243,57
Tuet ja avustukset	271 696	294 000	0	294 000	200 578	-93 422	68,22	-71 118	-26,18
Vuokratuotot	4 994	3 100	0	3 100	4 609	1 509	148,68	-385	-7,72
Muut toimintatuotot	76 375	168 000	0	168 000	445 880	277 880	265,40	369 505	483,80
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 205 827	20 214 129	76 000	20 290 129	18 141 308	-2 148 821	89,41	12 935 480	248,48
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut	-4 098 606	-16 877 088	0	-16 877 088	-13 922 040	2 955 048	82,49	-9 823 434	239,68
Palvelujen ostot	-3 547 345	-5 664 894	60 500	-5 604 394	-4 904 050	700 344	87,50	-1 356 705	38,25
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-129 974	-225 099	0	-225 099	-280 321	-55 222	124,53	-150 347	115,67
Avustukset	-1 321 913	-1 928 600	-50 000	-1 978 600	-2 471 720	-493 120	124,92	-1 149 806	86,98
Vuokrat	-140 681	-270 364	0	-270 364	-246 260	24 104	91,08	-105 579	75,05
Muut toimintakulut	-124 166	-155 000	0	-155 000	-98 553	56 447	63,58	25 613	-20,63
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-9 362 685	-25 121 045	10 500	-25 110 545	-21 922 944	3 187 601	87,31	-12 560 259	134,15
TOIMINTAKATE	-4 156 858	-4 906 916	86 500	-4 820 416	-3 781 636	1 038 780	78,45	375 222	-9,03
Vyörytys tulot	1 271 589	1 520 231	0	1 520 231	1 219 977	-300 254	80,25	-51 612	-4,06
Vyörytys menot	-235 823	-247 081	0	-247 081	-198 382	48 699	80,29	37 440	-15,88
Poistot ja arvonalentumiset	-108 883	-108 252	0	-108 252	-97 762	10 490	90,31	11 121	-10,21
TILIKAUDEN TULOS	-3 229 975	-3 742 018	86 500	-3 655 518	-2 857 803	797 715	78,18	372 171	-11,52

Konsernipalvelut sitovuustasoittain

Konsernipalvelut	TP2022	TA alkup	TA-muutos	Muut. TA	TP2023	Ali/yli	Tot%	Ero eur	Ero (%)
Vaalit									
Toimintatuotot	17 348	9 000	0	9 000	15 295	6 295	169,95	-2 052	-11,83
Toimintakulut	-26 491	-35 241	0	-35 241	-25 581	9 660	72,59	911	-3,44
TOIMINTAKATE	-9 144	-26 241	0	-26 241	-10 285	15 956	39,20	-1 142	12,49
Poistot ja arvonalentumiset	-11	0	0	0	0	0	0,00	11	-100,00
Laskennalliset erät	-34	0	0	0	0	0	0,00	34	-100,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-9 188	-26 241	0	-26 241	-10 285	15 956	39,20	-1 097	11,94
Tarkastuslautakunta									
Toimintakulut	-32 151	-34 965	0	-34 965	-20 934	14 031	59,87	11 216	-34,89
TOIMINTAKATE	-32 151	-34 965	0	-34 965	-20 934	14 031	59,87	11 216	-34,89
Laskennalliset erät	-526	-2 995	0	-2 995	-2 440	555	81,47	-1 914	363,80
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-32 677	-37 960	0	-37 960	-23 374	14 586	61,58	9 303	-28,47
Konsernihallinto									
Toimintatuotot	95 676	103 000	0	103 000	187 093	84 093	181,64	91 417	95,55
Toimintakulut	-1 500 987	-1 809 835	-46 905	-1 856 740	-1 717 607	139 133	92,51	-216 620	14,43
TOIMINTAKATE	-1 405 311	-1 706 835	-46 905	-1 753 740	-1 530 514	223 226	87,27	-125 203	8,91
Poistot ja arvonalentumiset	-88 214	-96 479	0	-96 479	-85 178	11 301	88,29	3 036	-3,44
Laskennalliset erät	-124 478	-150 664	0	-150 664	-121 032	29 632	80,33	3 446	-2,77
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 618 004	-1 953 978	-46 905	-2 000 883	-1 736 724	264 158	86,80	-118 720	7,34
Hallintopalvelut									
Toimintatuotot	80 323	93 600	76 000	169 600	135 690	-33 910	80,01	55 366	68,93
Toimintakulut	-2 560 428	-2 749 936	122 405	-2 627 531	-2 357 044	270 488	89,71	203 384	-7,94
TOIMINTAKATE	-2 480 105	-2 656 336	198 405	-2 457 931	-2 221 354	236 577	90,38	258 751	-10,43
Poistot ja arvonalentumiset	-20 219	-11 500	0	-11 500	-12 311	-811	107,05	7 908	-39,11
Laskennalliset erät	1 265 191	1 489 168	0	1 489 168	1 195 085	-294 083	80,25	-70 106	-5,54
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 235 132	-1 178 668	198 405	-980 263	-1 038 580	-58 317	105,95	196 552	-15,91
Lomituspalvelut									
Toimintatuotot	4 842 480	19 878 529	0	19 878 529	17 704 631	-2 173 898	89,06	12 862 150	265,61
Toimintakulut	-4 610 109	-19 813 098	-135 000	-19 948 098	-17 273 675	2 674 423	86,59	-12 663 566	274,69
TOIMINTAKATE	232 371	65 431	-135 000	-69 569	430 956	500 525	-619,47	198 584	85,46
Poistot ja arvonalentumiset	-273	-273	0	-273	-273	0	100,00	0	0,00
Laskennalliset erät	-121 672	-4 283	0	-4 283	-3 416	867	79,75	118 257	-97,19
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	110 426	60 875	-135 000	-74 125	427 267	501 392	-576,41	316 841	286,93
Maaseutupalvelut									
Toimintakulut	-49 764	-50 288	0	-50 288	-51 000	-712	101,42	-1 236	2,48
TOIMINTAKATE	-49 764	-50 288	0	-50 288	-51 000	-712	101,42	-1 236	2,48
Poistot ja arvonalentumiset	-166	0	0	0	0	0	0,00	166	-100,00
Laskennalliset erät	-61	-4 308	0	-4 308	-3 416	892	79,29	-3 355	5 546,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-49 991	-54 596	0	-54 596	-54 416	180	99,67	-4 425	8,85
Ympäristötoimi									
Toimintakulut	-218 160	-277 682	20 000	-257 682	-236 609	21 073	91,82	-18 449	8,46
TOIMINTAKATE	-218 160	-277 682	20 000	-257 682	-236 609	21 073	91,82	-18 449	8,46
Laskennalliset erät	1 750	-23 787	0	-23 787	-19 154	4 634	80,52	-20 904	-1 194,21
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-216 410	-301 469	20 000	-281 469	-255 763	25 706	90,87	-39 353	18,18
Työterveyspalvelut									
Toimintatuotot	170 000	130 000	0	130 000	98 599	-31 401	75,85	-71 401	-42,00
Toimintakulut	-364 595	-350 000	50 000	-300 000	-240 494	59 506	80,16	124 100	-34,04
TOIMINTAKATE	-194 595	-220 000	50 000	-170 000	-141 895	28 105	83,47	52 700	-27,08
Laskennalliset erät	15 595	-29 981	0	-29 981	-24 034	5 947	80,16	-39 629	-254,11
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-178 999	-249 981	50 000	-199 981	-165 928	34 053	82,97	13 071	-7,30
Konsernipalvelut YHTEENSÄ									
Toimintatuotot	5 205 827	20 214 129	76 000	20 290 129	18 141 308	-2 148 821	89,41	12 935 480	248,48
Toimintakulut	-9 362 685	-25 121 045	10 500	-25 110 545	-21 922 944	3 187 601	87,31	-12 560 259	134,15
TOIMINTAKATE	-4 156 858	-4 906 916	86 500	-4 820 416	-3 781 636	1 038 780	78,45	375 222	-9,03
Poistot ja arvonalentumiset	-108 883	-108 252	0	-108 252	-97 762	10 490	90,31	11 121	-10,21
Laskennalliset erät	1 035 766	1 273 150	0	1 273 150	1 021 595	-251 555	80,24	-14 171	-1,37
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-3 229 975	-3 742 018	86 500	-3 655 518	-2 857 803	797 715	78,18	372 171	-11,52

Toimialajohtajan katsaus

Konsernipalveluiden toimintatuotot ovat toteutuneet 89,4 ja toimintakulut 87,3 prosenttisesti. Sekä toimintatuottojen että toimintakulujen toteumat poikkeavat huomattavasti talousarviossa ennakoituista luvuista. Tuottojen ja kulujen poikkeamat selittyvät erityisesti lomituspalvelujen toteumilla, joissa talousarvion luvuista jäätiin toimintatuotoissa noin 2,2 milj. euroa ja toimintakuluissa noin 2,7 milj. euroa. Vuoden 2023 talousarvioon on tullut uutena asiana Pohjois-Suomen lomituspalvelujen järjestäminen Muhoksen kunnan toimesta – tuottojen ja kulujen kasvun ennustaminen osoittautui haastavaksi. Muita oleellisia muutoksia ei sisältynyt vuoden 2023 talousarvioon valmisteluvaiheessa.

Konsernipalveluiden kokonaisuudessa henkilöstökulut ovat alittuneet talousarvioon nähden noin 3,0 milj. eurolla. Merkittävimmät poikkeamat ovat olleet lomituksen alitus 2,9 milj. euroa ja muun työllistämisen alitus 0,2 milj. euroa. Palvelujen ostot ovat lisääntyneet edellisestä vuodesta noin 1,4 milj. eurolla. Suurimmat muutokset johtuvat lomituksen yhdistymisen myötä kasvaneista kuluista. Ylityksenä voidaan mainita seudullisen joukkoliikenteen ylitys noin 81 tuhatta euroa muutettuun talousarvioon nähden.

Toimialan suurin tulosityksikkö on lomituspalvelut. Lomituspalveluissa käynnistettiin vuoden alussa uusi organisaatio, jossa on Pohjois-Suomen 8 eri yksikköä yhdistetty yhdeksi yksiköksi.

Toimialojen tulee tilinpäätöksen yhteydessä raportoida siitä, miten valtuuston hyväksymässä talousarviossa on pysytty. Toimialan sisällä sitovuustasoittain kulut ovat pysyneet talousarviossa tai jääneet alle. Kokonaisuutena talousarvion pitävyys on ollut haastavaa konsernipalveluissa lomituspalvelujen osalta.

Kunnan talous- ja henkilöstöhallinto on ostettu in-house -periaatteella Monetra Oulu Oy:lta. Monetra Oulun kanssa on pidetty säännöllisesti yhteistyöpalavereja toimintojen seurantaan varten. Palvelujen käyttö on ollut vuonna 2023 hieman ennakoitua suurempaa (noin 16 000 euroa).

Kunta on omistajana myös Joki ICT Oy:ssä, jonka palveluja on käytetty in-house-periaatteella. Yhtiöltä hankitaan erilaisten teknisten palvelujen lisäksi muun muassa tietosuojavaltuutetun palvelut.

Konsernipalveluihin kuuluvat myös työllistämistoimet. Kunta on mukana 1.3.2021 käynnistyneessä Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilussa. Vuoden 2023 aikana on kunnan omavalmentajien määrä pidetty kolmessa. TE-palveluiden järjestäminen siirtyy kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen, ja syksyllä 2023 on valtuusto päättänyt lähteä mukaan Oulun seudun työllisyysalueen toimintaan palvelujen järjestämisessä.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet vuodelle 2023 olivat:

- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen päivittäminen. Ohjeen päivityksessä otetaan huomioon tarkastuslautakunnan huomiot sisäisen valvonnan näkökulmasta.
- Henkilöstöohjelman ja siihen liittyvän toimenpideohjelman laatiminen vuoden 2023 aikana

Henkilöstöohjelma hyväksyttiin valtuustossa 29.5.2023 § 22 ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje 19.6.2023 § 26.

Työllistäminen

Muhoksen työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta raportoidaan Pohjois-Pohjanmaan työllisyyskatsauksessa kuukausittain. Vuoden lopussa työttömien työhankijoiden osuus työvoimasta koko Pohjois-Pohjanmaalla oli 12,6 %. Muhoksella osuus oli 11 %, kun se vuoden 2022 lopussa oli 10 %. Nousu on linjassa maan kokonaistilanteen kanssa, sillä koko Suomen työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 11,2 %, eli 1,3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Oulun seudun kuntakokeilu käynnistyi Muhoksella maaliskuussa 2021. Kuntakokeilussa osa TE - palveluiden palveluista siirtyi valtiolta kunnille maaliskuun 2021 alusta. Kuntakokeilun asiakkaita ovat työttömät työnhakijat, työllistettynä olevat ja työllistymistä edistävissä palveluissa olevat työnhakijat, joiden kotikunta on kokeilualueella ja jotka eivät täytä ansiopäivärahan saamisen edellytyksiä tai ovat alle 30-vuotiaita, maahanmuuttajia tai vieraskielisiä henkilöitä. Kuntakokeilun tarkoituksena on vahvistaa kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjinä. Kunnat vastaavat työnhakijoiden palveluprosessista ja työllisyyttä edistävien palvelujen tarjoamisesta. Tavoitteena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille.

Muhoksen kunnan työllisyyspalvelut, Nuorten Ystävät ry:n Mutteri-hanke ja Nuorten Ohjaamopalvelut käynnistivät Muhoksen kunnan kuntakokeilun palvelut maaliskuussa 2021. Ohjaamo-toiminta päättyi Muhoksella ja koordinaattori siirtyi kunnan palvelukseen omavalmentajaksi vuoden 2021 lopussa. Vuoden 2022 ja 2023 aikana palveluita on tehostettu ja monipuolistettu sekä henkilöstöresursseja täydennetty. Pohjoismaisen mallin (POMA) käynnistyminen toukokuussa 2022 lisäsi osaltaan henkilöstötarvetta. Vuonna 2023 Muhoksen kuntakokeilussa työskenteli yhteensä viisi omavalmentajaa, joista Muhoksen kunnan palkkalistoilla on ollut kolme ja TE-toimiston palkkaamana kaksi omavalmentajaa. Henkilöstönvaihdoksista johtuen osan vuodesta oli henkilöstövaje, jolloin työllisyyspalveluissa oli vain kaksi omavalmentajaa. Yhden kunnan omavalmentajista työtehtäviin on sisältynyt myös työllisyyskoordinaattorin mukaisia tehtäviä.

Omavalmentajat, Nuorten Ystävät ry:n Mutteri-hanke, valmennuspaja Mahis ja Nuorten Startti sekä monialainen verkosto sijoittuivat fyysisesti toimimaan saman katon alla, työllisyys- ja opintopalvelukeskus Vinkkeliin. Vinkkeli tarjoaa tietoa, neuvontaa ja ohjausta kaikenikäisille työhön, koulutukseen, opintoihin, urasuunnitteluun ja yrittäjyyteen. Vinkkelin säännölliseen verkostoon kuuluivat sosiaali- ja terveystyöpalvelut, Kelan palvelut, ammatinvalintapsykologin palvelut, OSAO:n Ovi-toiminnan oppilaanohjaajan palvelut sekä liikuntaneuvojan palvelut. Verkostoyhteistyöryhmät vierailivat Vinkkelissä tiettyinä päivinä 1-2 kertaa kuukaudessa. Vuoden 2023 aikana Vinkkeli tavoitti tammi-joulukuun välisenä aikana keskimäärin 103 henkilöä kuukaudessa. Mutteri-hankkeessa oli sen loppuaikana eli huhtikuun 2023 loppuun mennessä aktiivisia asiakkaita 20.

Nuorten Ystävät ry:n valmennuspaja Mahiksella on ollut vuoden 2023 aikana asiakkaana yhteensä 88 henkilöä, kun vuonna 2022 oli 34 henkilöä, Nuorten Startissa asiakkaita oli 36 henkilöä. Kuntouttavan työtoiminnan sopimuksella Mahiksella oli 51 henkilöä, muut pajasopimuksella tai palveluohjauksessa matalan kynnyksen palveluissa, Nuorten Startissa asiakkaat olivat pajasopimuksella tai koulutusopimuksella TUVA-opintoja suorittamassa. Asiakkaita Nuorten Ystävät ry:n valmennuspajalla ja Startissa on ollut yhteensä 124 henkilöä. Niin valmennuspajalta kuin Startista työelämään on siirtynyt 3 henkilöä eli yhteensä 6 henkilöä,

työllistymistä edistävänä palveluna työkokeiluun 1 henkilö (Mahis), opiskelemaan lähti yhteensä 10 henkilöä (1 Mahis, 9 Startti) ja muulle jatkopolulle, kuten eläkkeelle tai terveydenhuollon palvelujen piiriin sairauspäivärahalla, yhteensä 32 henkilöä (Mahis 21, Startti 11). Useille asiakkaista on aloitettu työ- ja toimintakyvyn selvittelyt valmennusjakson aikana niin Valmennuspaja Mahiksella kuin Nuorten Startissa.

TYÖLLISYYSSTOIMINNAN KESKEISET LUVUT VUONNA 2023

Muhoksen kunnan työmarkkinatuen maksuosuudet:

Kuukausi	Maksuosuus
Tammikuu	54 810,20 €
Helmikuu	54 050,81 €
Maaliskuu	72 578,75 €
Huhtikuu	58 085,45 €
Toukokuu	57 864,71 €
Kesäkuu	60 575,05 €
Heinäkuu	54 095,58 €
Elokuu	61 674,91 €
Syyskuu	57 995,88 €
Lokakuu	56 754,08 €
Marraskuu	59 711,53 €
Joulukuu	59 412,09 €
Yhteensä:	707 609,04 €

Palkkatuella kuntaan oli työllistettynä yhteensä 22 henkilöä, joista 4 velvoitetyöllistettäviä. Palkkatuella 2023 työllistetyistä kahdeksalla jatkuvat työt myös vuonna 2024.

Muhoksen kunnan nuorten kesätyöpaikkoihin palkattu 63 nuorta ja kesätyöseteli myönnetty 75 nuorelle, joista lopulta käytettiin 51 kappaletta.

Lomituspalvelut

Lomituspalvelut ovat Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön alaista maatalousyrittäjien sosiaaliturvaa, jonka toimeenpanosta ja valvonnasta vastaa Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela). Palveluilla turvataan maatalousyrittäjien häiriötön toiminnan jatkuvuus sinä aikana, kun yrittäjä on vuosilomalla tai hän on tilapäisten syiden vuoksi kykenemätön osallistumaan yrityksen tehtävien hoitoon. Toiminta tukee viljelijöiden ammatissa viihtymistä ja psyykkistä hyvinvointia. Lomituspalvelut edistävät myös kunnan taloutta ja työllisyyttä sekä osaltaan turvaavat maaseudun asuttamista ja elinvoimaa.

Muhoksen kunta hallinnoi 1.1.2023 alkaen Melan kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen mukaisesti maatalousyrittäjien lomituspalveluja ja turkistuottajain lomituspalveluja oman kuntansa alueen lisäksi Enontekiön, Hailuodon, Hyrynsalmen, Iin, Inarin, Keminmaan, Kempeleen, Kittilän, Kolarin, Limingan, Lumijoen, Muonion, Paltamon, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Puolangan, Pyhännän, Ranuan, Ristijärven, Sallan, Savukosken, Siikajoen, Siikalatvan, Simon, Sodankylän, Sotkamon, Suomussalmen, Taivalkosken, Tervolan, Tyrnävän, Utajärven, Utsjoen, Vaalan ja

Ylitornion kunnan sekä Kajaanin, Kemin, Kemijärven, Kuhmon, Kuusamon, Oulun, Pudasjärven, Rovaniemen ja Tornion kaupungin alueella.

Vuonna 2023 vuosilomaa on käyttänyt 1 347 yrittäjää (385 yrittäjää v. 2022), sijaisapua on käyttänyt 475 yrittäjää sekä tuettua maksullista lomittaja-apua on käyttänyt 240 yrittäjää. Lomitettuja päiviä on yhteensä 64 449 päivää (19 551 päivää v. 2022), jotka jakautuivat seuraavasti:

- 34 036 päivää vuosilomaa (9 841 päivää v. 2022)
- 21 354 päivää sijaisapua (6 822 päivää v. 2022)
- 8 949 päivää maksullista lomittaja-apua (2 888 päivää v. 2022)
- lisäksi täysin maksullista lomittaja-apua on lomitettu 110 päivää.

Lomituspalvelua hakeneista tiloista 9,85 % oli itse järjestetyn lomituksen piirissä eivätkä käytä kunnan järjestämää lomituspalvelua. Mela on tehnyt Muhoksen kunnan kanssa uuden toimeksiantosopimuksen 1.1.2023 lukien. Sopimuksen mukaan Muhoksen kunta on järjestänyt lomituspalvelut koko Pohjois-Suomen alueella. Uuteen paikallisyksikköön yhdistettiin Muhoksen, Posion, Ristijärven, Sallan, Siikalatvan, Sodankylän, Sotkamon ja Ylitornion paikallisyksiköt. Lomituksen yhteistoimintaryhmä on kokoontunut yhden kerran vuoden 2023 aikana. Yhteistoimintaryhmässä ovat edustettuina maatalousyrittäjien, maatalouslomittajien ja lomitushallinnon edustajat.

Vuoden 2023 aikana harmonisoitiin lomittajien ja lomituspalveluohjaajien tehtäväkohtaiset palkat. Lomittajien palkkojen harmonisointiin pyydettiin ennakkoratkaisu Melasta. Lomituksen hallinnon toimipisteitä oli ensimmäisenä toimintavuonna yhdellätoista paikkakunnalla. Hallintohenkilöstö on kokoontunut kaksi kertaa lähitapaamisiin, joiden aikana on pyritty parantamaan henkilöstön yhteenkuuluvuuden tunnetta ja yhtenäistämään toimintatapoja.

Entisten paikallisyksikkörajojen poistuminen on helpottanut lomittajien työllistämistä alueen sisällä, toki osalla lomittajista se on tarkoittanut myös työmatkojen pidentymistä. Pidemmillä työmatkoilla lomittajilla on myös mahdollisuus majoittua lähemmäksi työkohdetta. Tilojen määrän lasku yhdistettynä tilakoon kasvuun ja teknologian lisääntymiseen vaatii sopeutumista henkilöstöltä.

ICT-keskus

Toimisto-ohjelmien vaihtaminen hallinnossa oli suurin ICT-ponnistus vuonna 2023. Vaihto työllisti koko vuoden ajan ja huipentui migraatioon marraskuussa. Marras-joulukuussa oli paljon vaihtoon liittyviä työtehtäviä.

Vuoden 2023 aikana käynnissä olleet hankkeet antoivat käytetyn työpanoksen vastineeksi paljon ohjeistusta, materiaalia ja yhdessä tekemistä eri organisaatioiden, enimmäkseen kuntien, kanssa.

Digityy-hanke

Tietoturvaan painottunut Digityy-hanke antoi materiaaleja ja ohjeita esimerkiksi tietoturva-ohjeiden päivittämiseen. Hankkeen tuomien näkemysten myötä vuonna 2022 aloitettua tietoturvan kehittämistä on jatkettu myös vuonna 2023. Digityy-hanke päättyi elokuussa 2023.

Yhdessä eteenpäin -hanke

Yhdessä eteenpäin -hanke on keskittynyt tiedolla johtamiseen. Merkittävimpinä tuotoksina voidaan mainita kuntakortti sekä hyvinvointimittariston laadinta. Erilaisia koulutuksia on ollut tarjolla. Aikataulullisista syistä osallistumisen mahdollisuuksia ei täysin kunnassa pystytty hyödyntämään, mutta materiaalia jatkoa ajatellen on käytettävissä. Yhdessä eteenpäin -hanke päättyi lokakuussa 2023.

JäPI-hanke

JäPI-hanke keskittyy tietoon ja tiedon hallintaan. Hankkeen keskeiset osa-alueet ovat tiedon syöttäminen tiedonhallintamalliin (pohjan rakentaminen), osaamisen kehittäminen koulutuksilla sekä prosessien automatisointimahdollisuuksien kartoitus ja mahdollinen hyödyntäminen. JäPI-hanke jatkuu vuoden 2024 loppupuolelle.

JäPI-hankkeen lähipäivä pidettiin Muhoksella Hartikan kartanossa lokakuussa.

Lakisääteisen tiedonhallintamallin työstäminen saatiin kunnassa vauhtiin ja suunnitelmat vuoden 2024 toteutukseen hyvälle mallille. JäPI-hanke oli tässä hyvänä vauhdittajana.

Kunta-Akkuna-hankkeen myötä kunnan sähköiset palvelut jäivät Kunta-Akkunaan. Akkuna mahdollistaa sähköisten palvelujen kehittämisen yhdessä muiden Akkuna-kuntien kanssa.

Hankkeista on saatu ICT-näkökulmasta paljon hyötyä ja hankkeisiin kannattaa jatkossakin osallistua. Pienellä kunnalla ei ole resursseja työstää asioita yksin. Myös kunnan muiden toimialojen saama hyöty on merkittävä. Aikapula koettiin usein haasteeksi hankehyötyjen suurempaan hyödyntämiseen. Tuotos/panos-ajattelu tulee jatkossakin käydä hankkeisiin liittyen, koska hyödyt ovat merkittävämmät kuin tekemiseen käytetty aika.

Vuonna 2023 kunnan ICT-keskus hoiti edelleen hyvinvointialue Pohteen ICT-laitteet. Ylläpito jatkuu edelleen ainakin vuoteen 2025. Saadulla korvauksella ICT-keskukseen on palkattu neljäs työntekijä.

Lomituksen laajeneminen työllisti ICT:tä paljon alkuvuoden aikana. Lomituksen alueen laajuus aiheuttaa haastetta ja lisätyötä myös jatkossa.

Muhos on Joki ICT:n omistajakunta. Kunta hankkii Joki ICT:n palveluita esimerkiksi tietoliikenteessä, sidonnaisuusrekisterissä sekä erilaisissa sähköisissä palveluissa.

Kuntien Tiera Oy:n verkkokauppa on ICT-hankinnoissa keskeinen hankintakanava. Kuntien Tiera toimii in-house-yhtiönä.

ICT-laitteet hankitaan rahoituksella. Rahoitusyhtiö vaihtui vuonna 2023 ja vaihdon myötä toteutettiin esimerkiksi tilausprosessien uudelleenohjaus.

Eduskuntavaalit ja kunnan sisäiset muutot vaativat ICT-keskuksen toimia alkuvuodesta. Kirjaston remontti ajoittui syksylle.

Normaalit tukitoimet (laitteiden vaihdot, ongelmien ratkaisut ja asiakaspalvelu) sekä uudet projektit pitivät vähäväkisen ICT-keskuksen kiireisenä. ICT-keskus ratkaisi vuonna 2023 reilut 3 000 tickettiä sekä lukuisia puheluita.

Elinvoima- ja konsernijaosto

Konsernijaosto 1.9.2021 alkaen. Jaoston nimenmuutos elinvoima- ja konsernijaostoksi vuoden 2023 alussa hallintosäätömuutoksen yhteydessä.

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Heidi Pöykiö, puheenjohtaja	Sirkko Jari
Vääräniemi Juhani, varapuheenjohtaja	Ukkola Susanna
Jaukka Esko	Airaksinen Kirsti
Jurvakainen Merja	Tuusa Jussi
Koskinen Jouni	Helena Kohtalo-Törmänen

Konsernijaosto kokoontui toimintavuoden aikana 2 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 14 asiakoh-
taa, joista merkittävimmät:

- Kunnan edustajien nimeäminen kunnan tytäryhteisöihin ja osakkuusyhteisöihin
- Talouden tasapainottamisohjelman 2022–2025 jatkotoimia
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan uudistaminen

Maankäyttö ja kaavoitus

Toiminnan rahoitus on siirtynyt teknisten palvelujen puolelle 1.1.2023. Maankäyttöä ja kaavoitusta ohjaa toimikunta, joka vastaa asioiden valmistelusta suoraan kunnanhallitukselle.

Maankäyttö- ja kaavoitustoimikunta

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Keränen Veli-Jaakko, puheenjohtaja	Tihinen Sirkka
Happo Jarkko, varapuheenjohtaja	Kylmänen Lari
Plaketti Anu	Rauhio Ville
Puolitaival Valtteri	Pahkala Tero
Airaksinen Kirsti	Kiesilä Hilikka

Maankäyttö- ja kaavoitustoimikunta kokoontui vuoden aikana 6 kertaa. Merkittävimpinä asiakoh-
tina käsiteltiin seuraavia asioita:

- Kaavoituskatsaus 2023 hyväksyttiin
- Maankäyttöohjelma 2023–2026 hyväksyttiin
- Kirkonkylän asemakaavan muutos Kirkkosaarella hyväksyttiin
- Kirkonkylän asemakaavan muutos Lukkarinkankaalla hyväksyttiin
- Käynnistettiin Pyhänselän suurteollisuusalueen asemakaavan laadinta

Elinkeinopalvelut

Kunnan elinkeinopalveluista vastaa kunnanjohtaja. Kunnanjohtajan lisäksi elinkeinopalveluissa työskentelee elinkeinopäällikkö. Elinkeinopäällikön tehtäviä ovat muun muassa yritysneuvonta, yritysten sijoittumisen palvelut ja yritystonttien kehittäminen, osallistuminen kuntamarkkinointiin, hanketyö ja julkisten hankintojen kehittäminen.

Muhoksen kunnan yritysneuvontapalvelut järjestettiin ostopalvelusopimuksella Oulun seudun Uusyrittäjäkeskukselta. Kunnassa asioiden valmistelua on koordinoanut elinkeinopäällikkö. Muhoksella perustettiin tammi-syyskuun 2023 aikana 50 uutta yritystä ja toiminnan lopetti 26 yritystä, joten nettolisäys oli 24 uutta yritystä.

Keskeinen hankekokonaisuus on pitkään ollut Oulujoen moninaiskäyttö eli OUMO, jossa vuonna 2023 oli käynnissä Muhoksen kuntaa koskevat osahankkeet lohien ylisiirto, lohenpoikasten istutus ja kalojen kiinniottolaite.

Lisäksi Muhoksen kunta osallistui toimintavuoden aikana mm. seuraaviin hankkeisiin:

- Teollisen hamppuklusterin valmistelu ja toiminnan pilotointi -hanke (Tyrnävän kunta)
- Oulujokilaakson uudistuvat retkeilyreitit -hanke 2020-2022 (Humanpolis Oy)
- Kiertotaloushanke Virke (Micropolis Oy)
- Oulun kaupunkiseudun työllisyyskokeilu -hanke, työllisyyden kuntakokeilu (BusinessOulu)

Kunnan omana hankkeena käynnistyi syksyllä 2023 Muhos Biopark -hanke.

Markkinointi ja viestintä

Kunnanjohtaja vastaa kunnan viestinnästä ja markkinoinnista. Toimintavuonna kunnan viestintäkoordinaattorin toimi muutettiin 1.4.2023 alkaen viestintäpäälliköksi, ja toimi siirtyi samalla kunnanjohtajan alaisuuteen.

Vuonna 2023 markkinoinnissa hyödynnettiin läpi vuoden kestäväää säännöllistä radiomainontaa, jossa teemana oli sekä imago- että tonttimainonta. Kesän ja syksyn aikana markkinoitiin aktiivisesti Lukkarinkankaan uutta tonttialuetta, minkä lisäksi yleistä tonttimainontaa oli pitkin vuotta. Rahallisesti suurimmat markkinointipanostukset olivat osallistuminen Oulun Rakentajamessuille huhtikuussa sekä Kirkkosaaren sillan avajaistapahtumaksi järjestetty Lempi Fest kesäkuussa. Muita markkinointitoimenpiteitä vuoden aikana olivat muun muassa lehtimainonta, kohdennettu some- ja bannerimainonta sekä tienvarsinäyttömainonta.

Viestinnän toimenpiteinä julkaistiin vuoden 2023 aikana säännöllisesti nettisivuilla tiedotteita ja tehtiin mediatiedotteita lehdistölle. Lisäksi paikallislehdelle toimitettiin lähes viikoittain vapaamuotoisempia syötteitä kunnan ajankohtaisista asioista. Sosiaalisen median painoarvo viestinnässä kasvaa koko ajan, ja sosiaalisen median kanavia hyödynnettiin päivittäin kunnan viestinnässä. Kunnan viestintä avusti tarvittaessa toimialoja tiedotteiden kirjoittamisessa tai muissa viestinnällisissä asioissa.

Keskusvaalilautakunta

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kertomusvuonna toimitettiin eduskuntavaalit. Lisäksi lautakunta valmistautui vuoden 2024 presidentinvaaliin. Lautakunta kokoontui vuoden aikana 7 kertaa käsittelemään lähinnä vaalien järjestelyihin ja toimeenpanoon liittyviä asioita. Kaikkiaan lautakunta käsitteli kokouksissaan 41 pykälää.

Tarkastuslautakunta

Kuntalain 121 §:n mukaan:

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Toiminnan painoalueet ja niiden aiheuttamat toimet

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2023 aikana 15 kertaa.

Tarkastuslautakunnan työn kannalta on tarpeellista tutustua kunnan eri hallintokuntien toimintaan ja talouteen. Tarkastuslautakunta onkin kuullut kokouksissaan eri hallintokuntien viran- ja toimenhaltijoita.

Keskeistä tarkastuslautakunnan työssä on selvittää, onko kuntaa ja kuntakonsernia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti sekä ovatko valtuuston asettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Lautakunnan tehtävänä on kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen sekä palveluiden järjestämisen tuloksellisuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Valtuusto

Toiminnan sisältö talousarvion mukaan

Kuntalain 14 §:n mukaan *Valtuuston tehtävät*

Kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa.

Valtuusto päättää:

- 1) kuntastrategiasta;
- 2) hallintosäännöstä;
- 3) talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
- 4) omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;
- 5) liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
- 6) varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista;
- 7) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
- 8) palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;
- 9) takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
- 10) jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
- 11) luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista;
- 12) tilintarkastajien valitsemisesta;
- 13) tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
- 14) muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrätyistä asioista.

Valtuusto on kokoontunut toimintavuoden aikana 10 kertaa ja kokouksissa on käsitelty 56 asiakokonaisuutta. Vuoden aikana valtuusto käsitteli tilinpäätöksen ja talousarvion sekä tulo- ja kiinteistöveroprosenttien lisäksi muun muassa

- hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan jäsenten valitseminen
- maankäyttöohjelma vuosille 2023–2026
- kunnan henkilöstöohjelma

- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje
- Kirkonkylän asemakaavan muutos ja laajennus kortteleissa 300–302 (Kirkkosaari)
- palkkiosäännön päivittäminen
- Oulun seudun työllisyysalueen yhteistoimintasopimus 2023

Vuoden 2023 osalta valtuuston 16.12.2021 hyväksymä kuntastrategia ohjaa kunnan tavoiteasetantaa ja seurantaa. Tavoitteiden toteutumista on arvioitu toimintakertomuksen kohdassa 7.1.

Vuoden 2023 aikana valtuusto on hyväksynyt seuraavat talousarviomuutokset:

Käyttötalousosa	Kohde ja määrärahan vaikutus
Valtuusto 29.5.2023 § 24	<p>Talousarvio 2023 lisämääräraha/ päiväkotiryhmän perustaminen Koivulehdon päiväkotiin</p> <p>1) hyvinvointipalveluiden vuoden 2023 talousarvioon tehtiin viiden kuukauden lisämäärärahan lisäys uuden lapsiryhmän toiminnan perustamiseen. Lisämääräraha 76 400 € lisättiin kustannuspaikalle 3105 Koivulehdon päiväkoti. 2) toimintaan varattiin tarvittavat määrärahat vuoden 2024 talousarvioon 3) valtuusto totesi, että kohdan 1 lisämääräraha heikentää kunnan vuoden 2023 tulosta.</p>
Valtuusto 12.12.2023 § 53	<p>Vuoden 2023 talousarviomuutokset – koko kunta ja konsernipalvelut</p> <p>Valtuusto hyväksyi kunnanhallituksen esityksen vuoden 2023 talousarvio muutoksista sitovuustason TA230 sisällä. Muutokset ovat menoja vähentäviä yhteensä 196 200 euroa (lisäksi palkkamenojen osalta sivukulut). Lisäksi kunnanhallitus esitti valtuuston hyväksyttäväksi seuraavat muutokset</p> <p>1. kunnan tuloslaskelmaosaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - verotulokohtaan lisäys 736 000 euroa - valtionosuuskohtaan vähennystä 412 361 euroa - korkokuluihin vähennystä 335 000 euroa. - Tuloslaskelmaosan muutokset yhteensä 658 639 tulosta parantava.

	<p>2. muutoksia eri sitovuustasoille</p> <ul style="list-style-type: none"> - sitovuustaso TA210 (menolisäys 44 700 €) - sitovuustaso TA240 (menolisäys 135 000 €) - sitovuustaso TA270 (menovähennys 20 000 €) - sitovuustaso TA280 (menovähennys 50 000 €). <p>Sitovuustasot yhteensä 109 700 euroa menojen lisäystä.</p> <p>Sitovuustasojen TA210 ja TA240 lisämenot katetaan sitovuustason TA230 menojen vähennyksillä.</p> <p>Kokonaisuudessaan muutokset parantavat kunnan tulosta 745 139 euroa.</p>
Investointiosa	Kohde ja määrärahan vaikutus
Valtuusto 27.3.2023 § 17	<p>Muhoksen kunnan vuoden 2023 talousarvion investointiosan muutos / Lukkarinkankaan kunnallistekniikan laajennus</p> <p>Kunnanhallitus esitti valtuustolle, että vuoden 2023 talousarvion investointiosaan Lukkarinkankaan kunnallistekniikan rakentamiseen kp. 8230 varataan 330 000 euroa. Lisämääräraha 100 000 euroa siirretään hankkeelta Kirkkosaa- ren kevyenliikenteenväylä ja silta kp. 8221</p>
Valtuusto 19.6.2023 § 32	<p>Maanhankinnan lisämääräraha vuodelle 2023</p> <p>Valtuusto hyväksyi kunnanhallituksen esityksen maanhankinnan lisämäärärahasta 1,5 milj. euroa kohdennettuna Teerikankaan alueelta. Määrärahalisäys katettiin lainanottovaltuutta lisäämällä.</p>
Valtuusto 12.12.2023 § 54	<p>Valtuusto hyväksyi seuraavat kunnanhallituksen esittämät muutokset vuoden 2023 talousarvion investointiosaan:</p> <p>1. Kunnallistekniikan laajennusinvestoinnit. Teollisuusalueen kunnallistekniikan laajennus kp. 8233. Alkuperäinen kustannusarvio 1 000 000 euroa, kustannusennuste 1 100 000 ja lisärahoitustarve 100 000 euroa. Lukkarinkankaan kunnallistekniikan laajennus kp. 8230.</p>

	<p>Alkuperäinen kustannusarvio 330 000 euroa, kustannusennuste, 400 000 euroa, lisärahoitustarve 70 000 euroa. Lisärahoitustarve yhteensä 170 000 euroa esitettiin katettavaksi kunnallistekniikan peruskorjauksiin varatusta rahasta kustannuspaikalta 8240.</p> <p>2. Katu- ja aluevalaistuksen uusiminen kp. 8206. Leppiniemen alueen valaistussaneerauksen kustannusarvion ylitysennuste 15 000 euroa. Lisärahoitustarve yhteensä 15 000 euroa esitettiin katettavaksi liikenneturvalliskohteisiin varatusta rahasta kustannuspaikalta 8207.</p> <p>3. ARA erityisryhmien ja seniorien vuokra-asunnot kp. 8135. Alkuperäinen kustannusarvio 50 000 euroa, kustannusennuste 90 000 euroa. Lisärahoitustarve 40 000 esitettiin katettavaksi Kirkkosaaren sillan ja kevyenliikenteen väylän rakentamiseen varatusta rahasta kustannuspaikalta 8221.</p>
--	--

Tilikauden päättymisen jälkeen valtuusto on 26.2.2024 § 2 hyväksynyt kunnan vuoden 2023 tilinpäätökseen liittyvät oleelliset (noin 100 000 euroa) talousarvioylitykset.

Kunnanhallitus

Toiminnan sisältö talousarvion mukaan

Kunnanhallituksessa on ollut 7 jäsentä vuonna 2023. Kunnanhallituksen kokouksiin ovat oikeutettuja osallistumaan myös valtuuston puheenjohtajisto läsnäolo- ja puheoikeutettuina. Lisäksi kunnanhallitus on päätöksellään mahdollistanut toimialajohtajien ja talousjohtajan osallistumisen kokouksiin. Vuoden 2023 aikana kunnanhallitus on kokoontunut yhteensä 24 kertaa, joissa on käsitelty 344 asiakokonaisuutta.

Kunnanhallituksessa esittelijöinä ovat toimineet kunnanjohtaja Jussi Rämetsä, vt. kunnanjohtaja Rauno Piippo ja kunnanjohtaja Kimmo Hinno.

Talouden tasapainottaminen konsernipalveluissa

Kunnanhallitus käynnisti vuoden 2020 tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä kunnan talouden tasapainotuksen valmistelun. Valmistelun tulokset on viety talouden tasapainotussuunnitelmaan 2022-2025. Tasapainotussuunnitelman toimenpiteet ovat konsernipalveluiden osalta koskeneet työllisyyspalveluita: Nuorten Ystävät ry:n sopimuksen tarkistaminen ja rakenteelliset muutokset. Säästötavoitteeksi on asetettu 50 000 euroa. Vuoden 2023 aikana on työllisyyden hoidossa paino ollut kunnan oman työllisyydenhoidon vahvistaminen yhdessä Nuorten Ystävät ry:n kanssa

työllisyydenhoidon mallin mukaisesti. Vuoden aikana ei ole päästy säästötavoitteeseen, koska Oulun seudun työllisyyskokeilu ja toukokuussa 2022 käynnistynyt Pohjoismainen malli (POMA) on lisännyt työllisyyspalveluiden henkilöstötarvetta.

Sisäisen valvonnan arviointi

Valtuusto hyväksyi kunnan uudet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet kesäkuussa 2023.

Konsernipalveluissa sisäistä valvontaa on hoidettu muiden tehtävien ohella. Vuoden aikana on seurattu muun muassa talousarvion toteumaa toimialalla ja vastualueilla ja myös kustannuspaikoilla (neljännesvuosi- ja kolmannesvuosiraportit). Raportoinnin yhteydessä on otettu kantaa myös ennusteesta loppuvuoden osalta. Tältä pohjalta on tehty konsernipalvelujen osalta talousarviomuutosesitys valtuustolle hyväksyttäväksi.

Henkilöstövaihdoksien (henkilöstöpäällikkö ja kunnanjohtaja) vuoksi jouduttiin vuoden aikana tarkistamaan henkilöiden tehtäviä määräajaksi. Samalla on tarkistettu tarkastus- ja hyväksymisvaltuuksia muun muassa ostolaskujen käsittelyssä ja muutettu vastuita henkilöstöjärjestelmässä. Riskitarkastelussa henkilöriski on ollut korkea yhden henkilön toimiessa hetken aikaa kolmessa eri roolissa. Jatkossa on kiinnitettävä huomiota konsernipalvelujen ohuen organisaation vahvistamiseen ja sijaisjärjestelyjen toimivuuteen.

Kunnanvirastolla on kulunvalvontajärjestelmä uudistettu vuonna 2023 teknisten palveluiden toimesta. Vanha järjestelmä ei ollut enää hallittavissa ja tästä aiheutui ylimääräistä työtä ja huolta henkilöstölle. Riskitarkastelussa kunnanviraston turvallisuusriski on ollut korkea kulunvalvonnan toimintaongelmien vuoksi.

Sisäisen valvonnan raportointia ei ole erikseen tehty vuoden aikana.

7.2.3 Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimintakertomus

Opetus- ja kasvatuslautakunta on käsitellyt toimintakertomuksen kokouksessaan 13.3.2023 § 31 ja hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta kokouksessaan 12.3.2023.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tiliryhmittäin

Sivistys- ja hyvinvointipalvelu	TP2022	TA alkup	TA-muuto	Muut. TA	TP2023	Ali/yli	Tot%	Ero eur	Ero (%)
TULOSLASKELMA									
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	484 792	380 560	0	380 560	469 283	88 723	123,31	-15 508	-3,20
Maksutuotot	640 835	711 972	0	711 972	532 643	-179 329	74,81	-108 193	-16,88
Tuet ja avustukset	965 081	649 991	0	649 991	563 927	-86 064	86,76	-401 154	-41,57
Vuokratuotot	101 702	137 100	0	137 100	120 510	-16 590	87,90	18 808	18,49
Muut toimintatuotot	2 187	63 492	0	63 492	1 145	-62 347	1,80	-1 042	-47,67
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 194 597	1 943 115	0	1 943 115	1 687 507	-255 608	86,85	-507 090	-23,11
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut	-14 271 262	-14 842 139	-44 000	-14 886 139	-15 238 600	-352 461	102,37	-967 338	6,78
Palvelujen ostot	-4 225 842	-4 182 319	-24 200	-4 206 519	-4 176 448	30 072	99,29	49 395	-1,17
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-494 985	-530 610	0	-530 610	-530 002	608	99,89	-35 017	7,07
Avustukset	-698 468	-692 695	0	-692 695	-646 912	45 783	93,39	51 556	-7,38
Vuokrat	-3 480 952	-3 888 578	-6 200	-3 894 778	-3 895 545	-767	100,02	-414 593	11,91
Muut toimintakulut	-78 376	-37 904	-2 000	-39 904	-104 068	-64 164	260,80	-25 692	32,78
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-23 249 885	-24 174 245	-76 400	-24 250 645	-24 591 574	-340 929	101,41	-1 341 689	5,77
TOIMINTAKATE	-21 055 288	-22 231 130	-76 400	-22 307 530	-22 904 067	-596 537	102,67	-1 848 779	8,78
Vyörytys menot	-319 948	-862 300	0	-862 300	-691 599	170 701	80,20	-371 651	116,16
Poistot ja arvonalentumiset	-423 373	-271 052	0	-271 052	-302 881	-31 829	111,74	120 493	-28,46
TILIKAUDEN TULOS	-21 798 609	-23 364 482	-76 400	-23 440 882	-23 898 546	-457 664	101,95	-2 099 937	9,63

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut sitovuustasoittain

Sivistys- ja hyvinvointipalvelu	TP2022	TA alkup	TA-muuto	Muut. TA	TP2023	Ali/yli	Tot%	Ero eur	Ero (%)
Opetuksen ja kasvatuksen halli									
Toimintatuotot	462 516	279 678	0	279 678	315 291	35 613	112,73	-147 224	-31,83
Toimintakulut	-763 479	-723 774	0	-723 774	-738 624	-14 850	102,05	24 855	-3,26
TOIMINTAKATE	-300 964	-444 096	0	-444 096	-423 333	20 763	95,32	-122 369	40,66
Poistot ja arvonalentumiset	-1 657	-521	0	-521	-522	-1	100,14	1 136	-68,52
Laskennalliset erät	-13 828	-25 818	0	-25 818	-20 739	5 079	80,33	-6 911	49,98
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-316 449	-470 435	0	-470 435	-444 594	25 841	94,51	-128 145	40,49
Varhaiskasvatus									
Toimintatuotot	621 879	525 879	0	525 879	433 002	-92 877	82,34	-188 877	-30,37
Toimintakulut	-5 553 110	-5 792 627	-76 400	-5 869 027	-6 036 207	-167 180	102,85	-483 097	8,70
TOIMINTAKATE	-4 931 231	-5 266 748	-76 400	-5 343 148	-5 603 205	-260 057	104,87	-671 974	13,63
Poistot ja arvonalentumiset	-18 066	-3 617	0	-3 617	-3 618	-1	100,03	14 448	-79,97
Laskennalliset erät	-77 372	-206 631	0	-206 631	-165 794	40 837	80,24	-88 423	114,28
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-5 026 669	-5 476 996	-76 400	-5 553 396	-5 772 618	-219 222	103,95	-745 949	14,84
Kirkonkylän koulu									
Toimintatuotot	20 485	25 200	0	25 200	21 645	-3 555	85,89	1 160	5,66
Toimintakulut	-3 371 875	-3 406 968	0	-3 406 968	-3 435 479	-28 511	100,84	-63 604	1,89
TOIMINTAKATE	-3 351 390	-3 381 768	0	-3 381 768	-3 413 834	-32 066	100,95	-62 444	1,86
Poistot ja arvonalentumiset	-161 002	-78 703	0	-78 703	-78 703	0	100,00	82 299	-51,12
Laskennalliset erät	-41 865	-121 530	0	-121 530	-97 354	24 176	80,11	-55 489	132,54
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-3 554 257	-3 582 001	0	-3 582 001	-3 589 890	-7 889	100,22	-35 634	1,00

Opetus- ja kasvatus tiliryhmittäin

Opetus- ja kasvatus TUOSLASKELMA	TA2023	TA Muutos	Muutettu TA	TP2023	Ylitys/ alitus	TOT
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	378 648	0	378 648	394 483	-15 835	104
Maksutuotot	649 642	0	649 642	485 220	164 422	75
Tuet ja avustukset	606 991	0	606 991	488 771	118 220	81
Vuokratuotot	0	0	0	280	-280	0
Muut toimintatuotot	2 000	0	2 000	306	1 694	15
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 637 281	0	1 637 281	1 369 060	268 221	84
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-13 923 704	-44 000	-13 967 704	-14 367 053	399 349	103
Palvelujen ostot	-3 762 290	-24 200	-3 786 490	-3 765 285	-21 205	99
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-400 710	0	-400 710	-381 394	-19 316	95
Avustukset	-690 395	0	-690 395	-643 862	-46 533	93
Vuokrat	-2 897 598	-6 200	-2 903 798	-2 882 322	-21 476	99
Muut toimintakulut	-32 434	-2 000	-34 434	-70 506	36 072	205
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-21 707 131	-76 400	-21 783 531	-22 110 421	326 890	102
TOIMINTAKATE	-20 069 850	-76 400	-20 146 250	-20 741 361	595 111	103
Vyörytys menot	-774 318	0	-774 318	-621 087	-153 231	80
Poistot ja arvonalentumiset	-172 000	0	-172 000	-196 605	24 605	114
TILIKAUDEN TULOS	-21 016 168	-76 400	-21 092 568	-21 559 053	466 485	102

Toimialajohtajan katsaus

Opetus- ja kasvatuspalveluiden vuoden 2023 talousarvion tilikauden ylijäämä toteuma oli 102,21 % (466 485,00 €). Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toteuma on 101,95 % (457 664 €).

Koko hallintokunnan toimintatuottojen toteumaprosentti oli 86,85 % (1 687 507 €), melkein 256 000 euroa ennakoitua vähäisemmät. Tuet ja avustukset 86,76 % (563 927 €), maksutuotot 74,81 % (532 643) ja myyntituotot 123,31 % (469 283 €). Tukia ja avustuksia saatiin yli 68 000 euroa ennakoitua vähemmän, ja ero edelliseen kauteen oli yli 400 000 euroa. Maksutuottoja saatiin yli 178 000 euroa ennakoitua vähemmän, ja ero edelliseen kauteen oli yli 108 000 euroa. Myyntituottoja saatiin melkein 89 000 euroa ennakoitua enemmän.

Opetus- ja kasvatuspalveluiden toimintatuotot olivat 83,62 % (1 369 060 €) ja ne toteutuivat ennakoitua huonommin, sillä tuottoja saatiin yli 268 000 euroa vähemmän. Tuet ja avustukset 80,52 % (488 771 €) olivat yli 118 000 vähäisemmät. Tukien ja avustusten tulokseen vaikutti Oulujoki-Opiston valtiosuoksien siirtäminen pois Oulujoki-Opiston kirjanpidosta. Tämä näkyi myös musiikkikoulun tuloissa -76 820, kuvataidekoulun -20 546, yleissivistävän opetuksen Utajärvi -22 639 ja yleissivistävän opetuksen Muhos -143 993. Maksutuotot 74,69 % (485 220 €) jäivät yli 164 000 ennakoitua pienemmiksi, johtuen päivähoitomaksujen vähenemisestä yli 132 000 eurolla (varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettiin 1.3.2023 korottamalla maksujen perusteena olevia tuloaroja 33 prosenttia) ja opetus- ja kulttuurimaksujen vähenemisestä yli 24 000 eurolla. Myyntituotot toteutuivat ennakoitua paremmin 104,18 % (394 483 €). Myyntituottoja saatiin melkein 16 000 euroa ennakoitua paremmin, johtuen myyntituotoista muilta.

Koko hallintokunnan toimintakulut olivat 100,68 % (25 283 173 €), ylittyen noin 170 000 eurolla. Suurin ylitys oli henkilöstökuluissa 102,37 % noin 352 000 euroa. Sijaisten ylitys oli yli 894 000 euroa ja määräraikaisten yli 749 000 euroa.

Opetuksen ja kasvatuksen toimintakulut olivat 100,77 % (22 731 507 €) ja ne ylittyivät noin 174 000 eurolla. Suurin ylitys tapahtui henkilöstökuluissa 102,86 % (14 367 053 €) 399 349 euroa. Sijaisten palkat ja palkkiot ylittyivät 861 093 eurolla ja määräaikaisten palkat ja palkkiot 692 679 eurolla. Suurimmat ylitykset olivat Koivulehdon päiväkodissa noin 100 000 euroa (Jussilantielle perustettiin 1.8.2023 alkaen uusi ryhmä, henkilöstökulut noin 44 000 euroa), perhepäivähoidossa noin 99 000 euroa ja eläkekulut melkein 45 000 euroa. Näiden suhteen voidaan tehdä jonkinlaisia johtopäätöksiä. Sijaisten palkkoihin ovat vaikuttaneet muun muassa muutamat pitkät sairauslomat, äitiysvapaalla, hoitovapaalla, vuorotteluvapaalla ja palkattomalla virkavapaalla tai työlomalla oleva henkilöstö sekä muun muassa korona, flunssa ja influenssa. Oleellinen kysymys on muutaman päivän sijaiskustannukset, kuinka merkittävä summa niistä koostuu. Sairausvakuutuskorvauksia saatiin noin 92 000 euroa.

Koko hallintokunnan palvelujen ostot olivat 99,29 % (4 176 448 €) ja ne alittuivat noin 30 000 eurolla. Opetuksen ja kasvatuksen palvelujen ostot olivat 99,44 % (3 765 285 €) ja ne alittuivat noin 21 000 eurolla. Suurimmat ylitykset olivat ateriapalveluissa noin 43 000 euroa, asiakaspalvelujen ostoissa kunnilta noin 31 000 euroa ja sosiaali- ja terveystaloudissa noin 26 000 euroa. Asiakaspalvelujen ostot muodostuvat suurimmaksi osaksi Nuorten Ystävien kouluun siirretyistä oppilaista sekä Ouluun sijoitetuista oppilaista. Sosiaali- ja terveystaloudet koostuvat perhepäivähoitajien kulukorvauksista. Matkustus- ja kuljetuspalveluissa jäätin noin 9 000 euroa plussan puolelle. Koko hallintokunnan aineet, tarvikkeet ja tavarat olivat 99,89 % (530 002 €) ja ne alittuivat noin 610 eurolla. Opetuksen ja kasvatuksen aineet, tarvikkeet ja tavarat 95,18 % (381 394 €) alittuivat noin 19 000 eurolla. Kirjallisuuden ylityskään ei ollut kuin noin 4 000 euroa.

Avustukset olivat 93,26 % (643 862 €) ja alitusta tuli melkein 47 000 euroa. Lasten kotihoidon tuki 92,34 % (449 791 €) alitus yli 37 000 euroa. Huoltaja voi saada kotihoidon tukea, jos alle 3-vuotiaalla ei ole kunnallista varhaiskasvatuspaikkaa. Vastaavasti yksityisen hoidon tuki 109,73 % (67 054 €) ylittyi noin 6 000 eurolla ja yksityisen hoidon kuntalisä 87,95 % (138 246 €) alittui noin 17 000 eurolla. Molemmat em. maksetaan perheen valitsemaalle yksityiselle palvelun tuottajalle.

Koko hallintokunnan sisäiset vuokrat olivat 100,21 % (3 706 451 €) ja ne ylittyivät noin 8 000 eurolla. Opetuksen ja kasvatuksen sisäiset vuokrat olivat 100,34 % (2 770 493 €), ylitys noin 9 000 euroa. Kirkonkylän koulun vuokran ylitys on melkein 33 000 euroa, kun muut vuokrat ovat toteutuneet aika lailla ennakoitun mukaan.

Koko hallintokunnan poistot olivat 111,74 % (302 881 €), ylitys noin 32 000 euroa. Opetuksen ja kasvatuksen poistot olivat 114,31 % (196 605 €) ylitys noin 24 000 euroa. Suurin osa poistosta muodostuu koneista ja kalusteista (191 990 €). Suurimmat poistot ovat: lukio (57 233 €), Kirkonkylän koulu (78 703 €) ja liikuntapalvelut (74 737 €).

Tasapainottamisohjelman 2022–2025 kohteisiin kirjattujen asioiden rahalliset säästöt ovat olleet merkittävät. Perhepäivähoitajien määrä väheni kymmenellä 5.3.2023-4.3.2024 välisenä aikana, ollen 33 hoitajaa. Alakoulujen opetusryhmät vähenivät kahdella ryhmällä. Esiopetusta järjestettiin Laitasaaren koulua lukuun ottamatta kaikissa muissa alakouluissa ja molemmissa päiväkodeissa. Esi-kouluikäisistä suurin osa oli päiväkodeissa. Perusopetuksen tuntikehystä vähennettiin 35 vuosiviikkotuntia. Lukion kurssimäärä väheni 15,4 kurssilla.

Sisäinen valvonta

Opetus- ja kasvatustalveluiden sisäistä valvontaa on toteutettu Dynasty-asianhallintajärjestelmällä; opetus- ja kasvatustalvelautakunnan jäsenille, kunnanjohtajalle ja sivistys- ja hyvinvointijohtajalle on säännöllisesti lähetetty tiedoksi opetus- ja kasvatustalvelujen viranhaltijoiden Dynasty-päätösluettelo. Lautakunnan kokouksissa on tiedoksi annettavissa asioissa mainittu muun muassa oppilaspäätöksistä, hankintapäätöksistä, valtuuston päätöksistä ja kunnanhallituksen päätöksistä. Osavuosikatsaukset on käsitelty kaksi kertaa vuodessa ja tilinpäätös sekä toimintakertomukset kerran vuodessa.

Hyvinvointi- ja vapaa-aika tiliryhmittäin

Hyvinvointi ja vapaa-aika TULOSLASKELMA	TA2023	TA Muutos	Muutettu TA	TP2023	Ylitys/ alitus	TOT
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	1 912	0	1 912	74 801	-72 889	3 912
Maksutuotot	62 330	0	62 330	47 422	14 908	76
Tuet ja avustukset	43 000	0	43 000	75 155	-32 155	175
Vuokratuotot	137 100	0	137 100	120 230	16 870	88
Muut toimintatuotot	61 492	0	61 492	839	60 653	1
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	305 834	0	305 834	318 448	-12 614	104
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-918 435	0	-918 435	-871 547	-46 888	95
Palvelujen ostot	-420 029	0	-420 029	-411 163	-8 866	98
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-129 900	0	-129 900	-148 608	18 708	114
Avustukset	-2 300	0	-2 300	-3 050	750	133
Vuokrat	-990 980	0	-990 980	-1 013 223	22 243	102
Muut toimintakulut	-5 470	0	-5 470	-33 563	28 093	614
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 467 114	0	-2 467 114	-2 481 154	14 040	101
TOIMINTAKATE	-2 161 280	0	-2 161 280	-2 162 706	1 426	100
Vyörytys menot	-87 982	0	-87 982	-70 512	-17 470	80
Poistot ja arvonalentumiset	-99 052	0	-99 052	-106 275	7 223	107
TILIKAUDEN TULOS	-2 348 314	0	-2 348 314	-2 339 494	-8 820	100

Toimialajohtajan katsaus

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden vuoden 2023 talousarvion tilikauden ylijäämä/alijäämä toteuma oli 99,62 % (8 820 €). Koko hallintokunnan toteuma oli 101,95 % (457 664 €).

Koko hallintokunnan toimintatuottojen toteumaprosentti oli 86,85 % (1 687 507 €), melkein 256 000 euroa ennakoitua vähäisemmät. Tuet ja avustukset 86,76 % (563 927 €), maksutuotot 74,81 % (532 643 €) ja myyntituotot 123,31 % (469 283 €). Tukia ja avustuksia saatiin yli 68 000 euroa ennakoitua vähemmän, ja ero edelliseen kauteen oli yli 400 000 euroa. Maksutuottoja saatiin yli 178 000 euroa ennakoitua vähemmän, ja ero edelliseen kauteen oli yli 108 000 euroa. Myyntituottoja saatiin melkein 89 000 euroa ennakoitua enemmän.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden toimintatuotot 104,12 % (318 448 €) toteutuivat ennakoitua paremmin, sillä tuottoja saatiin 12 614 euroa enemmän. Tuet ja avustukset 174,78 % (75 155 €) olivat 32 155 euroa suuremmat, johtuen mm. etsivän nuorisotyön 30 000 eurosta, työllistämistuesta noin 22 000 euroa ja kirjaston noin 15 000 eurosta. Maksutuotot 76,08 % (47 422 €) jäivät noin 15 000 euroa pienemmiksi, johtuen mm. uimahallin, kirjaston ja kulttuurin pienemmistä maksutuotoista. Myyntituotot toteutuivat ennakoitua paremmin 3912,18 % (74 801 €), niitä saatiin melkein 73 000 euroa enemmän, johtuen sisäisistä myyntituotoista mm. jäähallin ja uimahallin maksutuotoista.

Hyvinvointi- ja vapaa-ajan suurimmat tuotot: jäähalli (136 545 €), uimahalli (62 943 €), etsivä nuorisotyö (30 000 €), urheilu ja ulkoilu (23 934 €) kirjasto (18 400 €) ja auditorio (17 031 €).

Koko hallintokunnan toimintakulut olivat 100,68 % (2 528 173 €), ylittyen noin 170 000 eurolla. Suurin ylitys oli henkilöstökuluissa 102,37 % noin 352 000 euroa. Sijaisten ylitys oli yli 894 000 euroa ja määräaikaisten yli 749 000 euroa.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden toimintakulut 99,87 % (2 551 666 €) alittuivat 3 430 eurolla. Henkilöstökulut 94,89 % (871 547 €) alittuivat melkein 47 000 eurolla. Vakainaisten palkat ja palkkiot

jäivät melkein 155 000 euroa ennakoitua pienemmiksi, kun määräaikaisten palkat ja palkkiot ylittivät noin 57 000 eurolla. Palvelujen ostot 97,89 % (411 163 €) alittuivat noin 9 000 eurolla. Suurin ylitys oli alueiden rakentamis- ja kunnossapidossa noin 22 000 euroa. Tähän vaikuttaa hyvin paljon talven pituus, eli miten kauan hoidetaan luistelukenttiä, latuja ja moottorikelkkareittiä. Aineet, tarvikkeet ja tavarat 114,40 % (148 608 €) ylittivät noin 19 000 eurolla. Suurin ylitys oli muu materiaali noin 21 500 euroa, kohdistuen uimahalliin ja ulkoliikuntapaikkoihin.

Sisäiset vuokrat 99,83 % (935 958 €) alitus noin 1 600 euroa. Auditorion melkein 100 000 euron vuokran kattaminen aiheuttaa hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluille ylitsepääsemättömän esteen.

Poistot 107,29 % (106 275 €) ylitys noin 7 200 euroa. Suurin osa poistosta muodostuu kiinteistöt, rakennukset ja laitteet melkein 75 000 euroa ja poistot koneista ja kalusteista melkein 32 000 euroa. Suurimmat poistot ovat ulkoliikuntapaikat (70 646 €) ja kirjastoauto (20 788 €).

Tasapainottamisohjelman 2022–2025 kohteisiin kirjattujen asioiden rahalliset säästöt ovat olleet pienet.

Sisäinen valvonta

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden lautakunnan kokouksissa on tiedoksi annettavissa asioissa mainittu muun muassa kunnanhallituksen päätöksistä. Osavuosikatsaukset on käsitelty kaksi kertaa vuodessa. Tilinpäätös sekä toimintakertomukset vuodelta 2022 on käsitelty opetus- ja kasvatustalautakunnassa, koska hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta aloitti toimintansa vuoden 2023 alusta alkaen.

7.2.4 Teknisten palveluiden toimintakertomus

Yhdyskuntalautakunta on käsitellyt toimintakertomuksen kokouksessaan 19.3.2024 § 30.

Tekniset palvelut tiliryhmittäin

Tekniset palvelut TULOSLASKELMA	TP2022	TA alkup	TA-muuto	Muut. TA	TP2023	Ali/yli	Tot%	Ero eur	Ero (%)
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	3 213 889	2 217 963	24 200	2 242 163	2 338 882	96 719	104,31	-875 007	-27,23
Maksutuotot	102 598	72 000	0	72 000	63 742	-8 258	88,53	-38 856	-37,87
Tuet ja avustukset	80 148	4 000	0	4 000	106 163	102 163	2 654,07	26 015	32,46
Vuokratuotot	6 238 703	7 186 260	6 200	7 192 460	7 268 664	76 204	101,06	1 029 961	16,51
Muut toimintatuotot	30 549	14 100	0	14 100	69 318	55 218	491,61	38 768	126,90
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	9 665 888	9 494 323	30 400	9 524 723	9 846 768	322 045	103,38	180 880	1,87
Valmistus omaan käyttöön	70 811	0	0	0	118 502	118 502	0,00	47 692	67,35
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut	-3 199 726	-2 822 976	0	-2 822 976	-2 910 031	-87 055	103,08	289 696	-9,05
Palvelujen ostot	-2 246 825	-2 125 473	0	-2 125 473	-2 383 257	-257 784	112,13	-136 432	6,07
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 130 262	-2 864 150	0	-2 864 150	-2 465 180	398 970	86,07	665 081	-21,25
Avustukset	-29 569	-30 000	0	-30 000	-30 006	-6	100,02	-437	1,48
Vuokrat	-985 296	-949 786	0	-949 786	-1 237 825	-288 039	130,33	-252 529	25,63
Muut toimintakulut	-98 088	-63 148	0	-63 148	-48 812	14 336	77,30	49 276	-50,24
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-9 689 765	-8 855 533	0	-8 855 533	-9 075 110	-219 577	102,48	614 655	-6,34
TOIMINTAKATE	46 934	638 790	30 400	669 190	890 160	220 970	133,02	843 227	1 796,64
Vyörytys menot	-213 639	-410 850	0	-410 850	-329 996	80 854	80,32	-116 356	54,46
Poistot ja arvonalentumiset	-3 381 811	-3 650 682	0	-3 650 682	-3 586 856	63 826	98,25	-205 045	6,06
TILIKAUDEN TULOS	-3 548 517	-3 422 742	30 400	-3 392 342	-3 026 692	365 650	89,22	521 825	-14,71

Tekniset palvelut sitovuustasoin

Tekniset palvelut	TP2022	TA alkup	TA-muuto	Muut. TA	TP2023	Ali/yli	Tot%	Ero eur	Ero (%)
Teknisten palvel. hallinto									
Toimintatuotot	41 062	2 000	0	2 000	22 483	20 483	1 124,14	-18 579	-45,25
Toimintakulut	-373 700	-322 013	0	-322 013	-405 008	-82 995	125,77	-31 308	8,38
TOIMINTAKATE	-332 638	-320 013	0	-320 013	-382 525	-62 512	119,53	-49 887	15,00
Poistot ja arvonalentumiset	-3 652	-3 090	0	-3 090	-3 090	0	100,01	562	-15,38
Laskennalliset erät	-8 604	-14 738	0	-14 738	-11 834	2 904	80,30	-3 230	37,53
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-344 895	-337 841	0	-337 841	-397 449	-59 608	117,64	-52 554	15,24
Ateriapalvelut									
Toimintatuotot	1 955 007	1 331 275	18 422	1 349 697	1 417 742	68 045	105,04	-537 265	-27,48
Toimintakulut	-1 726 217	-1 202 611	0	-1 202 611	-1 274 378	-71 767	105,97	451 839	-26,18
TOIMINTAKATE	228 790	128 664	18 422	147 086	143 364	-3 722	97,47	-85 426	-37,34
Poistot ja arvonalentumiset	-63 515	-31 634	0	-31 634	-37 102	-5 468	117,28	26 413	-41,59
Laskennalliset erät	-26 993	-56 044	0	-56 044	-45 017	11 027	80,32	-18 023	66,77
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	138 281	40 986	18 422	59 408	61 245	1 837	103,09	-77 036	-55,71
Puhtauspalvelut									
Toimintatuotot	1 105 077	786 688	5 778	792 466	793 059	593	100,07	-312 018	-28,23
Toimintakulut	-1 061 141	-788 868	0	-788 868	-768 924	19 944	97,47	292 217	-27,54
TOIMINTAKATE	43 936	-2 180	5 778	3 598	24 135	20 537	670,79	-19 801	-45,07
Laskennalliset erät	-17 430	-36 763	0	-36 763	-29 523	7 240	80,31	-12 093	69,38
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	26 505	-38 943	5 778	-33 165	-5 388	27 777	16,25	-31 894	-120,33
Tiläpalvelut									
Toimintatuotot	5 873 749	6 680 549	6 200	6 686 749	6 931 466	244 717	103,66	1 057 718	18,01
Toimintakulut	-4 845 701	-4 514 737	0	-4 514 737	-4 532 694	-17 957	100,40	313 007	-6,46
TOIMINTAKATE	1 028 048	2 165 812	6 200	2 172 012	2 398 773	226 761	110,44	1 370 725	133,33
Poistot ja arvonalentumiset	-2 503 947	-2 590 308	0	-2 590 308	-2 663 447	-73 139	102,82	-159 500	6,37
Laskennalliset erät	-117 831	-210 432	0	-210 432	-169 333	41 099	80,47	-51 502	43,71
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	18 440	0	0	0	18 440	18 440	0,00	0	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 575 291	-634 928	6 200	-628 728	-415 568	213 160	66,10	1 159 723	-73,62
Ympäristöpalvelut									
Toimintatuotot	187 319	165 237	0	165 237	300 500	135 263	181,86	113 181	60,42
Toimintakulut	-1 257 124	-1 337 429	0	-1 337 429	-1 348 436	-11 007	100,82	-91 312	7,26
TOIMINTAKATE	-1 069 806	-1 172 192	0	-1 172 192	-1 047 936	124 256	89,40	21 870	-2,04
Poistot ja arvonalentumiset	-771 164	-991 335	0	-991 335	-846 764	144 571	85,42	-75 600	9,80
Laskennalliset erät	-29 387	-62 229	0	-62 229	-49 648	12 581	79,78	-20 261	68,95
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	3 576	0	0	0	3 077	3 077	0,00	-499	-13,96
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 866 780	-2 225 756	0	-2 225 756	-1 941 271	284 485	87,22	-74 491	3,99
Kaavoitus ja mittaus									
Toimintatuotot	502 450	482 574	0	482 574	449 478	-33 096	93,14	-52 971	-10,54
Toimintakulut	-316 738	-581 980	0	-581 980	-644 855	-62 875	110,80	-328 117	103,59
TOIMINTAKATE	185 712	-99 406	0	-99 406	-195 377	-95 971	196,54	-381 089	-205,20
Poistot ja arvonalentumiset	-39 398	-34 191	0	-34 191	-36 329	-2 138	106,25	3 068	-7,79
Laskennalliset erät	-11 308	-25 616	0	-25 616	-20 615	5 001	80,48	-9 307	82,30
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	135 006	-159 213	0	-159 213	-252 322	-93 109	158,48	-387 327	-286,90
Rakennusvalvonta									
Toimintatuotot	72 036	46 000	0	46 000	50 542	4 542	109,87	-21 494	-29,84
Toimintakulut	-109 145	-107 895	0	-107 895	-100 816	7 079	93,44	8 328	-7,63
TOIMINTAKATE	-37 108	-61 895	0	-61 895	-50 274	11 621	81,22	-13 166	35,48
Poistot ja arvonalentumiset	-135	-124	0	-124	-124	0	100,00	11	-8,39
Laskennalliset erät	-2 085	-5 028	0	-5 028	-4 025	1 003	80,05	-1 940	93,05
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-39 329	-67 047	0	-67 047	-54 423	12 624	81,17	-15 095	38,38
Tekniset palvelut YHTEENSÄ									
Toimintatuotot	9 736 699	9 494 323	30 400	9 524 723	9 965 271	440 548	104,63	228 572	2,35
Toimintakulut	-9 689 765	-8 855 533	0	-8 855 533	-9 075 110	-219 577	102,48	614 655	-6,34
TOIMINTAKATE	46 934	638 790	30 400	669 190	890 160	220 970	133,02	843 227	1 796,64
Poistot ja arvonalentumiset	-3 381 811	-3 650 682	0	-3 650 682	-3 586 856	63 826	98,25	-205 045	6,06
Laskennalliset erät	-213 639	-410 850	0	-410 850	-329 996	80 854	80,32	-116 356	54,46
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	22 016	0	0	0	21 516	21 516	0,00	-499	-2,27
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-3 526 502	-3 422 742	30 400	-3 392 342	-3 005 175	387 167	88,59	521 326	-14,78

Toimialajohtajan katsaus

Teknisten palveluiden palvelutuotannon toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin vuonna 2023. Energia-asiat, liittyen energian tuotantoon, siirtoon, varastointiin ja kulutukseen ovat murroksessa. Menestyvät yhdyskunnat panostavat tulevaisuuden puhtaaseen energiaan ja huomioivat tavoitteissaan megatrendien vaikutukset. Muhoksen kunnan osalta energia-asian tekee mielenkiintoiseksi Muhoksen sijainti vahvan valtakunnallisen sähköverkon solmupisteessä ja paikallinen energia-alan osaaminen.

Muhoksen kunnan uusi hallintosääntö tuli voimaan vuoden 2023 alusta. Hallintosääntöuudistuksessa teknisen lautakunnan nimi muutettiin yhdyskuntalautakunnaksi ja maarakentamisen tulosityksikön nimi muutettiin ympäristöpalvelut-tulosityksiköksi. Lisäksi kaavoituksen henkilöstö siirrettiin konsernipalveluista teknisten palveluiden alaisuuteen ja muodostettiin uusi kaavoitus -tulosityksikkö.

Valtuuston hyväksymä vuoden 2023 talousarvio on ohjannut teknisten palveluiden toimintaa. Vuonna 2023 kuntaa kehitettiin Muhoksen uuden strategian mukaisesti ja jatkettiin yritystoiminnan ja asumisen edellytysten parantamista Muhoksella. Kirkkosaaren uusi silta saatiin valmiiksi ja sillan avajaisia juhlittiin Lempi Festin yhteydessä kesäkuussa. Kirkonkylän teollisuusaluetta laajennettiin ja alueen kunnallistekniikka saatiin rakennettua. Kirkonkylän teollisuusalueen kunnallistekniikan laajennuksella muodostettiin kuusi hehtaaria uutta teollisuusrakentamiseen soveltuvaa tonttimaata, joka sisältää noin 24.000 m² rakennusoikeutta. Myös asumisen edellytyksiä parannettiin ja Lukkarinkankaan asuntoalueen laajennuksen 1. vaiheen kunnallistekniikka saatiin valmiiksi.

Muhoksen kunnan asunto-ohjelma hyväksyttiin kunnanvaltuustossa toukokuussa 2022. Ohjelmassa on todettu, että vuokra-asuntojen puute Muhoksella on ilmeinen. Vuonna 2023 laadittiin rakennussuunnitelma kahden uuden ARA-rahoitteen vuokrakerrostalon rakentamiseksi Kirkonkylän taajamaan. Investointipäätös odottaa kuitenkin vielä Muhoksen kunnan, hyvinvointialue Pohteen ja ARA:n lopullista sitoutumista hankkeeseen.

Muhoksen kunnan strategiaa toteuttava maankäyttöohjelma hyväksyttiin valtuustossa huhtikuussa 2023. Ohjelma sisältää strategisen tavoitteen uudesta noin 100 hehtaarin teollisuusalueesta Muhokselle. Tavoitteen toteuttamiseksi kunta on hankkinut maata Pyhänselän Teerikkaalta ja käynnistänyt alueen asemakaavoituksen suurteollisuuden tarpeisiin. Lisäksi vuonna 2023 käynnistettiin Muhos Biopark -hanke, jossa tavoitellaan Muhoksen aseman vahvistamista vihreän siirtymän ja tulevaisuuden energian sijaintipaikkana.

Energia-asioissa on toteutettu kunnan toimenpiteitä kustannusten ja hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi. Muhoksen kunta on mukana Motivan energiatehokkuussopimuksessa kaudelle 2017–2025. Muhoksen kunnan tavoitteena on vähentää energiankulutusta vuoden 2016 tasosta 15 % vuoteen 2020 mennessä ja 30 % vuoteen 2025 mennessä. Tästä tavoitteesta ollaan jäämässä jälkeen ja tavoitteen saavuttaminen edellyttää yhteisiä ponnistuksia. Muhoksen kunnassa toimii aktiivinen HINKU-työryhmä, joka kokoontuu pari kertaa vuodessa vaihtamaan ajatuksia ja etsimään mahdollisuuksia energiansäästötoimenpiteille.

Yksityisteiden kunnossapitoavustuksia oli käytettävissä vuodelle 2023 yhteensä 30 000 euroa. Vuonna 2023 avustettiin vain tienhoidon kustannuksia.

Yksityinen rakentaminen hiljeni Muhoksella vuonna 2023 ja uusia omakotitalon rakennuslupia Muhoksella luvitettiin vuonna 2023 ainoastaan 13 kpl, mitä voi pitää poikkeuksellisen pienenä määränä.

Vuosi 2023 oli lautakuntatyöskentelyn osalta onnistunut ja luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden yhteistyö oli sujuvaa. Kokouskäytännöissä hyödynnettiin hybridikokouksia. Yhdyskuntalautakunta kokoontui vuoden 2023 aikana yhteensä 12 kertaa ja käsitteli 127 asiakohtaa.

Käyttötalouden toteutuminen vuonna 2023

Teknisten palveluiden vuoden 2023 talousarvio toteutui suunnitellusti.

Yhdyskuntalautakunta ei käsitellyt valtuuston hyväksymää talousarviota vuonna 2023, mutta lautakunta on seurannut talousarvion toteumaa säännöllisesti ja erikseen hyväksynyt maarakennuksen, rakennusten kunnossapidon, puistojen ja yleisten alueiden kunnossapidon ja liikenneturvallisuuskohteiden työohjelmat vuodelle 2023. Työohjelmia on tarkennettu ja muutettu lautakunnassa aina tarpeen mukaan.

Vuosi 2023 oli ensimmäinen ilman sotea. Muutoksella oli merkittävä vaikutus teknisten palveluiden ulkoiseen käyttötalouteen. Teknisten palveluiden osalta vuoden 2023 ulkoisen tulos oli 2 100 315 euroa parempi kuin vuonna 2022.

Ulkoiset erät	2022	2023	muutos
Toimintatuotot	1 699 365 euroa	3 212 091 euroa	1 512 726 euroa
Toimintakulut	-9 142 461 euroa	-8 397 518 euroa	744 943 euroa
Poistot	-3 381 811 euroa	-3 586 856 euroa	-205 045 euroa
Tilikauden tulos	-10 754 096 euroa	-8 653 781 euroa	2 100 315 euroa

Ulkoisen tuloksen parantuminen on koko kunnan kannalta merkittävä. Tulosta parantaa Pohteelle vuokrattujen rakennusten vuokrien muutos ulkoiseksi tuloksi ja kuluja vähentää soten tukipalveluiden (puhtaus ja ateriat) siirtyminen Pohteen vastuulle ja osaltaan myös energian kustannusten lasku. Vastaavasti viime vuosien korkea investointitaso nostaa poistokustannuksia.

Vuoden 2023 henkilöstökuluissa näkyy suuri työllistettyjen määrä. Henkilöstökulut ylittyivät -87 055 euroa ja vastaavasti tulopuolella työllistämistukia kertyi suunniteltua enemmän +78 957 euroa.

Teknisten palveluiden vuoden 2023 alkuperäiseen talousarvioon ei tehty muutoksia vuoden aikana.

Talousarvion 2023 tavoitteiden toteutuminen

Muhoksen kunnanvaltuusto on hyväksynyt uuden strategian joulukuussa 2021 ja teknisten palveluiden vuoden 2023 talousarviotavoitteet on laadittu strategian mukaan.

Strateginen päämäärä 2025 – Elinvoimainen ja erottuva

Strateginen tavoite	Toimenpide /tavoite	Seuranta 12/2023
Investointien lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> - Yhdyskunnan kehittämiseen tähtävien investointien suunniteluvalmiuden parantaminen - Kiinteistöjen PTS-suunnitelmien laadinta - Maankäyttöohjelman laadinta, hyväksyminen ja ohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden edistäminen 	<ul style="list-style-type: none"> + Maankäyttöohjelma hyväksytty + Osallistuttu rakentajamessuille Oulussa + Paalutettavan tontin hintahyvitys hyväksytty valtuustossa <ul style="list-style-type: none"> - kiinteistöjen PTS-suunnitelmat kesken
Yritystoiminnan ja työpaikkojen lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> - Hyödynnetään paikallisuutta elintarvikkeiden ja ostopalveluiden hankinnassa - Yritystoiminnan toimitila-asioiden järjestäminen mahdollisuuksien mukaan 	<ul style="list-style-type: none"> + Paikallisuus huomioidaan hankinnoissa mahdollisuuksien mukaan + Cactoksen tuotantotilat laajennettu + Yritystiloja kehitetty Nuorisotien halleilla + Pohteelle vuokrattu tilat TA:n mukaisesti

Strateginen päämäärä 2025 – Elinvoimainen ja erottuva

Strateginen tavoite	Toimenpide /tavoite	Seuranta 12/2023
Monipuolinen asuntotarjonta ja yritys ympäristön kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Asumiseen ja yritystoimintaan soveltuvien luovutuskuntoisten tonttien riittävä varanto - Elinympäristön yleisen siisteyden ja viihtyisyyden turvaaminen - Kunnan vuokra-asutuskannan uudistaminen ja kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> + Lukkarinkankaan asemakaava hyväksytty valtuustossa, infran ensimmäinen vaihe valmistunut ja tontit ovat luovutuskuntoisia + Yrityskyläntien uusien teollisuustonttien infra valmis ja tontit ovat luovutuskuntoisia + Seläntien-Alasintien peruskorjauksen hankinta on tehty ja työt käynnistetty + Kausityöt on saatu organisoitua + Kesän roskankeräyskampanjan toteutettu + Kunnan ARA-vuokra-asuntokohteen rakennussuunnittelu on valmis
Kunnan mielikuvan vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Olemme paikallinen positiivinen toimija, lähiruoka jne. - Osallistutaan kunnan viestintään 	<ul style="list-style-type: none"> + Osallistuttu rakentajamessuille + Koulujen ja päiväkotien ruokalista sisältää lähiruokaa + Osallistuttu aktiivisesti kunnan someviestintään

Omaleimainen työllistämismalli	<ul style="list-style-type: none"> - Aktiivinen työllisyyden edistäminen, työkokeilut ja palkkatukitöiden hyödyntäminen - Tarjotaan paikallisille opilaitoksille työ-, koulutus- ja harjoittelupaikkoja 	<ul style="list-style-type: none"> + Yhteistyökäytäntö sovittu työllisyyspalveluiden kanssa + Harjoittelijoita ja työkokeilijoita hyödynnetty palvelutuotannossa
---------------------------------------	---	--

Strateginen päämäärä 2025 – Yhteisöllinen ja osallistava

Strateginen tavoite	Toimenpide /tavoite	Seuranta 12/2023
Aktiiviset ja osallistuvat kuntalaiset	<ul style="list-style-type: none"> - Hyödynnetään kuntalaiskyselyitä ja muita osallisuusmenettelyjä elinympäristön ylläpidossa ja kehittämisessä 	<ul style="list-style-type: none"> - Ei toimenpiteitä tarkastelujaksolla + Normaalit nähtävillä olot ja kuulemiset suunnittelu- ja lupaprosesseissa
Laadukkaat palvelut mitoitettu palvelutarpeen mukaisesti	<ul style="list-style-type: none"> - Palvelutuotannon toiminta ja resurssit on mitoitettu tarpeen mukaisesti 	<ul style="list-style-type: none"> + Kunnanhallitus on hyväksynyt tilapalveluiden rakennusten kunnossapitoa koskevan organisaatiomuutoksen
Panostus lapsiperheiden hyvään arkeen	<ul style="list-style-type: none"> - Kevyenliikenteen ja joukkoliikenteen olosuhteiden parantaminen - Leikkipuistojen ja yleisten alueiden hoito ja kunnossapito - Huomioidaan lapsiperheiden erityistarpeet maankäytön suunnittelussa 	<ul style="list-style-type: none"> + Oulun seudun joukkoliikenteen pääte-pysäkin siirto hyväksytty kunnanhallituksessa, suunnittelu aloitettu yhdessä ELY:n kanssa + Pääskyntien leikkipuisto uudistettu

Strateginen päämäärä 2025 – Arvostava ja mahdollistava

Strateginen tavoite	Toimenpide /tavoite	Seuranta 12/2023
Hyvä työelämän laatu	<ul style="list-style-type: none"> Työturvallisuudesta huolehtiminen Tulosityksiköiden palaverit ovat säännöllisiä Kehityskeskustelut henkilöstön kanssa 100 % Jokainen työntekijä kokee itsensä tarpeelliseksi osaksi kokonaisuutta 	<ul style="list-style-type: none"> + Työturvallisuus ja ensiapukoulutukset pidetty + Tulosityksiköiden palaverikäytännöt säännöllisesti ja henkilöstön kehittämiskeskustelut pidetty

Talouden tasapainottaminen	Osallistutaan aktiivisesti talouden tasapainotukseen ja huolehditaan omaisuuden käytettävyydestä ja arvon säilymisestä	+ Rakennusten ja infran kunnossapidon työohjelmat sovitettu annettuihin määrärahoihin
Onnistunut palveluiden siirto hyvinvointialueelle ja tulevaisuuden kunnan rakentaminen	Tilapalveluiden yhtiöittämien saatu valmiiksi Ateria- ja puhtauspalveluiden yhdistäminen ja yhtiöittäminen on selvitetty	-- Ei toimenpiteitä tarkastelujaksolla -- Ateria- ja puhtauspalveluiden yhtiöittämisselvityksen laadinnasta luovuttu
Veto- ja pitovoimainen työnantaja	Henkilöstön vaihtuvuus on vähäistä ja avoimiin työpaikoihin saadaan hakijoita	+ Kaavoittaja ja maankäyttöinsinöörin sijainen saatu rekrytoitua - Kaavoittaja irtisanoutunut 7/2023 + Kausi- ja kesätyöt järjestetty -- Henkilöstössä vaihtuvuutta
Palveluiden sähköistäminen	Kunta-Akkunan palvelut on käytössä ja vakiintuneet sähköisen rakennuslupaprosessin ja arkistoinnin kehittäminen Sähköinen asiakaspalautekanava	+ Rakennusvalvonnan sähköiset palvelut ovat käytössä ja arkiston digitointityö on aloitettu + Muhoksen kunta on jättänyt hakemuksen Ryhti-hankkeen pilottikunnaksi - Ei toteudu, kielteinen päätös saatu

Teknisten palveluiden henkilöstö ja organisaatio 2023

Teknisten palveluiden henkilöstösuunnitelma on laadittu ja ajan tasalla.

Vuoden 2023 alusta teknisten palveluiden organisaatioon tehtiin muutoksia, kun kaavoitus siirrettiin konsernipalveluista kaavoitus ja mittaus -tulosityksikköön.

Talousarvioon 2023 merkityistä organisaatio- ja henkilöstömuutoksista on toteutettu seuraavaa:

1. Ateriapalvelut-tulosityksikkö, Huovilän koulun osa-aikainen ruokapalvelutyöntekijän korvausrekrytointi, rekrytointi toteutettu
2. Puhtauspalvelut-tulosityksikkö Yläkoulu – Lukio laitoshuoltajan korvausrekrytointi, rekrytointi toteutettu
3. Puhtauspalvelut-tulosityksikkö Kirkonkylän koulu osa-aikainen laitoshuoltajan korvausrekrytointi, rekrytointi toteutettu
4. Kaavoitus- ja mittauspalvelut -tulosityksikkö mittamiehen korvausrekrytointi, rekrytointi toteutettu

Työllistäminen vuonna 2023:

1. Palkkatukityöjaksolla on ollut 4 henkilöä
2. Velvoitetöyöllistettyjä 1 henkilöä
3. Kuntouttavassa työtoiminnassa /työkokeilussa 1 henkilö

Teknisen toimen hallinto

Teknisen toimeen hallintoon kuuluvat yhdyskuntalautakunnan, teknisten palvelujen johdon, maankäytön ja kaavoituksen sekä investointien rakennuttamisen hallinnolliset tehtävät. Yksityistieavustukset sisältyvät hallinnon kustannuksiin.

Teknisen toimen hallinnossa työskentelee toimistonhoitaja, toimistos sihteeri ja tekninen johtaja.

Vuonna 2023 hallinnon kustannuspaikalle on sisällytetty OUMO-hankkeen tulot +17 765 euroa ja kulut -29 915 euroa. Rahoituksella toteutettiin Lemmenpolun lähtöpaikan parannustyöt yhdessä Forum Oy:n kanssa.

Ateriapalvelut

Ateriapalvelut vastaavat oman palvelutuotannon eri yksiköiden tarvitsemien aterioiden valmistuksesta ja jakelusta. Ateriapalvelut tuottavat maukasta ja terveellistä ruokaa ravitsemissuositusten mukaisesti.

Käytetyistä elintarvikkeista suuri osa on lähiruokatuotteita, ja lähiruoan osuutta pyritään lisäämään yhä edelleen. Lähiruokatuotteita ovat muun muassa paikallisen teurastamon lihat, maitotaloustuotteet, peruna, leipä- ja viljatuotteet sekä juurekset ja kasvikset. Myös kalatuotteissa on saatu lisättyä alueellisen toimijan valmisteita. Viiden viikon kiertävällä ruokalistalla on kokonaan yksi lähiruokapäivä.

Toimintatuottojen, -kulujen ja mm. ateriasuoritteiden väheneminen johtuu sote-ruokailun siirtyessä vuoden 2023 alussa hyvinvointialueelle. Elintarvikehintojen suuri nousu näkyi elintarvikeostojen ylityksenä. Lisäksi aterioiden kuljetukset muutettiin omaksi toiminnaksi, joka toi suuren säästön palvelujen ostoihin.

Henkilöstön koulutus

Henkilöstö on osallistunut koulutussuunnitelman mukaisiin koulutuksiin. Tämän lisäksi koko henkilöstön kehittämispäivä oli lauantaina 27.5.2023.

Henkilöstön virkistysiltapäivä pidettiin 10/2023.

Kehityskeskustelut pidetty ja tehtävänkuvaukset päivitetty.

Kolmen kunnan yhteistyö on toiminut hyvin ja toimintaa on kehitetty koko ajan. Elokuussa siirryttiin tuotannonohjausjärjestelmä Jamixissa kolmen kunnan omaan pääkäyttäjäyteen, mikä tuo lisähyötyä ohjelman käyttöön kaikissa kunnissa. Kolmen kunnan yhteinen henkilöstön kehittämispäivä järjestettiin 11/2023 Vaalan yhtenäiskoululla.

Ateriapalveluiden mittarit

Mittari/vuosi	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Ruokapalvelu/suoritemäärä	436 277	575 630	544 467	511 769	546 520	596 695
Ruokahuollon suoritehinta	2,92 €/s	3,00 €/s	3,07 €/s	3,16 €/s	3,18 €/s	2,77 €/s

Kustannuserät / ateriapalvelut	v. 2023	v. 2022	v. 2022	v. 2022
	€	% toimintaku- luista	€	% toimintaku- luista
Henkilöstökulut	606 682	47,61	764 573	44,29
Palvelujen ostot	103 425	8,12	231 978	13,44
Elintarvikkeet	429 635	33,71	596 427	34,54
Muut ostot	3 235	0,25	11 334	0,66
Vuokrat	106 417	8,35	98 822	5,72

Henkilöstö	31.12.2023	31.12.2022
Vakituisen, kokoaikainen	13	16
Määräaikainen, kokoaikainen	1	1
Vakituisen, osa-aikainen	4	3
Määräaikainen, osa-aikainen	2	2
Suojatyö, osa-aikainen	2	2
Yhteensä	22	24

Puhtauspalvelut

Puhtauspalvelut tuottivat ylläpito- ja perussiivousta kunnan eri kohteisiin. Osassa kunnan kohteissa puhtauspalvelun tuotti yksityinen palveluntuottaja.

Puhtauspalveluiden tavoitteena on tarkoituksenmukainen puhtaustaso erityyppisissä tiloissa sekä osaltaan ylläpitää tilojen toimivuutta ja turvallisuutta.

Henkilöstö on osallistunut koulutussuunnitelman mukaisiin koulutuksiin. Henkilöstön virkistysiltpäivä pidettiin 10/2023. Kehityskeskustelut on pidetty ja tehtäväkuvaukset tarkistettu.

Organisaatiossa tapahtuneet muutokset:

- Puhtauspalvelupäällikkö siirtyi osa-aikaiseksi 11/2023
- Laitoshuoltaja siirtyi palveluohjaajan tehtävään 11/2023

Toimintatuottojen ja -kulujen väheneminen johtuu sote-kiinteistöjen ja paloaseman siivouksen siirtymisestä hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta.

Tilinpäätös	2023	2022	Erotus 2023–2022
Toimintatuotot €	793 059	1 105 077	-312 018
Toimintakulut €	798 447	1 078 571	-280 123
Toimintakate €	-5 388	26 505	-31 893
Poistot €	0	0	0
Yli/alijäämä €	-5 388	26 505	-31 893

Puhtauspalvelut:

Oma työ/v	2023	2022
Siivous pinta-ala m ²	17 885	23 984
Ka. €/m ² /kk	2,33	3,23

Ostopalvelu/v	2023	2022
Siivous pinta-ala m ²	12 200	12 630
Ka. €/m ² /kk	1,67	1,73

Kustannuserät / puhtauspalvelut	v. 2023 €	v. 2023 % toimintaku- luista	v. 2022 €	v. 2022 % toimintaku- luista
Henkilöstökulut	513 406	64,30	799 292	72,33
Palvelujen ostot	205 977	25,86	195 194	17,66

Aineet, tarvikkeet	42 030	5,28	58 066	5,25
Vuokrat	2 349	0,29	2 297	0,21

Henkilöstö	31.12.2023	31.12.2022
Vakituinen, kokoaikainen	11	18
Määräaikainen, kokoaikainen		1
Vakituinen, osa-aikainen	2	1
Määräaikainen, osa-aikainen	1	
Suojatyö, osa-aikainen		
Yhteensä	14	20

Oma työ/v	2023	2022	2021	2020
Siivous pinta-ala m ²	17 885	23 984	23 984	26 896
Ka. €/m ² /kk	2,33	3,23	3,09	3,11

Ostopalvelu/v	2022	2022	2021	2020
Siivous pinta-ala m ²	12 200	12 630	12 056	9 144
Ka. €/m ² /kk	1,67	1,73	2,08	2,18

Tilapalvelut

Rakennukset menokohtaan on kirjattu tilapalvelujen toiminta. Tilapalvelut vastaavat kunnan omistamien rakennusten kiinteistönhoidosta ja kunnossapidosta sekä hallintokuntien käyttöön ulkopuolisilta vuokrattujen tilojen hankinnasta ja sopimuksista käyttäjähallintokunnan omien määrärahojen sallimissa rajoissa.

Hyvinvointialue Pohteen kanssa on tehty uudet vuoden 2023 alusta voimaantulevat vuokrasopimukset ja ne on laadittu valtionvarainministeriön asetuksen mukaisella 6 % pääoman tuottovaatimuksella. Sisäisten vuokrien pääomavuokrat vuonna 2023 olivat 3 %.

Vuonna 2023 tehtiin yhteistyötä elinkeinopalveluiden kanssa ja saatiin edistettyä muhoslaisten yrittäjien toimitila-asioita Nuorisotien halleilla.

Rakennuksista perittävän vuokran määrä kattoi rakennusten käyttökustannukset vuonna 2023, mutta vuosikate ei kattanut poistojen määrää. Tilapalveluiden vuoden 2023 hyvää taloudellista tulosta edesauttaa energian hintojen normalisoituminen.

Mittarit:

Toimintavuoden lopulla 2023 oli kunnan omistamia rakennuksia yhteensä 31 kpl ja näiden kokonaiskerrosala oli 60 657 brm² ja kokonaistilavuus 266 450 m³.

Tilatoiminnan tehokkuuden mittareiksi on asetettu kokonaismenojen suhde (rakennukset) kerrosneliömetriä ja tilavuutta kohti.

Jakoperusteena käytetään toimintakulut/kaikkien kiinteistöjen m² ja m³.

Vertailu toteutumien mukaan 2016–2023

Yks./vuosi	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
€/v/m ²	xx	79,88	64,70	57,18	69,28	60,12	67,05
€/v/m ³	yy	18,18	14,25	12,90	15,73	14,42	

Rakennusten mittareiden tilastointi on aloitettu uudelleen vuonna 2018.

Ympäristöpalvelut

Ympäristöpalvelut-tulosityksikkö on perustettu vuoden 2023 alusta voimaan tulleessa hallintosäätömuutoksella muuttamalla maarakentamisen tulosityksikön nimi ympäristöpalvelut-tulosityksiköksi. Ympäristöpalvelut-tulosityksikkö vastaa katujen ja yleisten alueiden hoidosta, kunnossapidosta ja rakentamisesta.

Tulosityksikön toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin vuonna 2023.

Uutena tehtävänä tulosityksikön vastuulle siirtyi Muhoksen kunnan koulujen ja päiväkotien ateriakuljetukset vuoden 2023 alusta.

Tiestö

Kunnossapidettäviä kaavateitä oli vuoden 2023 lopussa 62,07 kilometriä ja kevyenliikenteen väyliä 24,10 kilometriä. Kunnan kunnossapidettävien yksityisteiden pituus oli vuoden lopussa 9,29 km. Katupituus kasvoi 1 426 metriä, kun Yrityskyläntie- ja Seläntie-nimiset kadut rakennettiin Kirkonkylän taajamaan.

Kaavateitä rakennettiin 1 426 m

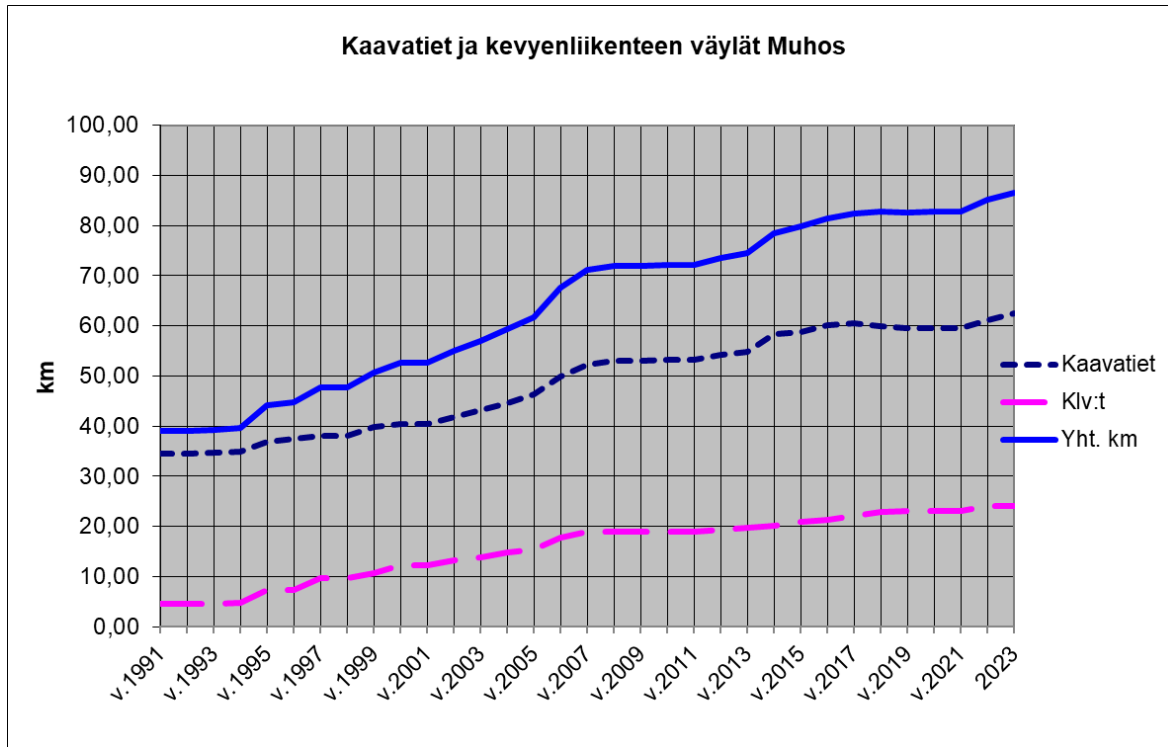
Kaavateitä saneerattiin 60 m

Kaavateiden ja klv:n päällysteitä uusittiin 970 m

Jk/pp-tietä rakennettiin 1 160 m

Jk/pp-tietä saneerattiin 370 m

Hoidettavien kaavateiden ja kevyenliikenteenväylien kehitys

Mittarit:

Kaavateiden ja kevyenliikenteenväylien ylläpitokustannukset ilman valaistus- ja pääomakustannuksia olivat:

Yks./vuosi	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
€/km	3039	2736	2820	2903	2595	2083	2419

Kunnan kunnossapidettävien yksityisteiden kustannukset olivat:

Yks./vuosi	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
€/km	2962	1836	3327	1576	2344	1224	1059

Alueiden rakentamis- ja kunnossapitokulut:

Euroa/vuosi	2023	2022	2021	2020
Kaavatiet	162 831	143 652	142 446	145 569
Paikoitusalueet	33 202	17 896	28 211	16 101
Kunnan kunnossap. yt.	26 786	13 645	31 146	12 761

Tievalaistuksen energiakustannukset euroa

Vuosi	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Euroa	35 861	57 667	39 028	39 950	49 361	48 550	53 459

Ympäristön viihtyisyydessä ei tapahtunut vuoden aikana merkittäviä muutoksia, eikä kunnan ylläpitämän liikenneverkon toimivuudessa tai turvallisuudessa ollut merkittäviä häiriöitä.

Ympäristönhoito- ja puistotöitä tehtiin aikaisempien vuosien tapaan ja taajaman ympäristönhoitotöistä saatiin hyvää palautetta.

Mittaus- ja kaavoituspalvelut

Kaavoitus- ja mittauspalvelut -tulosityksikkö on muodostettu vuoden 2023 alusta, kun kaavoitus-toimi siirrettiin konsernivalvonnasta mittauspalveluiden alaisuuteen.

Kaavoitus- ja mittauspalvelut vastaavat kunnan maapolitiikan hoitamisesta, maanhankinnasta, luovuttamisesta ja kaavoituksesta sekä maa- ja metsäomaisuuden hoitotehtävistä.

Mittauspalveluiden ensisijaisena tehtävänä on teknisten palveluiden sekä muiden vastualueiden tilaamien mittaus-, kartoitus- ja maaperätutkimustöiden suorittaminen. Mittauspalvelut suorittavat myös Muhoksen Vesihuollon kaikkien työmaiden mittaus- ja kartoitustyöt sekä lähettävät johtokartta-aineistoa rakentajille ja avustaa liittymälupalausunnoissa. Vastuualueisiin kuuluu myös maanhankinnan ja luovutuksen valmistelu yhdyskuntalautakunnalle ja edelleen kunnanhallitukselle. Mittauspalvelut tuottavat näiden lisäksi suunnittelutöitä teknisille palveluille sekä Muhoksen Vesihuollolle. Suunnittelutöihin kuuluvat katu-, valaistus-, kuivatus- ja johtosuunnitelmat. Mittauspalveluihin kuuluu kaksi mittamiestä, maankäyttöinsinööri ja maanmittausharjoittelija.

Mittauspalvelun muita tärkeitä tehtäviä on osoitekartan ja -rekisterin ylläpitäminen sekä luoda ja ylläpitää kartta- ja paikkatietoaineistoa (pohjakartat, johtokartat, kaavakartat, jne.). Paikkatietoaineistoa julkaistaan kunnan karttapalvelussa, josta kuntalaiset pääsevät näkemään ja käyttämään julkaistua aineistoa.

Lisäksi mittauspalvelut tekevät kunnan muiden hallintokuntien, liikelaitoksien sekä ulkopuolisten (naapurikunnat, yksityiset, yritykset, taloyhtiöt yms.) tilaamia mittaus- ja kartoitustöitä henkilöstöressurssien puitteissa. Mittauspalvelut on jatkanut mittauspalveluiden tuottamista erityisesti Tyrnävän, Utajärven ja Vaalan kunnille. Tuotettuihin palveluihin kuuluu rakennusten merkkaus, kaavamittaukset, rajanäytöt, pohjakarttojen täydennys ja ylläpito sekä kunnallisteknisten töiden sijaintimitaukset.

Mittauspalveluiden tuloista merkittävän osan muodostaa maanvuokratulot, jotka vuonna 2023 olivat 364 764 €. Muita merkittäviä tuloja vuonna 2023 saatiin soran myynnistä 43 559 euroa ja mittauspalveluiden myynnistä 32 000 euroa. Metsänmyyntitulo ei toteutunut vuonna 2023.

Maanvuokratulojen kehitys:

2023	2022	2021	2020
364 764 euroa	332 544 euroa	311 871 euroa	305 499 euroa

Tonttien luovutus ja vapaat tontit:

Vuoden 2023 aikana kunnalle on valmistunut uusia luovutuskuntoisia tontteja Lukkarinkankaan laajennukseen Seläntielle 9 kpl OKT-tontteja ja 2 kpl AR-tontteja. Yrityskyläntien varteen valmistui kuusi hehtaaria, 9 kpl T- ja TY-tontteja, joiden rakennusoikeus on noin 24 000 krs-m².

Vuoden 2023 aikana Muhoksen kunta luovutti vuokraamalla 3 kpl OK-tontteja. Kaikki luovutetut tontit sijaitsevat Päivärinteellä Liisanlenkin varressa.

Tonttien luovutus	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
1. Myynti:							
AO	0	5	4	0	7	0	2
Rivitalo/kt							
Teollisuustontti						1	1
2. Vuokraus:							
AO	3	8	5	3	4	4	5
Rivitalo	0	2					2
Päiväkoti							
Kerrostalo							
Liiketontti							
Teollisuustontti	0	1	3				
Myynti ja vuokraus yhteensä	3	16	12	3	5	8	8

Muhoksen kunnalla oli vuoden 2023 lopussa vapaita omakotitalon rakennuspaikkoja yhteensä 37 kpl.

- Puhakan alue 4 kpl, Päivärinteellä 18 kpl, Leppiniemessä 3 kpl, Lukkarinkankaalla 8 kpl ja Kylmäänkylän palstoitus suunnitelman alueella 3 rakennuspaikkaa.

Rivitalotontteja on vapaana Anttilan alueella 1 kpl ja Puhakan alueella AP 2 kpl.

Kerrostalotontteja on Asematien varressa 2 kpl.

Liike- ja työpaikkarakentamiseen vapaita rakennuspaikkoja on Kankaanseläntien varressa 1 kpl. Muhoksen teollisuusalueella on vapaana 9 tonttia. Lisäksi teollisuus- ja työpaikkarakentamisen rakennuspaikkoja löytyy Nokiankankaalta, Leppiniemestä yksi ja Koivikosta liikekeskuksen alueella yksi.

Julkisen palvelurakentamisen Y-tontteja on vapaana 1 kpl Veturitien varressa.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan tehtävänä on edistää ohjauksen, neuvonnan ja rakentamisen valvonnan sekä jatkuvan valvonnan avulla terveellisen, turvallisen, ja ekologisesti kestävä ja viihtyisän rakennetun ympäristön sekä hyvän kuntakuvan muodostumista ja ylläpitoa. Rakennusvalvonnan tehtävänä on lisäksi yleisen edun kannalta valvoa rakennustoimintaa, kaavojen, rakennusjärjestyksen sekä lainsäädännön noudattamista. Rakennusvalvonta huolehtii rakennus-, toimenpide-, purku- ja maisematyöluvien valmistelemisestä, päätöksenteosta sekä rakennusaikaisesta valvonnasta. Käsittelyn yhteydessä tarkastellaan turvallisuutta, terveellisyyttä ja maisema- sekä kuntakuvan säilymistä kunnan ja lainsäädännön asettamien tavoitteiden kannalta. Rakentamisen sekä rakennetun ympäristön valvontaan liittyy rakennus- ja huoneistorekisterin tietojen ylläpito ja niiden välittäminen valtiolle.

Rakennusvalvonnan tavoitteena on ollut, että rakennusvalvonnan menoista noin 80 % pystyttäisiin kattamaan rakennusvalvonnan tuloilla. Kertomusvuonna tulot olivat 50 % menoista.

Rakennusvalvonta ohjaa ja valvoo rakentamista ja kaavoituksen toteutumista maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ja valmistele rakentamiseen liittyviä suunnittelutarve- ja poikkeamislupia.

Muhoksen kunnan rakennusvalvonnassa on käytössä Lupapiste.fi-palvelu, joka mahdollistaa sähköisen asioinnin rakennusvalvonnan asioissa.

Mittarit:

Rakennus-, toimenpide- ja purkulupia sekä rakennushankeilmoitus päätöksiä tehtiin kertomusvuonna yhteensä 132 kpl.

Myönnetyt rakennusluvut kpl:

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Luvat	132	177	202	216	221	128	120
Krs-m ²	12 809	9 132	10 883	11 418	7 544	5 279	7 874

Myönnetyt omakotitalojen rakennusluvut kpl (uudisrakennukset):

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Luvat	13	31	22	30	26	20	18

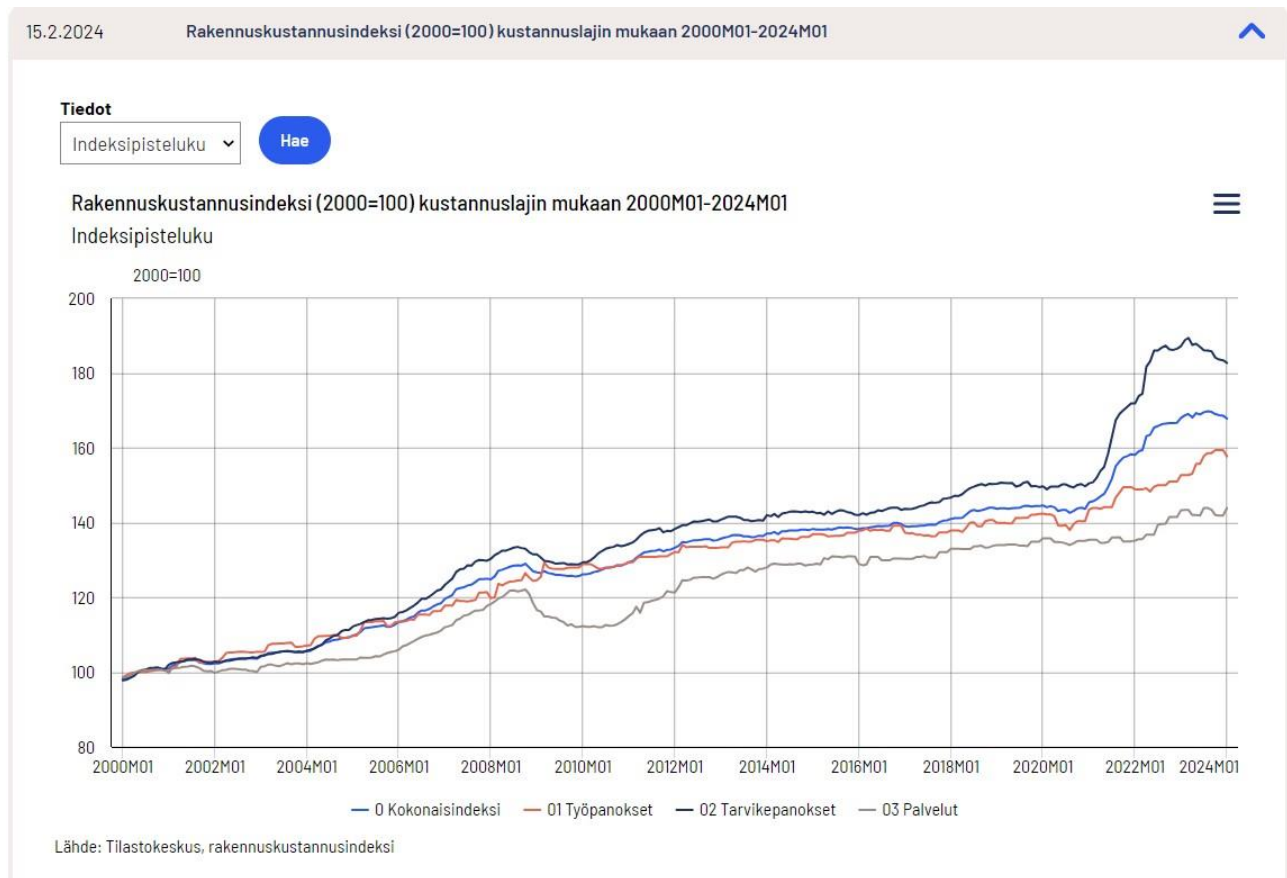
Valmistuneet asunnot kpl:

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Asunnot	59	16	17	26	29	32	27

Investoinnit 2023

Vuoden 2023 investointiohjelma saatiin toteutettua kokonaisuutena talousarvion mukaisesti huolimatta rakennusalan voimakkaasta kustannusnoususta vuosina 2022–2023.

Talousarvion mukaiset investoinnit olivat netto 2023 yhteensä -6 054 000 euroa ja toteuma netto 2023 oli yhteensä -5 277 338 euroa.

Kuva: rakennuskustannusindeksi vuosina 2000–2023.

Vuonna 2023 on tehty seuraavat talousarvion investointiosaa koskevat talousarviomuutokset:

1. Kvalt. 27.03.2023 § 17. Lukkarinkankaan kunnallistekniikan laajennus. Lisämääräraha 100 000 euroa siirto hankkeelta Kirkkosaaren kevyenliikenteenväylä ja silta.
2. Kvalt. 19.06.2023 § 32. Maanhankinnan lisämääräraha vuodelle 2023. Pyhänselän suurteollisuusalueen maanhankintaan varataan 1 500 000 euroa vuodelle 2023
3. Kvalt. 12.12.2023 § 54, Teollisuusalueen kunnallistekniikan laajennus lisämääräraha 100 000 euroa siirto kunnallistekniikan peruskorjauksiin varatusta rahasta
4. Kvalt. 12.12.2023 § 54, Lukkarinkankaan kunnallistekniikan laajennus lisämääräraha 70 000 euroa siirto kunnallistekniikan peruskorjauksiin varatusta rahasta

5. Kvalt. 12.12.2023 § 54, Leppiniemen alueen valaistussaneerauksen lisämääräraha 15 000 euroa siirto liikenneturvallisuuden parantamiseen varatusta rahasta
6. Kvalt. 12.12.2023 § 54, ARA erityisryhmien ja seniorien vuokra-asunnot lisämääräraha 40 000 euroa siirto hankkeelta Kirkkosaaren kevyenliikenteenväylä ja silta

Investointiprojektien tilanne 31.12.2023. Euromääräinen toteuma raportoitu erilliseen taulukkoon

Maa-alueiden myynti

Myyty kaksi AR-tonttia Lukkarinkankaalta ja kaksi OKT-vuokratonttia lunastuskaupalla

Maa-alueiden ostot

Merkittävimmät maanhankinnat vuonna 2023:

Nimi/alue	Kiinteistötunnukset	Pinta-ala, ha	Hinta euroa	€/m ²
Rantakarhu	ma. 494-403-32-38	2,0	10 000	0,50
Hannula ja Yliniitty	ma. 494-402-13-43 ja kiinteistö 494-402-15-13	31,5	230 888	0,73
Hojjola	ma. 494-403-2-200	0,3	25 000	7,58
Pajula	ma. 494-403-30-31	2,0	20 000	1,00
Teerikangas	ma.t 494-403-81-03, 494-403-63-73, 494-403-180-0 ja kiinteistöt 494-403-142-10, 494-403-65-4	94,8	1 489 423	1,57
Koivula	ma. 494-403-39-72	2,0	12 700	0,65
Kärnä	ma. 494-402-1-45 ja kiinteistöt 402-1-62, 494-402-1-62	6,9	40 000	0,58

Koivu ja Tähti -kulttuurikeskuksen muutos- ja korjaustyöt on aloitettu vuonna 2023 ja työt valmistuvat vuoden 2024 aikana. Hankkeessa tehdään kirjastoon toiminnallisia muutoksia, uusitaan rakennuksen sisäpinnat ja auditorion AV. Kirjaston toimintavarusteiden ja kalusteiden hankintaan on varattu oma erillinen määräraha.

Päivärinteen päiväkodin laajennusta koskeva hankesuunnitelma on hyväksytty kunnanhallituksessa 18.12.2023, § 338. Hankesuunnitelman mukaan Päivärinteelle hankitaan uudet tilat neljälle päiväkotiryhmälle.

Korkalanvaaran alueen kehittäminen/Leader-hanke jouduttiin keskeyttämään, koska korvauksista ei ole päästy sopimukseen maanomistajien kanssa. Kunnan tavoitteena on edetä hankkeessa ulkoilulain mukaisella reittisuunnitelmalla.

Varikon kalustohankinnat -toimintavarusterahalla on hankittu varikolle uusi mittaustäkymetri.

Rakennusten pienten peruskorjausten työohjelmassa toteutettiin seuraavat työt:

- Kunnanviraston tilamuutokset, uudet toimistotilat koulutoimistolle
- Jussilantien pvk:n perustaminen, uudet tilat yhdelle päiväkotiryhmälle
- Hyrkin takatalon kengitys, uudet tilat Hyrkin pienryhmälle
- Korivaaran koulun ilma-vesilämpöpumppu, suoran sähkölämmityksen muutos ILP
- Koivu ja Tähti -kodin pihan muutokset, asukkaiden ulkoilupihan parannukset
- Nuorisotien hallien muutostyöt, yritystilojen kehittäminen
- Terveyskeskuksen muutos ja korjaus, vuonna 2022 aloitettujen muutostöiden loppuunsaattaminen mm. hissi
- Hammashoitolan sisäilmakorjaukset, rakenteiden tiivistyksiä
- Hyrkin koulun sisäilmakorjaus, rakenteiden tiivistyksiä

Kadunpito, peruskorjaukset, rakentaminen, kuivatus -työohjelmassa toteutettiin seuraavat työt:

- Ratapellontien katusaneeraus, katu ja rakennussuunnittelu
- Asfalttoinnit, Keskustien uudelleen päällystys
- Sepäntien-Alasintie kuivatuksen ja valaistuksen uusiminen, työt jatkuvat vuonna 2024

Puistot, leikkikentät ja yleiset alueet rahoituksella toteutettiin seuraavat työt

- Junninojan avo-ojan oikaisu
- Kirkkotien (Pääskyntien) leikkikentän uusiminen

Katuvalaistuksen uudistamisen -työohjelmassa toteutettiin seuraavat työt

- Leppiniemen katuvalojen saneeraus
- Elohopealamppujen vaihto led-valaisimiksi (Törmätie, Nykyrintie, Päivärinteentie (mt8300))
- Katuvalaistuksen ohjauksen uusimista jatkettiin

Pienet liikenneturvallisuuskohteet -työohjelmassa toteutettiin seuraavat työt

- Muhoksen joukkoliikenteen päätepysäkin siirtosuunnitelma VT22 varteen
- Kirkkotien hidasteet 3 kpl

Yhdyskuntarakentamisen laajennusinvestointeina valmistui VT22 Rován risteyksen alikulku ja pysäkkijärjestelyt ja liittymäjärjestelyt, Kirkkosaaren kevyenliikenteenväylä (sis. sillan uusimisen), Kirkkonkylän teollisuusalueen kunnallistekniikan laajennus ja Lukkarinkankaan kunnallistekniikan laajennus I-vaihe. Kirkkosaaren kunnallistekniikan laajennusta koskevan rakennussuunnittelun aloitus odottaa kaavan hyväksyntää, joka hyväksyttiin joulukuussa 2023.

ARA-erityisryhmien ja seniorien vuokra-asuntojen rakennussuunnittelu on saatu valmiiksi.

	TA	TA Muutos	Muutettu TA	Toteuma	Ylitys/ alitus	TOT
8000 Maa-alueiden myynti						
Investointien netto	100 000	0	100 000	141 822	-41 822	142
8001 Maa-alueiden ostot						
Investointien netto	-200 000	-1 500 000	-1 700 000	-1 830 322	130 322	108
8002 Osakkeiden hankinta						
Investointien netto	-10 000	0	-10 000	0	-10 000	0
8101 Hyrkin koulun sisäilmakorjaukset						
Investointien netto	0	-40 000	-40 000	-30 393	-9 607	76
8111 Terveystieteiden keskus, muutokset ja korjaukset						
Investointien netto	0	-60 000	-60 000	-59 054	-946	98
8118 Kirjaston muutokset ja korjaukset						
Investointien netto	-1 100 000	0	-1 100 000	-717 457	-382 543	65
8124 Koivu- ja Tähtikodin sisäilmakorjaukset						
Investointien netto	0	-25 000	-25 000	-21 842	-3 158	87
8125 Nuorisotien hallin muutostyöt						
Investointien netto	0	-40 000	-40 000	-29 399	-10 601	73
8135 Erityisryhmien vuokra-asunto						
Investointien netto	-50 000	-40 000	-90 000	-140 337	50 337	156
8136 Päivärinteen pvk laajennus						
Investointien netto	-35 000	0	-35 000	-7 372	-27 628	21
8137 Kunnanviraston tilamuutokset						
Investointien netto	0	-110 000	-110 000	-115 169	5 169	105
8138 Jussilantien pvk perust						
Investointien netto	0	-95 000	-95 000	-93 693	-1 307	99
8139 Hyrkin takatalon kengitys						
Investointien netto	0	-75 000	-75 000	-89 122	14 122	119
8140 Laitasaaren koulun lv						
Investointien netto	0	0	0	0	0	0
8142 Korivaaran koulun aitaus ja sv						
Investointien netto	0	0	0	0	0	0

	TA	TA Muutos	Muutettu TA	Toteuma	Ylitys/ alitus	TOT
8143 Korivaaran koulun ilma-vesipum						
Investointien netto	0	-20 000	-20 000	-18 740	-1 260	94
8145 Hammahoitola sis.ilmakorjaukse						
Investointien netto	0	-35 000	-35 000	-14 174	-20 826	40
8199 BUDJ Rakennusten peruskorjauks						
Investointien netto	-500 000	500 000	0	0	0	0
8206 Katuvalaistuksen rakentaminen						
Investointien netto	-165 000	-15 000	-180 000	-165 261	-14 739	92
8207 Liikenneturvallisuuskohteet						
Investointien netto	-50 000	15 000	-35 000	-8 233	-26 767	24
8215 Asfaltoinnit						
Investointien netto	0	-50 000	-50 000	-70 472	20 472	141
8221 Kirkkosaaren kevyenliikenteenv						
* Hankinnat yht.	-250 000	140 000	-110 000	-91 568	-18 432	83
* Rahoitusosuudet yht.	515 000	0	515 000	494 675	20 325	96
Investointien netto	265 000	140 000	405 000	403 107	1 893	100
8223 Rovon rist.alikulku/pysäkki						
Investointien netto	-429 000	0	-429 000	-418 412	-10 588	98
8228 Korkalanvaaran alueen kehittäm						
* Hankinnat yht.	-375 000	0	-375 000	-11 272	-363 728	3
* Rahoitusosuudet yht.	180 000	0	180 000	0	180 000	0
Investointien netto	-195 000	0	-195 000	-10 497	-184 503	5
8230 Lukkarinkankaan kunn.tekn						
Investointien netto	-230 000	-170 000	-400 000	-401 472	1 472	100
8231 Kirkkosaaren kunn.tekn						
Investointien netto	-100 000	0	-100 000	0	-100 000	0
8232 Nokiankankaan kunn.tekn						
Investointien netto	0	0	0	380	-380	0
8233 Kirkonkylän teoll.alu kunn.tek						
Investointien netto	-1 000 000	-100 000	-1 100 000	-1 104 047	4 047	100
8234 Ratapellontie						
Investointien netto	0	-20 000	-20 000	-15 041	-4 959	75

	TA	TA Muutos	Muutettu TA	Toteuma	Ylitys/ alitus	TOT	
8240 BUDJ Kadunpito peruskorjaus							
Investointien netto	-500 000	500 000	0	0	0	0	0
8241 BUDJ Puistot, Leikkik yl.aluee							
Investointien netto	-100 000	100 000	0	0	0	0	0
8250 Sepäntie-Alasintie valaistukse							
Investointien netto	0	-250 000	-250 000	-229 204	-20 796	92	
8251 Kirkkotien leikkikenttä							
Investointien netto	0	-27 000	-27 000	-24 430	-2 570	90	
8253 E-L puiston työt							
Investointien netto	0	-45 000	-45 000	0	-45 000	0	
8254 Junninojan avo-ojan oikaisu							
Investointien netto	0	-28 000	-28 000	-28 280	280	101	
8257 Budj.Kadunpidon peruskorj.käyt							
Investointien netto	0	-10 000	-10 000	0	-10 000	0	
8349 BUDJ ICT-ohjelmat							
Investointien netto	-25 000	0	-25 000	0	-25 000	0	
8374 ICT-tarvikkeet,yläkoulu							
Investointien netto	0	0	0	-100 154	100 154	0	
8399 BUDJ ICT-laitehankinnat							
Investointien netto	-100 000	0	-100 000	0	-100 000	0	
8418 Kalusto, Varikko							
Investointien netto	-30 000	30 000	0	0	0	0	0
8432 Varikon muut koneet ja kalusto							
Investointien netto	0	-30 000	-30 000	-28 000	-2 000	93	
8433 Kirjaston varust ja kalusto							
Investointien netto	-100 000	0	-100 000	-52 070	-47 930	52	

	TA	TA Muutos	Muutettu TA	Toteuma	Ylitys/ TOT	alitus
KAIKKI YHTEENSÄ						
Hankinnat						
1005	Tietokoneohjelmistojen lisen:	-25 000	0	-25 000	0	-25 000 0
1100	Maa- ja vesialueet	-700 000	-1 000 000	-1 700 000	-1 830 322	130 322 108
1102	Kiinteistöjen liittymismaksut	0	0	0	-5 873	5 873 0
1115	Hallinto- ja laitosrakennukset	-500 000	-110 000	-610 000	0	-610 000 0
1123	Muut rakennukset	0	-40 000	-40 000	0	-40 000 0
1130	Maa- ja vesirakenteet	-2 224 000	-460 000	-2 684 000	0	-2 684 000 0
1150	Muut kiinteät rak. ja laitteet	-475 000	0	-475 000	0	-475 000 0
1170	Muut koneet ja kalusto	-230 000	0	-230 000	-152 224	-77 776 66
1195	Keskeneräiset hankinnat	0	0	0	-2 817 874	2 817 874 0
1212	Muut osakkeet ja osuudet	-10 000	0	-10 000	0	-10 000 0
1115	Hallinto- ja laitosrakennukset	-1 135 000	270 000	-865 000	0	-865 000 0
1170	Muut koneet ja kalusto	0	0	0	-59 344	59 344 0
1195	Keskeneräiset hankinnat	0	0	0	-823 562	823 562 0
1115	Hallinto- ja laitosrakennukset	-50 000	-135 000	-185 000	0	-185 000 0
1123	Muut rakennukset	0	-25 000	-25 000	0	-25 000 0
1195	Keskeneräiset hankinnat	0	0	0	-224 213	224 213 0
4000	Vakinaisten palkat ja palkkiot	0	0	0	-5 432	5 432 0
4002	Määräaikaisten palkat ja palk	0	0	0	-39 736	39 736 0
4003	Työllistämistuella palkatut	0	0	0	-24 219	24 219 0
4030	Erilliskorvaukset	0	0	0	-19	19 0
4040	Tunti- ja urakkapalkat	0	0	0	-29 356	29 356 0
4100	KuEl-palkkaperusteinen maks	0	0	0	-16 256	16 256 0
4151	Työnantajan sosiaaliturvamal	0	0	0	-1 544	1 544 0
4160	Työttömyysvakuutusmaksut	0	0	0	-1 887	1 887 0
4170	Tapaturmavakuutusmaksut	0	0	0	-444	444 0
4185	Taloudellinen tuki	0	0	0	-33	33 0
*	Hankinnat yht.	-5 349 000	-1 500 000	-6 849 000	-6 032 337	-816 663 88
Rahoitusosuudet						
1150	Muut kiinteät rak. ja laitteet	180 000	0	180 000	0	180 000 0
1115	Hallinto- ja laitosrakennukset	515 000	0	515 000	0	515 000 0
1195	Keskeneräiset hankinnat	0	0	0	494 675	-494 675 0
*	Rahoitusosuudet yht.	695 000	0	695 000	494 675	200 325 71
Myyntit						
1100	Maa- ja vesialueet	100 000	0	100 000	6 919	93 081 7
*	Myyntit yht.	100 000	0	100 000	6 919	93 081 7
3510	Käyttöom.myyntivoitot	0	0	0	134 903	-134 903 0
3700	Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	118 502	-118 502 0
	Investointien netto	-4 554 000	-1 500 000	-6 054 000	-5 277 338	-776 662 87

Teknisten palveluiden sisäisen valvonnan raportti vuodelta 2023

Sisäisen valvonnan perusteet

Muhoksen kunnalla on hyväksytty sisäisen valvonnan ohje 19.06.2023/Pykälä 26.

Palvelutuotannon ja toiminnan ohjauksen kuvaus

Teknisen palveluiden palvelutuotantoa ja toimintaa ohjaa yleiset ja toimialakohtaiset lait, säännökset ja virallisohteet. Toiminnan tulokselliset tavoitteet ja toimintaan käytettävät määrärahat määritetään vuosittain valtuuston hyväksymässä talousarviossa.

Muhoksen kunnanvaltuusto on kokouksessaan 15.12.2021/Pykälä 97 hyväksynyt kunnan vision ja strategian vuosille 2022–2025 sekä strategiaa tukevat tavoitteet. Teknisten palveluiden talousarviotavoitteet on johdettu Muhoksen kunnan strategian pohjalta ja strategiaa tukeviksi. Talousarvion tavoitteiden ja strategian toteutumista raportoidaan valtuustolle osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Henkilöstön tehtäväkuvat tarkastetaan vuosittain henkilökohtaisissa kehityskeskusteluissa ja työntekijöiden henkilökohtaiset tavoitteet kirjataan kehityskeskusteluiden muistioon. Päävastuualueen johtaja käy ensin oman kehityskeskustelun kunnanjohtajan kanssa ja saatu palaute käydään sen jälkeen työnjohdon ja henkilöstön välisissä kehityskeskusteluissa

Hankintojen toteutuksessa noudatetaan kunnan hankintaohjetta ja hyödynnetään sähköistä Clouidia järjestelmää.

Valituskelpoiset viranhaltija- ja viranomaispäätökset luovat hyvän pohjan riskien hallinnalle ja antaa asianosaisille mahdollisuuden muutoksenhakuun ja päätöksentekijälle mahdollisuuden virheen korjaamiseen/ itseoikaisuun.

Teknisten palveluiden organisaatiokaavio on tarkastettu uuden hallintosäännön mukaisesti ja on ajan tasalla vuonna 2023. Henkilöstö toimii tavoitteiden ja annettujen sääntöjen mukaisesti, kehittää toimintatapojaan sekä ammatillista osaamistaan.

Teknisten palveluiden henkilöstöllä on käytössä laaja etätyökäytäntö, joka perustuu työntekijöiden ja työantajan tekemiin yhteisiin sopimuksiin ja kunnanhallituksen 29.11.2016 § 389 hyväksymiin ohjeisiin.

Investointien toteutus

Investoinnit suunnitellaan ja toteutetaan Muhoksen kunnan talonrakennushankkeiden suunnittelua ja toteutusta koskevien ohjeiden, Khall 08.08.2011 § 299, mukaisesti.

Valtuuston päättämät erillisinvestoinnit perustuvat kunnanhallituksen hyväksymiin hankesuunnitelmiin. Hankesuunnitelmat laaditaan käyttäjän hyväksymän tarveselvityksen pohjalta ja hankesuunnitelmissa arvioidaan hankkeen rakennusaikataulu, laajuus, laatu ja kustannukset.

Yhdyskuntalautakunnan alaisten kiinteistöjen, katujen ja yleisten alueiden kunnossapidon investointeihin on vuosittain lautakunnassa hyväksytty erilliset työohjelmat. Työohjelmien laadinnassa on huomioitu hallintokuntien investointiesitykset.

Sisäisen valvonnan arviointi ja haasteet vuodelta 2023

Sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti toimintakertomuksessa on arvioitava kunnan ja kuntakonsernin toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja.

Teknisten palveluiden alaisuuteen kuuluvien työntekijöiden, kiinteistöjen ja irtaimen omaisuuden vakuutusturva oli kunnossa ja ajan tasalla vuonna 2023.

Rakennusten ja kunnallisteknisten järjestelmien tiedonhallintaan tulee tulevaisuudessa kiinnittää edelleen järjestelmätasoisista huomiota. Tiedonhallinnan vaikutukset koskevat koko kiinteän ja irtaimen omaisuuden oikea-aikaista korjaamista ja hallintaa. Sisäisen valvonnan ja kustannuslaskennan osalta kehitettävää löytyy omaisuuden hallintaan liittyen. Rakennusten tasearvot ja poistoajat on syytä tarkastaa, myös kunnan poistosuunnitelmassa on epä johdonmukaisuutta korvausinvestointien poistoaikojen suhteen. Varasto- ja käyttöomaisuuden hallintaan on myös syytä kiinnittää huomiota.

Tilaus- ja laskutusprosessien osalta on tarkennettavaa, jotta toiminnan ja hankkeiden kustannukset ja tulot kohdentuvat oikeille kustannuspaikoille ja säästytään kustannusten siirtokorjausten kirjaamiselta.

Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisveloitteen vaihtoehdot ja vaikutukset on syytä arvioida.

TALOUDEN TASAPAINOTUS

Teknisten palveluiden osio Muhoksen kunnan talouden tasapainottamissuunnitelmasta on toteutunut hyvin.

Tilapalveluiden vuokraudistus ja hyvinvointialueelle vuokratut tilat on toteutuneet suunnitellusti. Yksittäisten ulosvuokrattujen kohteiden vuokrataso ei kata tällä hetkellä tilakustannuksia.

Kunnanhallitus on hyväksynyt tilapalveluiden kunnossapidon toimintamallia koskevan muutoksen, jolla pyritään muun muassa vapauttamaan omia varasto- ja tuotantotiloja ulosvuokrattaviksi yritystiloiksi.

Muhostien entinen päiväkotiki ja Veturitien nuorisotilarakennus ja entinen päiväkotiki on purettu.

7.2.5. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

TULOSLASKELMA (ulkoiset, sisäiset ja vyörytykset)	TA2023	TA Muutos	Muutettu TA	TP2023	Ylitys/ alitus	TOT
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	19 864 752	100 200	19 964 952	18 129 659	1 835 293	91
Maksutuotot	3 266 772	0	3 266 772	2 765 132	501 640	85
Tuet ja avustukset	947 991	0	947 991	870 668	77 323	92
Vuokratuotot	7 326 460	6 200	7 332 660	7 393 783	-61 123	101
Muut toimintatuotot	245 592	0	245 592	516 342	-270 750	210
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	31 651 567	106 400	31 757 967	29 675 584	2 082 383	93
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	118 502	-118 502	0
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-34 542 203	-44 000	-34 586 203	-32 070 670	-2 515 533	93
Palvelujen ostot	-11 972 686	36 300	-11 936 386	-11 463 764	-472 622	96
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 619 859	0	-3 619 859	-3 275 504	-344 355	90
Avustukset	-2 651 295	-50 000	-2 701 295	-3 148 637	447 342	117
Vuokrat	-5 108 728	-6 200	-5 114 928	-5 379 630	264 702	105
Muut toimintakulut	-256 052	-2 000	-258 052	-251 433	-6 619	97
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-58 150 823	-65 900	-58 216 723	-55 589 638	-2 627 085	95
TOIMINTAKATE	-26 499 256	40 500	-26 458 756	-25 795 553	-663 203	97
Verotulot	20 448 000	736 000	21 184 000	21 265 247	-81 247	100
Valtionosuudet	12 347 022	-412 361	11 934 661	11 831 377	103 284	99
Rahoitustuotot ja -kulut	-870 000	335 000	-535 000	-489 535	-45 465	92
VUOSIKATE	5 425 766	699 139	6 124 905	6 811 537	-686 632	111
Vyörytys tulot	1 520 231	0	1 520 231	1 219 977	300 254	80
Vyörytys menot	-1 520 231	0	-1 520 231	-1 219 977	-300 254	80
Poistot ja arvonalentumiset	-4 029 986	0	-4 029 986	-3 987 499	-42 487	99
TILIKAUDEN TULOS	1 395 780	699 139	2 094 919	2 824 038	-729 119	135
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	0	0	0	21 516	-21 516	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 395 780	699 139	2 094 919	2 845 554	-750 635	136

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvä osuus verorahoituksesta siirtyi hyvinvointialueille. Verorahoituksen siirron toteuttamiseksi kuntien ja kaupunkien verotuloprosentteja pienennettiin vuoden 2022 tasta 12,64 prosenttiyksikköä ja valtionosuuksia leikattiin vuodelle 2023 sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia vastaavasti.

Verotulojen erittely

Kunnan tuloveroprosentti oli vuonna 2022 22,00 %. Vuodelle 2023 kuntien veroprosentteja leikattiin 12,64 prosenttiyksikköä, ja Muhoksen kunnan vuoden 2023 tuloveroprosentti oli 9,36.

Kiinteistöveroprosentit olivat vuonna 2023 samat kuin vuonna 2022.

Kiinteistöveroprosentit 2023	Vero %
Yleinen kiinteistövero	1,00 %
Vakituiset asuntorakennukset	0,50 %
Muut asuinrakennukset	1,00 %
Rakentamaton rakennuspaikka	5,00 %
Yleishyödyllinen yhteisö	1,00 %
Voimalaitokset	3,10 %

Verotuloennuste parani vuoden mittaan merkittävästi, minkä myötä talousarviota muutettiin vastaamaan ennustetta. Lopulta verotulot jäivät kuitenkin noin 80 tuhatta euroa (0,4 %) ennusteesta.

Verotulojen erittely	TP2022	TA2023	Ta muutos	Muutettu Ta	TP2023	Tot%	Yli/ali	Ero kaud	Ero%
Kunnan tulovero	29 293 394	15 352 000	462 000	15 814 000	15 898 143	100,53	-84 143	-13 395 251	-45,73
Kiinteistövero	4 162 754	4 051 000	358 000	4 409 000	4 386 059	99,48	22 941	223 305	5,36
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 497 637	1 045 000	-84 000	961 000	981 045	102,09	-20 045	-516 591	-34,49
Verotulot yhteensä	34 953 784	20 448 000	736 000	21 184 000	21 265 247	100,38	-81 247	-13 688 537	-39,16

Valtionosuuksien erittely

Vuoden 2023 alkuperäisen VM:n päätöksen kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta mukaan Muhoksen kunnan peruspalveluiden valtionosuudet vuodelle 2023 olivat 10,1 milj. euroa, mikä poikkesi oleellisesti (n. 0,7 milj. euroa) vuoden 2023 talousarvion pohjana olevasta luvusta (n. 11,0 milj. euroa). Talousarvion valtionosuuksien arvio perustui syyskuussa 2022 julkaistuu Kuntatalousohjelman (KTO) painelaskelmakehikkoon ja syyskuussa 2022 päivitettyyn Kuntaliiton valtionosuusennusteeseen.

Eroa päätöksen ja ennusteen välillä selvitettiin kunnan talousjohtajan ja Kuntaliiton ja VM:n asiantuntijoiden kanssa. Eron syynä oli sotemenojen kasvu, mitkä olivat eri laskelmavaiheissa nousseet n. 1,6 milj. euroa. Nousun syynä oli lokakuussa 2022 automaattisen talousraportoinnin päivittyneet palvelukohtaiset tilinpäätöstiedot ja niissä raportoitujen sote-uudistukseen liittyvien siirtyvien kustannusten nousu.

Kuntadataan toimitettua aineistoa tarkasteltaessa huomattiin, että vuonna 2021 työmarkkinatuen kuntaosuus oli käsitelty samalla sosiaali- ja terveystoimen kustannuspaikalla nro 2108/toimeentulotuki mm. ehkäisevän ja harkinnanvaraisen toimeentulotuen kanssa ja meni sote-toiminnan palveluluokalle 2903, vaikka työmarkkinatuen kuntaosuuden kuuluisi mennä palveluluokalle 5553 (työllisyyden edistäminen). Työmarkkinatuen kuntaosuus oli vuonna 2021 735 121 €. Vuoden 2022 alusta työmarkkinatuella on avattu uusi kustannuspaikka (nro 1783/työmarkkinatuen kuntaosuus) konsernipalveluiden alle. Muhoksen kunnanhallitus teki

oikaisuvaatimuksen valtionosuuspäätöksestä, ja oikaisuvaatimus hyväksyttiin. Kunnan valtionosuuksiin tehtiin talousarviomuutos muutetun valtionosuuspäätöksen mukaisesti.

Valtionosuuksien toteuma eroaa muutetusta talousarviosta noin 100 tuhatta euroa (0,9 %). Peruspalveluiden valtionosuuden muutettua talousarviota parempi toteuma johtuu 22.11.2023 Valtiovarainministeriön päätöksestä, jolla kuntien peruspalveluiden valtionosuutta lisättiin 3,43 euroa/asukas vuoden II lisätalousarvioon perustuen. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien muutettua talousarviota heikompi toteuma johtuu Opetus- ja kulttuuriministeriön joulukuun 2023 muutospäätöksestä, joka pohjautuu oppilasmäärien vähenemiseen.

Valtionosuuksien erittely	TP2022	TA2023	Ta muutos	Muutettu Ta	TP2023	Tot%	Yli/ali	Ero kaud	Ero%
Kunnan peruspalv. valtionosuus	16 794 789	5 612 596	-498 570	5 114 026	5 144 585	100,60	-30 559	-11 650 204	-69,37
Verotulojen tasaus	7 993 527	5 374 841	7 741	5 382 582	5 382 582	100,00	0	-2 610 945	-32,66
Opetus- ja kultt. muut valtion	-9 224	-14 051	94 301	80 250	-53 593	-66,78	133 843	-44 369	481,02
Muut valtionosuudet, opisto	-252 315	0	0	0	0	0,00	0	252 315	-100,00
Verotulomen.kompensaatio	4 456 762	1 373 636	-15 833	1 357 803	1 357 803	100,00	0	-3 098 959	-69,53
Valtionosuudet yhteensä	28 983 539	12 347 022	-412 361	11 934 661	11 831 377	99,13	103 284	-17 152 162	-59,18

7.2.6 Investointiosan toteutuminen

Investointihankkeista on kerrottu tarkemmin teknisten palveluiden toimintakertomuksessa luvussa 7.2.4.

	TA	TA Muutos	Muutettu TA	Toteuma	Ylitys/ alitus	
8000	Maa-alueiden myynti	100 000	0	100 000	141 822	-41 822
8001	Maa-alueiden ostot	-200 000	-1 500 000	-1 700 000	-1 830 322	130 322
8002	Osakkeiden hankinta	-10 000	0	-10 000	0	-10 000
	TA	TA Muutos	Muutettu TA	Toteuma	Ylitys/ alitus	
8118	Kirjaston muutos ja korjaus	-1 100 000	0	-1 100 000	-717 457	-382 543
8135	Erityisryhmien vuokra-asunto	-50 000	-40 000	-90 000	-140 337	50 337
8136	Päivärinteen pvk laajennus	-35 000	0	-35 000	-7 372	-27 628
	TA	TA Muutos	TA	Toteuma	Ylitys/ alitus	
8101	Hyrkin koulun sisäilmakorjaukset	0	-40 000	-40 000	-30 393	-9 607
8111	Terveyskesk. muutos ja korjaus	0	-60 000	-60 000	-59 054	-946
8124	Koivu- ja tähtikodin sisäilmako	0	-25 000	-25 000	-21 842	-3 158
8125	Nuorisotien hallin muutostyöt	0	-40 000	-40 000	-29 399	-10 601
8137	Kunnanviraston tilamuutokset	0	-110 000	-110 000	-115 169	5 169
8138	Jussilantien pvk perust	0	-95 000	-95 000	-93 693	-1 307
8139	Hyrkin takatalon kengitys	0	-75 000	-75 000	-89 122	14 122
8143	Korivaaran koulun ilma-vesipum	0	-20 000	-20 000	-18 740	-1 260
8145	Hammahoitola sis.ilmakorjauksee	0	-35 000	-35 000	-14 174	-20 826
	Yhteensä		-500 000	-471 586	-28 414	
	TA	TA Muutos	TA	Toteuma	Ylitys/ alitus	
8206	Katuvalaistuksen rakentaminen	-165 000	-15 000	-180 000	-165 261	-14 739
8207	Liikenneturvallisuuskohteet	-50 000	15 000	-35 000	-8 233	-26 767
8233	Kirkonkylän teoll.alu kunn.tek	-1 000 000	-100 000	-1 100 000	-1 104 047	4 047
8221	Kirkkosaaressa kevyenliikenteenv					
*	Hankinnat yht.	-250 000	140 000	-110 000	-91 568	-18 432
*	Rahoitusosuudet yht.	515 000	0	515 000	494 675	20 325
	Investointien netto	265 000	140 000	405 000	403 107	1 893
8223	Rovan rist.alikulku/pysäkki	-429 000	0	-429 000	-418 412	-10 588
8228	Korkalanvaaran alueen kehittäm					
*	Hankinnat yht.	-375 000	0	-375 000	-11 272	-363 728
*	Rahoitusosuudet yht.	180 000	0	180 000	0	180 000
	Investointien netto	-195 000	0	-195 000	-10 497	-184 503
8231	Kirkkosaaressa kunn.tekn	-100 000	0	-100 000	0	-100 000
	TA	TA Muutos	TA	Toteuma	Ylitys/ alitus	
8230	Lukkarinkankaan kunn.tekn	-230 000	-170 000	-400 000	-401 472	1 472
8215	Asfalttoinnit	0	-50 000	-50 000	-70 472	20 472
8234	Ratapellontie	0	-20 000	-20 000	-15 041	-4 959
8250	Sepäntie-Alasintie valaistukse	0	-250 000	-250 000	-229 204	-20 796
8232	Nokiankankaan kunn.tekn	0	0	0	380	-380
8257	Budj.Kadunpidon peruskorj.käyt	0	-10 000	-10 000	0	-10 000
	Yhteensä	-230 000	-500 000	-730 000	-715 809	-14 191
	TA	TA Muutos	TA	Toteuma	Ylitys/ alitus	
8251	Kirkkotien leikkikenttä	0	-27 000	-27 000	-24 430	-2 570
8253	E-L puiston työt	0	-45 000	-45 000	0	-45 000
8254	Junninojan avo-ojan oikaisu	0	-28 000	-28 000	-28 280	280
	Yhteensä	0	-100 000	-100 000	-52 710	-47 290
	TA	TA Muutos	TA	Toteuma	Ylitys/ alitus	
8349	BUDJ ICT-ohjelmat	-25 000	0	-25 000	0	-25 000
8374	ICT-tarvikkeet,yläkoulu	-100 000	0	-100 000	-100 154	100 154
8432	Varikon muut koneet ja kalusto	-30 000	-30 000	-30 000	-28 000	-2 000
8433	Kirjaston varust ja kalusto	-100 000	0	-100 000	-52 070	-47 930
	TA	TA Muutos	TA	Toteuma	Ylitys/ alitus	
*	Hankinnat yht.	-5 349 000	-1 500 000	-6 849 000	-6 032 337	-816 663
*	Rahoitusosuudet yht.	695 000	0	695 000	494 675	200 325
*	Myynnit yht.	100 000	0	100 000	6 919	93 081
	Investointien netto	-4 554 000	-1 500 000	-6 054 000	-5 277 338	-776 662

7.2.7 Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUSLASKELMA	TA 2023	TA Muutos	Muutettu TA	TP 2023	Ero
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate	5 425 766	699 139	6 124 905	6 811 537	686 632
Tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	-135 760	-135 760
TOIMINNAN RAHAVIRTA	5 425 766	699 139	6 124 905	6 675 777	550 872
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-5 349 000	-1 500 000	-6 849 000	-5 913 412	935 588
Rah.osuudet investointimenoiksi	695 000		695 000	494 675	-200 325
Pys.vast.hyöd.luovutustulot	100 000		100 000	141 822	41 822
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-4 554 000	-1 500 000	-6 054 000	-5 276 915	777 085
Toiminnan ja invest. rahavirta	871 766	-800 861	70 905	1 398 862	1 327 957
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaam.vähennykset	-100 000		-100 000	3 300	103 300
Antolainauksen muutokset	-100 000	0	-100 000	3 300	103 300
Lainakannan muutokset					
Pitkäaik.lainojen lisäys	10 500 000	1 500 000	12 000 000	11 000 000	-1 000 000
Pitkäaik.lainojen vähennys	-8 560 000	0	-8 560 000	-9 224 209	-664 209
Lyhytaik.lainojen muutos	0	0	0	-2 000 000	-2 000 000
Lainakannan muutokset	1 940 000	1 500 000	3 440 000	-224 209	-3 664 209
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiant.var.ja po:n muut	0	0	0	-54 009	-54 009
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0
Saamisten muutos	0	0	0	132 674	132 674
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	-1 062 218	-1 062 218
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-983 553	-983 553
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 840 000	1 500 000	3 340 000	-1 204 463	-4 544 463
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 711 766	699 139	3 410 905	194 399	-3 216 506
Rahavarojen muutos	2 711 766	3 410 905	3 410 905	-194 399	-3 216 506
Rahavarat 31.12.	4 687 700	5 386 839	5 386 839	3 319 239	-2 067 600
Rahavarat 1.1.	1 975 934	1 975 934	1 975 934	3 124 840	1 148 906

7.2.8 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Talousarvion sitovista määrärahoista ja tuloarvioista esitetään yhteenvedotaulukko, johon on koottu valtuusto nähden sitovat erät.

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOISTA (ulkoiset)								
Sitovuus	Käyttötalousosa	TA2023	Ta-muutos	Muutettu ta	Toteutuma	Tot%	Ylitys/alitus	Muutos%
	Konsernipalvelut							
B	Vaalit							
	Toimintatuotot	9 000	0	9 000	15 295	169,90	6 295	69,90
	Toimintamenot	-24 734	0	-24 734	-14 986	60,60	9 748	-39,40
	Toimintakate	-15 734	0	-15 734	309	-2,00	16 043	-102,00
B	Tarkastuslautakunta							
	Toimintamenot	-34 965	0	-34 965	-20 604	58,90	14 361	-41,10
	Toimintakate	-34 965	0	-34 965	-20 604	58,90	14 361	-41,10
B	Konsernihallinto							
	Toimintatuotot	103 000	0	103 000	187 093	181,60	84 093	81,60
	Toimintamenot	-1 755 061	-46 905	-1 801 966	-1 656 110	91,90	145 856	-8,10
	Toimintakate	-1 652 061	-46 905	-1 698 966	-1 469 018	86,50	229 948	-13,50
B	Hallintopalvelut							
	Toimintatuotot	93 600	76 000	169 600	112 364	66,30	-57 236	-33,70
	Toimintamenot	-2 691 787	122 405	-2 569 382	-2 297 026	89,40	272 356	-10,60
	Toimintakate	-2 598 187	198 405	-2 399 782	-2 184 662	91,00	215 120	-9,00
N	Lomituspalvelut							
	Toimintatuotot	19 878 529	0	19 878 529	17 704 631	89,10	-2 173 898	-10,90
	Toimintamenot	-19 800 840	-135 000	-19 935 840	-17 252 290	86,50	2 683 550	-13,50
	Toimintakate	77 689	-135 000	-57 311	452 340	-789,30	509 651	-889,30
B	Maaseutupalvelut							
	Toimintamenot	-47 800	0	-47 800	-48 609	101,70	-809	1,70
	Toimintakate	-47 800	0	-47 800	-48 609	101,70	-809	1,70
B	Ympäristötoimi							
	Toimintamenot	-274 000	20 000	-254 000	-233 249	91,80	20 751	-8,20
	Toimintakate	-274 000	20 000	-254 000	-233 249	91,80	20 751	-8,20
B	Työterveyspalvelut							
	Toimintatuotot	130 000	0	130 000	98 599	75,80	-31 401	-24,20
	Toimintamenot	-350 000	50 000	-300 000	-240 494	80,20	59 506	-19,80
	Toimintakate	-220 000	50 000	-170 000	-141 895	83,50	28 105	-16,50
	Konsernipalvelut yhteensä							
	Toimintatuotot	20 214 129	76 000	20 290 129	18 117 982	89,29	-2 172 147	-10,71
	Toimintamenot	-24 979 187	10 500	-24 968 687	-21 763 368	87,16	3 205 319	-12,84
	Toimintakate	-4 765 058	86 500	-4 678 558	-3 645 386	77,92	1 033 172	-22,08

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOISTA (ulkoiset)								
Sitovuus	Käyttötalousosa	TA2023	Ta-muutos	Muutettu ta	Toteutuma	Tot%	Ylitys/alitus	Muutos%
	Sivistys- ja hyvinvointipalvelut							
B	Opetuksen ja kasvatuksen halli							
	Toimintatuotot	279 678	0	279 678	315 291	112,70	35 613	12,70
	Toimintamenot	-717 572	0	-717 572	-726 717	101,30	-9 145	1,30
	Toimintakate	-437 894	0	-437 894	-411 426	94,00	26 468	-6,00
B	Varhaiskasvatus							
	Toimintatuotot	525 879	0	525 879	433 002	82,30	-92 877	-17,70
	Toimintamenot	-5 054 063	-46 000	-5 100 063	-5 227 564	102,50	-127 501	2,50
	Toimintakate	-4 528 184	-46 000	-4 574 184	-4 794 563	104,80	-220 379	4,80
B	Kirkonkylän koulu							
	Toimintatuotot	25 200	0	25 200	25 455	101,00	255	1,00
	Toimintamenot	-2 334 440	0	-2 334 440	-2 365 173	101,30	-30 733	1,30
	Toimintakate	-2 309 240	0	-2 309 240	-2 339 718	101,30	-30 478	1,30
B	Muu perusopetus							
	Toimintatuotot	248 486	0	248 486	271 551	109,30	23 065	9,30
	Toimintamenot	-2 530 443	0	-2 530 443	-2 598 985	102,70	-68 542	2,70
	Toimintakate	-2 281 957	0	-2 281 957	-2 327 433	102,00	-45 476	2,00
B	Yläkoulu							
	Toimintatuotot	0	0	0	17 847	0,00	17 847	0,00
	Toimintamenot	-2 859 738	0	-2 859 738	-2 847 237	99,60	12 501	-0,40
	Toimintakate	-2 859 738	0	-2 859 738	-2 829 389	98,90	30 349	-1,10
B	Erytisopetus/Laitoskoulut							
	Toimintatuotot	102 000	0	102 000	87 373	85,70	-14 627	-14,30
	Toimintamenot	-1 838 699	0	-1 838 699	-1 929 774	105,00	-91 075	5,00
	Toimintakate	-1 736 699	0	-1 736 699	-1 842 401	106,10	-105 702	6,10
B	Lukiokoulutus							
	Toimintatuotot	30 438	0	30 438	58 788	193,10	28 350	93,10
	Toimintamenot	-1 122 297	0	-1 122 297	-1 132 257	100,90	-9 960	0,90
	Toimintakate	-1 091 859	0	-1 091 859	-1 073 468	98,30	18 391	-1,70
N	Oulujoki-opisto							
	Toimintatuotot	425 600	0	425 600	162 263	38,10	-263 337	-61,90
	Toimintamenot	-577 509	0	-577 509	-538 323	93,20	39 186	-6,80
	Toimintakate	-151 909	0	-151 909	-376 060	247,60	-224 151	147,60
B	Hyvinvoin ja vapaa-ajan hallin							
	Toimintamenot	-112 954	0	-112 954	-34 003	30,10	78 951	-69,90
	Toimintakate	-112 954	0	-112 954	-34 003	30,10	78 951	-69,90
B	Kirjastopalvelut							
	Toimintatuotot	24 514	0	24 514	33 886	138,20	9 372	38,20
	Toimintamenot	-434 898	0	-434 898	-446 631	102,70	-11 733	2,70
	Toimintakate	-410 384	0	-410 384	-412 744	100,60	-2 360	0,60
B	Kulttuuripalvelut							
	Toimintatuotot	13 100	0	13 100	10 810	82,50	-2 290	-17,50
	Toimintamenot	-134 018	0	-134 018	-106 732	79,60	27 286	-20,40
	Toimintakate	-120 918	0	-120 918	-95 921	79,30	24 997	-20,70
B	Nuorisopalvelut							
	Toimintatuotot	31 500	0	31 500	37 690	119,70	6 190	19,70
	Toimintamenot	-122 143	0	-122 143	-137 253	112,40	-15 110	12,40
	Toimintakate	-90 643	0	-90 643	-99 563	109,80	-8 920	9,80
B	Liikuntapalvelut							
	Toimintatuotot	160 600	0	160 600	156 396	97,40	-4 204	-2,60
	Toimintamenot	-521 870	0	-521 870	-602 936	115,50	-81 066	15,50
	Toimintakate	-361 270	0	-361 270	-446 540	123,60	-85 270	23,60
	Sivistys ja hyvinvointipalvelut yhteensä							
	Toimintatuotot	1 866 995	0	1 866 995	1 610 352	86,25	-256 643	-13,75
	Toimintamenot	-18 360 644	-46 000	-18 406 644	-18 693 585	101,56	-286 941	1,56
	Toimintakate	-16 493 649	-46 000	-16 539 649	-17 083 233	103,29	-543 584	3,29

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOISTA (ulkoiset)

Sitovuus	Käyttötalousosa	TA2023	Ta-muutos	Muutettu ta	Toteutuma	Tot%	Ylitys/alitus	Muutos%
	Tekniset palvelut							
B	Teknisten palv. hallinto							
	Toimintatuotot	2 000	0	2 000	20 646	1 032,30	18 646	932,30
	Toimintamenot	-282 050	0	-282 050	-379 113	134,40	-97 063	34,40
	Toimintakate	-280 050	0	-280 050	-358 467	128,00	-78 417	28,00
N	Ateriapalvelut							
	Toimintatuotot	10 000	0	10 000	39 271	392,70	29 271	292,70
	Toimintamenot	-1 104 585	0	-1 104 585	-1 113 873	100,80	-9 288	0,80
	Toimintakate	-1 094 585	0	-1 094 585	-1 074 602	98,20	19 983	-1,80
N	Puhtauspalvelut							
	Toimintatuotot	0	0	0	1 104	0,00	1 104	0,00
	Toimintamenot	-786 185	0	-786 185	-765 555	97,40	20 630	-2,60
	Toimintakate	-786 185	0	-786 185	-764 451	97,20	21 735	-2,80
B	Tilapalvelut							
	Toimintatuotot	2 471 186	0	2 471 186	2 706 313	109,50	235 127	9,50
	Toimintamenot	-4 384 396	0	-4 384 396	-4 361 143	99,50	23 253	-0,50
	Toimintakate	-1 913 210	0	-1 913 210	-1 654 831	86,50	258 379	-13,50
B	Ympäristöpalvelut							
	Toimintatuotot	23 600	0	23 600	66 486	281,70	42 886	181,70
	Toimintamenot	-1 039 535	0	-1 039 535	-1 048 281	100,80	-8 746	0,80
	Toimintakate	-1 015 935	0	-1 015 935	-981 794	96,60	34 141	-3,40
B	Kaavoitus ja mittaus							
	Toimintatuotot	482 574	0	482 574	450 064	93,30	-32 510	-6,70
	Toimintamenot	-571 263	0	-571 263	-629 792	110,20	-58 529	10,20
	Toimintakate	-88 689	0	-88 689	-179 728	202,70	-91 039	102,70
B	Rakennusvalvonta							
	Toimintatuotot	46 000	0	46 000	46 710	101,50	710	1,50
	Toimintamenot	-107 895	0	-107 895	-99 761	92,50	8 134	-7,50
	Toimintakate	-61 895	0	-61 895	-53 051	85,70	8 844	-14,30
	Tekniset palvelut yhteensä							
	Toimintatuotot	3 035 360	0	3 035 360	3 330 594	109,73	295 234	9,73
	Toimintamenot	-8 275 909	0	-8 275 909	-8 397 518	101,47	-121 609	1,47
	Toimintakate	-5 240 549	0	-5 240 549	-5 066 924	96,69	173 625	-3,31
	KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ							
	Toimintatuotot	25 116 484	76 000	25 192 484	23 058 928	91,50	-2 133 556	-8,50
	Toimintamenot	-51 615 740	-35 500	-51 651 240	-48 854 471	94,60	2 796 769	-5,40
	Toimintakate	-26 499 256	40 500	-26 458 756	-25 795 543	97,50	663 213	-2,50

Sitovuus	Tuloslaskelmaosa	TA2023	Ta-muutos	Muutettu ta	Toteutuma	Tot%	Ylitys/alitus	Muutos%
B	Verotulot	20 448 000	736 000	21 184 000	21 265 247	100,40	81 247	0,40
B	Valtionosuudet	12 347 022	-412 361	11 934 661	11 831 377	99,10	-103 284	-0,90
B	Korkotuotot	106 000	0	106 000	114 904	108,40	8 904	8,40
B	Muut rahoitustuotot	11 000	0	11 000	22 774	207,00	11 774	107,00
B	Korkomenot	-985 000	335 000	-650 000	-623 260	95,90	26 740	-4,10
B	Muut rahoitusmenot	-2 000	0	-2 000	-3 953	197,70	-1 953	97,70
B	TULOSLASKELMAOSA YHTEENSÄ	31 925 022	658 639	32 583 661	32 607 089	100,10	23 428	0,10

	TA2023	Ta-muutos	Muutettu ta	Toteutuma	TOT	Ylitys/alitus	Muutos%
B Maa-alueiden myynti	100 000	0	100 000	141 822	142,00	-41 822	-41,82
B Maa-alueiden ostot	-200 000	-1 500 000	-1 700 000	-1 830 322	108,00	130 322	-7,67
B Osakkeiden hankinta	-10 000	0	-10 000	0	0,00	-10 000	100,00
B Hyrkin koulun sisäilmakorjauks	0	-40 000	-40 000	-30 393	76,00	-9 607	24,02
B Terveyskesk. muutos ja korjaus	0	-60 000	-60 000	-59 054	98,00	-946	1,58
B Kirjaston muutos ja korjaus	-1 100 000	0	-1 100 000	-717 457	65,00	-382 543	34,78
B Koivu- ja tähtikodin sisäilmako	0	-25 000	-25 000	-21 842	87,00	-3 158	12,63
B Nuorisotien hallin muutostyöt	0	-40 000	-40 000	-29 399	73,00	-10 601	26,50
B Erityisryhmien vuokra-asunto	-50 000	-40 000	-90 000	-140 337	156,00	50 337	-55,93
B Päivärinnetin pvk laajennus	-35 000	0	-35 000	-7 372	21,00	-27 628	78,94
B Kunnanviraston tilamuutokset	0	-110 000	-110 000	-115 169	105,00	5 169	-4,70
B Jussilantien pvk perust	0	-95 000	-95 000	-93 693	99,00	-1 307	1,38
B Hyrkin takatalon kengitys	0	-75 000	-75 000	-89 122	119,00	14 122	-18,83
B Korivaaran koulun ilma-vesipum	0	-20 000	-20 000	-18 740	94,00	-1 260	6,30
B Hammahoitola sis.ilmakorjaukse	0	-35 000	-35 000	-14 174	40,00	-20 826	59,50
B BUDJ Rakennusten peruskorjauks	-500 000	500 000	0	0	0,00	0	0,00
B Katuväläistuksen rakentaminen	-165 000	-15 000	-180 000	-165 261	92,00	-14 739	8,19
B Liikenneturvallisuuskohteet	-50 000	15 000	-35 000	-8 233	24,00	-26 767	76,48
B Asfalttoinnit	0	-50 000	-50 000	-70 472	141,00	20 472	-40,94
B Kirkkosaaren kevyenliikenteenv	265 000	140 000	405 000	403 107	100,00	1 893	0,47
B Rovani risteilykylvykset	-429 000	0	-429 000	-418 412	98,00	-10 588	2,47
B Korkalanvaaran alueen kehittäm	-195 000	0	-195 000	-10 497	5,00	-184 503	94,62
B Lukkarinkankaan kunn.tekn	-230 000	-170 000	-400 000	-401 472	100,00	1 472	-0,37
B Kirkkosaaaren kunn.tekn	-100 000	0	-100 000	0	0,00	-100 000	100,00
B Nokiankankaan kunn.tekn	0	0	0	380	0,00	-380	0,00
B Kirkonkylän teoll.alu kunn.tek	-1 000 000	-100 000	-1 100 000	-1 104 047	100,00	4 047	-0,37
B Ratapellontie	0	-20 000	-20 000	-15 041	75,00	-4 959	24,80
B BUDJ Kadunpito peruskorjaus	-500 000	500 000	0	0	0,00	0	0,00
B BUDJ Puistot, Leikkikylvykset	-100 000	100 000	0	0	0,00	0	0,00
B Sepäntie-Alasintie valaistukse	0	-250 000	-250 000	-229 204	92,00	-20 796	8,32
B Kirkkotien leikkikenttä	0	-27 000	-27 000	-24 430	90,00	-2 570	9,52
B E-L puiston työt	0	-45 000	-45 000	0	0,00	-45 000	100,00
B Junninojan avo-ojan oikaisu	0	-28 000	-28 000	-28 280	101,00	280	-1,00
B Budj.Kadunpidon peruskorj.käyt	0	-10 000	-10 000	0	0,00	-10 000	100,00
B BUDJ ICT-ohjelmat	-25 000	0	-25 000	0	0,00	-25 000	100,00
B ICT-tarvikkeet,yläkoulu	0	0	0	-100 154	0,00	100 154	0,00
B BUDJ ICT-laitehankinnat	-100 000	0	-100 000	0	0,00	-100 000	100,00
B Kalusto, Varikko	-30 000	30 000	0	0	0,00	0	0,00
B Varikon muut koneet ja kalusto	0	-30 000	-30 000	-28 000	93,00	-2 000	6,67
B Kirjaston varust ja kalusto	-100 000	0	-100 000	-52 070	52,00	-47 930	47,93
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ	-4 554 000	-1 500 000	-6 054 000	-5 277 338	87,00	-776 662	12,83

Sitovuus	Rahoitusosa	TA2023	Ta-muutos	Muutettu ta	Toteutuma	Tot%	Ero	Muutos%
B	Antolainauksen muutokset							
B	Antolainasaam.vähennykset	-100 000		-100 000	3 300	-3,30	103 300	-103,30
B	Lainakannan muutokset							
B	Pitkäaik.lainojen lisäys	10 500 000	1 500 000	12 000 000	11 000 000	91,67	-1 000 000	-8,33
B	Pitkäaik.lainojen vähennys	-8 560 000	0	-8 560 000	-9 224 209	107,76	-664 209	7,76
B	Lyhytaik.lainojen muutos	0	0	0	-2 000 000	0,00	-2 000 000	0,00
	RAHOITUSOSA YHTEENSÄ	1 840 000	1 500 000	3 340 000	-220 909	-6,61	-3 560 909	-106,61

YHTEENSÄ	2 711 766	699 139	3 410 905	1 313 299	38,50	-3 650 930	-107,04
-----------------	------------------	----------------	------------------	------------------	--------------	-------------------	----------------

8 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

8.1 Tuloslaskelma

	2023	2022
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	15 854 128	7 425 789
Maksutuotot	2 763 833	3 110 239
Tuet ja avustukset	870 668	2 067 760
Vuokratuotot	2 961 573	1 370 430
Muut toimintatuotot	490 225	102 897
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	22 940 426	14 077 114
Valmistus omaan käyttöön	118 502	70 811
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut	-32 070 670	-32 391 671
Palvelujen ostot	-9 219 202	-32 438 583
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 252 637	-4 990 709
Avustukset	-3 148 637	-2 942 268
Vuokrat	-911 901	-796 265
Muut toimintakulut	-251 433	-430 174
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-48 854 481	-73 989 671
TOIMINTAKATE	-25 795 553	-59 841 746
Verotulot	21 265 247	34 953 784
Valtionosuudet	11 831 377	28 983 539
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	114 904	107 541
Muut rahoitustuotot	22 774	25 807
Korkokulut	-623 260	-275 053
Muut rahoituskulut	-3 953	-7 715
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHT.	-489 535	-149 419
VUOSIKATE	6 811 537	3 946 158
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunn.mukaiset poistot	-3 987 499	-3 962 886
TILIKAUDEN TULOS	2 824 038	-16 728
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	21 516	22 016
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	2 845 554	5 288

8.2 Rahoituslaskelma

	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	6 811 537	3 946 158
Tulorahoituksen korjaukset	-135 760	7 806
TOIMINNAN RAHAVIRTA	6 675 777	3 953 964
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-5 913 412	-5 244 427
Rah.osuudet investointimenoiksi	494 675	24 290
Pys.vast.hyöd.luovutustulot	141 822	235 583
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-5 276 915	-4 984 554
Toiminnan ja invest. rahavirta	1 398 862	-1 030 590
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaam.vähennykset	3 300	0
Antolainauksen muutokset	3 300	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik.lainojen lisäys	11 000 000	11 000 000
Pitkäaik.lainojen vähennys	-9 224 209	-10 325 370
Lyhytaik.lainojen muutos	-2 000 000	-1 000 000
Lainakannan muutokset	-224 209	-325 370
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant.var.ja po:n muut	-54 009	11 742
Vaihto-omaisuuden muutos	0	89 533
Saamisten muutos	132 674	1 177 567
Korottomien velkojen muutos	-1 062 218	497 245
Muut maksuvalmiuden muutokset	-983 553	1 776 087
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 204 463	1 450 718
RAHAVAROJEN MUUTOS	194 399	420 127
Rahavarojen muutos	-194 399	-420 127
Rahavarat 31.12.	3 319 239	3 124 840
Rahavarat 1.1.	3 124 840	2 704 713

8.3. Tase

T A S E	2023	2022
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	33 115	47 754
2. Muut pitkävaikutteiset meno	908 157	1 024 932
Aineettomat hyödykkeet yht.	941 272	1 072 686
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	11 710 275	9 880 998
2. Rakennukset	44 839 439	46 970 546
3. Kiinteät rakenteet ja laitt	13 296 374	9 311 205
4. Koneet ja kalusto	336 310	439 916
5. Muut aineelliset hyödykkeet	121 754	121 754
6. Ennakkomaksut ja kesk.eräis	1 095 626	3 131 251
Aineelliset hyödykkeet yht	71 399 777	69 855 670
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	4 842 069	8 622 712
3. Muut lainasaamiset	46 700	50 000
4. Muut saamiset	251 823	251 823
Sijoitukset yhteensä	5 140 592	8 924 535
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	77 481 641	79 852 891
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
2. Lahjoitusrahastojen varat	293 044	293 384
3. Muut toimeksiantojen varat	447 634	35 918
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT	740 679	329 302
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
2. Lainasaamiset	4 571 708	4 721 381
3. Muut saamiset	75 000	75 000
Pitkäaik.saamiset yhteensä	4 646 708	4 796 381
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	1 107 321	1 462 312
2. Lainasaamiset	163 349	165 522
3. Muut saamiset	503 015	821 516
4. Siirtosaamiset	770 841	78 177
Lyhytaikaiset saamiset yht.	2 544 526	2 527 527
Saamiset yhteensä	7 191 234	7 323 908
III Rahoitusarvopaperit		
IV Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset yht.	3 319 239	3 124 840
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	10 510 473	10 448 749
VASTAAVAA YHTEENSÄ	88 732 793	90 630 943

T A S E	2023	2022
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	24 931 136	27 287 120
IV Ed.tilikausien yli/alijäämä	-849 213	-854 501
V Tilikauden yli/alijäämä	2 845 554	5 288
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	26 927 478	26 437 908
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1. Poistoero	53 461	74 978
POISTOERO JA VAPAAEHT.VAR.YHT	53 461	74 978
C PAKOLLISET VARAUKSET		
2. Muut pakolliset varaukset	58 940	59 797
PAKOLLISET VARAUKSET YHT.	58 940	59 797
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
1. Valtion toimeksiannot	0	106 523
2. Lahjoitusrahastojen pääoma	295 511	295 907
3. Muut toimeksiantojen pääoma	595 932	131 646
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.	891 443	534 076
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2. Lainat vakuutus- ja rah.lai	41 700 594	40 192 490
Pitkäaikainen vieras po. yht.	41 700 594	40 192 490
II Lyhytaikainen		
1. Joukkovelkakirjalainat	2 000 000	4 000 000
2. Lainat rahoitus- ja vak.lai	9 216 896	8 934 480
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0	14 729
5. Saadut ennakot	337 428	687 991
6. Ostovelat	2 115 076	4 422 810
7. Liittymismaks. ja muut vela	594 308	556 030
8. Siirtovelat	4 837 169	4 715 654
Lyhytaikainen vieras po. yht.	19 100 877	23 331 694
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	60 801 471	63 524 184
VASTATTAVAA	88 732 793	90 630 943

8.4 Konsernilaskelmat

Konsernituloslaskelma	2023	2022
Toimintatuotot	28 333 246	35 180 048
Toimintakulut	-53 510 711	-97 138 757
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	32 309	-53 202
Toimintakate	-25 145 156	-62 011 911
Verotulot	21 265 247	34 953 784
Valtionosuudet	11 831 377	31 803 413
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	18 494	10 487
Muut rahoitustuotot	23 201	46 081
Korkokulut	-634 600	-330 639
Muut rahoituskulut	-5 197	-26 391
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-598 101	-300 461
Vuosikate	7 353 368	4 444 826
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 590 707	-5 531 861
Omistuksen eliminointierot		46
Arvonalentumiset		-1 679
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-4 590 707	-5 533 494
Tilikauden tulos	2 762 661	-1 088 668
Tilinpäätössiirrot	20 617	6 560
Tilikauden verot	-9 483	-7 417
Laskennalliset verot	-50	-180
Vähemmistöosuudet	-18 562	-6 225
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 755 183	-1 095 931

Konsernin rahoituslaskelma

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
VUOSIKATE	7 353 368	4 444 826
Tilikauden verot	-9 483	-7 417
Tulorahoituksen korjaukset	-164 218	20 117
Toiminnan rahavirta	<u>7 179 667</u>	<u>4 457 525</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 802 981	-12 155 256
Rahoitusosuudet investointimenoihin	494 675	33 627
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	141 822	331 708
Investointien rahavirta	<u>-6 166 485</u>	<u>-11 789 921</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 013 182	-7 332 395
Rahoituksen rahavirta		
<u>Antolainauksen muutokset</u>		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	3 300	0
Antolainauksen muutokset	<u>3 300</u>	<u>0</u>
<u>Lainakannan muutokset</u>		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 000 000	16 165 700
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 400 604	-10 718 825
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 000 000	-1 023 584
Lainakannan muutokset	<u>-400 604</u>	<u>4 423 291</u>
<u>Oman pääoman muutokset</u>		
Oman pääoman muutokset	86 563	0
Muutokset vähemmistön osuudessa	0	0
Oman pääoman muutokset	<u>86 563</u>	<u>0</u>
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-54 009	10 860
Vaihto-omaisuuden muutos	-30 064	106 770
Saamisten muutos	-112 592	1 134 447
Korottomien velkojen muutos	-1 050 560	844 676
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>-1 247 226</u>	<u>2 096 752</u>
Rahoituksen rahavirta	-1 557 968	6 520 044
Rahavarojen muutos	-544 786	-812 352
Rahavarat 31.12.	4 644 908	6 616 817
Rahavarat 1.1.	5 189 694	7 429 169
Rahavarojen muutos	544 786	-812 352

Konsernitase	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	37 984	168 578
Muut pitkävaikuttiset menot	909 280	1 181 260
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0	325 625
Aineettomat hyödykkeet	947 264	1 675 463
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	11 804 472	10 512 934
Rakennukset	48 058 811	55 388 118
Kiinteät rakenteet ja laitteet	18 164 996	14 556 921
Koneet ja kalusto	644 842	1 884 283
Muut aineelliset hyödykkeet	266 548	294 597
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 101 560	16 896 561
Aineelliset hyödykkeet	80 041 229	99 533 415
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	597 646	771 111
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	2 112 873	1 795 796
Muut lainasaamiset	46 700	50 648
Muut saamiset	167 571	186 084
Sijoitukset	2 924 790	2 803 640
PYSYVÄT VASTAAVAT	83 913 282	104 012 518
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	312 995	133 305
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	301 425	301 291
Muut toimeksiantojen varat	621 933	252 172
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 236 354	686 767
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	8 481	328 919
Keskeneräiset tuotteet	1 748	1 789
Valmiit tuotteet	216 111	187 949
Vaihto-omaisuus	226 340	518 656
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset		
Lainasaamiset	184 208	233 881
Muut saamiset	76 630	76 060
Siirtosaamiset	928	1 095
Pitkäaikaiset saamiset	261 767	311 036
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 390 395	3 281 950
Lainasaamiset	496 443	556 018
Muut saamiset	557 739	1 451 290
Siirtosaamiset	842 499	522 787
Lyhytaikaiset saamiset	3 287 075	5 812 045
Saamiset	3 548 842	6 123 081
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	0	269
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0	239 214
Rahoitusarvopaperit	0	239 483
Rahat ja pankkisaamiset	4 644 908	6 377 333
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 420 090	13 258 554
VASTAAVAA	93 569 725	117 957 839

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	24 931 136	27 287 120
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0	4 322
Muut omat rahastot	458 066	747 491
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-750 111	383 550
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 755 183	-1 095 931
OMA PÄÄOMA	27 394 274	27 326 553

VÄHEMMISTÖOSUDET

247 533 301 162

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	79 015	807 764
PAKOLLISET VARAUKSET	79 015	807 764

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	312 995	133 305
Lahjoitusrahastojen pääomat	303 891	303 982
Muut toimeksiantojen pääomat	770 245	454 436
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 387 132	891 723

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen vieras pääoma**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	41 829 435	56 812 117
Pääomalainat	25 228	25 228
Saadut ennakot	20 006	19 950
Liittymismaksut ja muut velat	2 598 764	2 574 464
Siirtovelat	0	42 094
Laskennalliset verovelat	22 746	39 261
Pitkäaikainen vieras pääoma	44 496 180	59 513 114

Lyhytaikainen vieras pääoma

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 270 264	9 628 616
Lainat julkisyhteisöiltä	0	14 729
Lainat muilta luotonantajilta	2 000 000	4 000 000
Saadut ennakot	343 760	693 284
Ostovelat	2 342 247	6 379 372
Liittymismaksut ja muut velat	747 955	903 868
Siirtovelat	5 261 365	7 497 655
Lyhytaikainen vieras pääoma	19 965 592	29 117 523
VIERAS PÄÄOMA	64 461 771	88 630 638
VASTATTAVAA	93 569 725	117 957 839

9 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

9.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vertailuvuonna vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen käyttäen hankintahintaa. Tilinpäätöksessä 2023 kunnalla ei ole vaihto-omaisuutta.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

9.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilinpäätökset 31.12.2023 ja 31.12.2022 eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun ja tehtävien siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tulot ja menot siirtyivät hyvinvointialueille. Sosiaali- ja pelastustoimen tehtävien siirtyessä myös tehtäviä vastaava verorahoitus siirtyi hyvinvointialueille.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyessä kuntien ja kaupunkien järjestämisvastuuseen liittyvä henkilöstö ja irtain omaisuus on siirtynyt hyvinvointialueille 1.1.2023.

Hyvinvointialueen ja kunnan väliset omaisuusjärjestelyt on toteutettu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 128/2022 mukaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon mukaisesti annetun lain (voimaantulolain) 42 §:n mukaisesti lain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien jäsenosuuksien ja 23 §:ssä tarkoitetun irtaimen omaisuuden siirto hyvinvointialueille on kirjattu kunnan kirjanpidossa peruspääomaa vastaan. Samoin hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka on kirjattu peruspääomaan. Siirrot on kirjattu kunnan tilinpäätöksen 31.12.2022 mukaisilla kirjanpitoarvoilla.

Hyvinvointialueelle siirtyneet omaisuus- ja pääomaerät on kirjattu alkusaldojen muutoksina tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023, eikä peruspääomaa vastaan kirjattuja omaisuus- ja pääomaerien siirtoja esitetä vuoden 2023 liiketapahtumina talousarvion toteutumisvertailussa tai rahoituslaskelmassa.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtymiseen liittyvistä syistä kunnan tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma eivät ole vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen nähden.

Muhoksen kunta on aloittanut lomituspalveluiden vastuukuntana 1.1.2023 Pohjois-Suomen alueella. Kunnan vastuulle siirtyi Enontekiön, Hailuodon, Hyrynsalmen, Iin, Inarin, Kajaanin, Kemin, Keminmaan, Kempeleen, Kittilän, Kolarin, Kuhmon, Kuusamon, Kemijärven, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Muonion, Oulun, Paltamon, Pelkosenniemen, Posion, Pudasjärven, Puolangan, Pyhännän, Ranuan, Ristijärven, Rovaniemen, Sallan, Savukosken, Siikajoen, Simon, Sodankylän, Sotkamon, Suomussalmen, Vaalan, Siikalatvan, Taivalkosken, Tervolan, Tornion, Pellon, Tyrnävän, Utajärven, Utsjoen ja Ylitornion lomituspalveluiden hoitaminen, minkä myötä toiminnan tulot ja menot eivät ole vertailukelpoiset edelliseen tilikauteen nähden.

9.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisön (Muhoksen Vesihuolto Oy) aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu kunnan suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

9.4 Konsernitilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Konsernitilinpäätökset 31.12.2023 ja 31.12.2022 eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Siirron myötä konsernin emoyhteisön tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma 31.12.2023 eivät ole vertailukelpoisia edellisen tilinpäätöksen kanssa. Emoyhteisön tilikausien vertailukelpoisuudesta on kerrottu tarkemmin emoyhteisön esittämistapaa koskevissa liitetiedoissa kappaleessa 9.2

Hyvinvointialueiden aloittaessa 1.1.2023 aiemmin sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tehtäviä hoitaneet kuntayhtymät ovat purkautuneet. Muutoksen myötä kunnan omistus Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymässä on päättynyt ja näin ollen sitä ei ole yhdistelty vuoden 2023 tilinpäätökseen.

Hyvinvointialueelle siirtyneet omaisuus- ja pääomaerät on emoyhteisössä kirjattu alkusaldojen muutoksina tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023, eikä peruspääomaa vastaan kirjattuja omaisuus- ja pääomaerien siirtoja esitetä vuoden 2023 liiketapahtumina talousarvion toteutumisvertailussa eikä rahoituslaskelmassa. Samoin vuoden 2023 konsernin tulokseen vaikuttavat ainoastaan vuoden 2023 liiketapahtumat ja eliminointi- ja yhdistelykirjausten muutokset. Sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä johduvat muutokset vaikuttavat konsernitaseen edellisten tilikausien yli- tai alijäämään.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtymiseen liittyvistä syistä konsernin tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma eivät ole vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen nähden.

Omaisuusjärjestelyt vaikuttavat myös siihen, mitkä yhteisöt yhdistellään kuntakonsernien konsernitilinpäätöksiin, ja siten konsernitilinpäätöksen oikaisu- ja eliminointikirjauksiin.

Muhoksen kunta on aloittanut lomituspalveluiden vastuukuntana 1.1.2023 Pohjois-Suomen alueella. Kunnan vastuulle siirtyi Enontekiön, Hailuodon, Hyrynsalmen, Iin, Inarin, Kajaanin, Kemin, Keminmaan, Kempeleen, Kittilän, Kolarin, Kuhmon, Kuusamon, Kemijärven, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Muonion, Oulun, Paltamon, Pelkosenniemen, Posion, Pudasjärven, Puolangan, Pyhännän, Ranuan, Ristijärven, Rovaniemen, Sallan, Savukosken, Siikajoen, Simon, Sodankylän, Sotkamon, Suomussalmen, Vaalan, Siikalatvan, Taivalkosken, Tervolan, Tornion, Pellon, Tyrnävän, Utajärven, Utsjoen ja Ylitorion lomituspalveluiden hoitaminen, minkä myötä toiminnan tulot ja menot eivät ole vertailukelpoiset edelliseen tilikauteen nähden, ja tällä on vaikutus myös konsernin toiminnan tulokseen.

9.5 Tuloslaskelman liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	540 602	5 373 096	413 351	5 253 165
Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	0	23 671 526	0	5 017 080
Opetus- ja kulttuuripalvelut	4 837 349	2 568 099	1 610 353	2 107 504
Yhdyskuntapalvelut	4 997 984	3 312 385	3 330 593	1 699 365
Muut palvelut	17 957 311	254 942	17 704 631	0
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>28 333 246</i>	<i>35 180 048</i>	<i>23 058 928</i>	<i>14 077 114</i>

Toimintatuotot eivät ole vertailukelpoiset edelliseen tilikauteen nähden.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun ja toiminnan siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen tulot ovat kertyneet hyvinvointialueille vuonna 2023. Uudistuksen yhteydessä kunta on vuokrannut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen käytössä olleet toimitilat, millä on ollut merkittävä vaikutus yhdyskuntapalveluiden toimintatuottojen kasvuun.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet on aiempina vuosina Oulujoki-opistoon kohdistuvan valtionosuuden osalta kirjattu opetus- ja kulttuuritoimen toimintatuottoihin. Vuonna 2023 valtionosuudet on kokonaisuudessaan kirjattu tuloslaskelmaosan valtionosuuksiin.

Muhoksen kunta on aloittanut lomituspalveluiden vastuukuntana 1.1.2023 Pohjois-Suomen alueella. Kunnan vastuulle siirtyi 44 kunnan lomituspalveluiden hoitaminen. Lomituspalveluiden tuotot on esitetty kohdassa muut palvelut vuonna 2023 (tilinpäätöksessä 2022 lomitus rivillä yleishallinto).

Verotulojen ja valtionosuuksien erittely

Verotulojen erittely		
	2023	2022
Kunnan tulovero	15 898 143	29 293 394
Osuus yhteisöveron tuotosta	981 045	1 497 637
Kiinteistövero	4 386 059	4 162 754
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>21 265 247</i>	<i>34 953 784</i>

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely		
	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	10 527 167	24 788 316
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	5 382 582	7 993 527
<i>Siitä:</i> Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-53 593	-9 224
Verotulomenetysten korvaus	1 357 803	4 456 762
<i>Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä</i>	<i>11 831 377</i>	<i>29 235 854</i>

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämismääräyksiä siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämismääräyksiin siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvä osuus verorahoituksesta siirtyi hyvinvointialueille. Verorahoituksen siirron toteuttamiseksi kuntien ja kaupunkien verotuloprosentteja pienennettiin vuoden 2022 tasta 12,64 prosenttiyksikköä ja valtionosuuksia leikattiin vuodelle 2023 sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia vastaavasti. Em. syistä kunnan tuloverot sekä peruspalveluiden valtionosuudet eivät ole vertailukelpoiset edelliseen tilikauteen nähden.

Palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely		
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	1 008 068	22 916 319
Muiden palvelujen ostot	8 211 134	9 522 264
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>9 219 202</i>	<i>32 438 583</i>

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämismääräyksiä siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämismääräyksiin siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen menot siirtyivät hyvinvointialueille.

Muhoksen kunta on aloittanut lomituspalveluiden vastuukuntana 1.1.2023 Pohjois-Suomen alueella. Kunnan vastuulle siirtyi 44 kunnan lomituspalveluiden hoitaminen.

Em. syistä palvelujen ostot eivät ole vertailukelpoiset edelliseen tilikauteen nähden.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan. Kunnanvaltuusto on tarkastanut poistosuunnitelman 26.11.2012 § 107. Kunnanhallitus on 29.10.13 § 465 ja 25.2.14 § 8 vahvistanut kohteet, joissa on poikettu alarajasta.

Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät ovat:

	Tasapoisto
Aineettomat hyödykkeet	
Kehittämismenot	2-5 vuotta*
Aineettomat oikeudet	5-20 vuotta*
Liikearvo	2-5 vuotta *
Muut pitkävaikutteiset meno	
Atk-ohjelmistot	2-5 vuotta *
Muut	2-5 vuotta *
*) erityisestä syystä voi olla enintään 20 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30 vuotta
Talousrakennukset	10-20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	20-30 vuotta
Asuinrakennukset	30-50 vuotta
Kiinteät rakennukset ja laitteet	
Kadut, tiet, tori ja puistot	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta
Kaukolämpöverkko	20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovaistulaitteet	15 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 vuotta
Maakaasuverkko	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta
Sähkö, vesi ym. Laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Muut kevyet koneet	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms laitteet (koulujen ensikertainen kalustaminen)	5 vuotta
Atk-laitteet	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	0	788 376	0	0
Lisäykset tilikaudella		27 222	0	0
Vähennykset tilikaudella		-83 855	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0	731 743	0	0
Muut pakolliset varaukset 1.1.	16 224	0	0	0
Lisäykset tilikaudella	18 933	16 224	0	0
Vähennykset tilikaudella	-15 082	0	0	0
Muut pakolliset varaukset 31.12.	20 075	16 224	0	0
Kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.	59 797	62 389	59 797	62 388
Lisäykset tilikaudella		0	0	0
Vähennykset tilikaudella	-857	-2 592	-857	-2 592
Kaatopaikan maisemointivaraus 31.12.	58 940	59 797	58 940	59 797
<i>Pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>79 014</i>	<i>807 764</i>	<i>58 940</i>	<i>59 797</i>

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on purkautunut hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023, eikä sitä ole yhdistelty kunnan konsernitilinpäätökseen vuonna 2023. Tästä johtuen varausta potilasvahinkovakuutusmaksuun ei ole kunnan konsernitilinpäätöksessä 31.12.2023.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	134 903	31 695	134 903	31 695
Muut luovutusvoitot		25 310		24 827
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>134 903</i>	<i>57 005</i>	<i>134 903</i>	<i>56 523</i>
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen luovutustappiot	0	-66 920	0	-66 920
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>-66 920</i>	<i>0</i>	<i>-66 920</i>

Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä olennaisista tuotoista, jotka on saatu osuuk-sista muissa yhteisöissä

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2023	2022
Osinkotuotot muista yhteisöistä	476	5 923
<i>Yhteensä</i>	<i>476</i>	<i>5 923</i>

Erittely poistoeron muutoksista

Erittely poistoeron muutoksista		
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	21 516	22 016
Suunnitelman mukaisten ja verotuspoistojen erotus (- tai +)		
<i>Poistoeron muutokset yhteensä</i>	<i>21 516</i>	<i>22 016</i>

9.6 Taseen liitetiedot

9.6.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	47 754	1 024 932	1 072 686
Tilinavaus / siirto hyvinvointialueelle	-217	0	-217
Poistamaton hankintameno 1.1.2023	47 537	1 024 932	1 072 469
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	0
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0
Tilikauden poisto	-14 422	-116 774	-131 197
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0
Aktivoidut korkomenot	0	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.2023	33 115	908 157	941 272
Arvonkorotukset	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	33 115	908 157	941 272
Olennaiset lisäpoistot	0	0	0
Erittely olennaisista lisäpoistoista	0	0	0

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineel. hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.er.h	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	9 880 998	46 970 546	9 311 205	439 916	121 754	3 131 251	69 855 670
Tiilinaisuus / siirto hyvinvointialueelle	0	0	0	-11 409	0	0	-11 409
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 880 998	46 970 546	9 311 205	428 507	121 754	3 131 251	69 844 261
Lisäykset tilikauden aikana	1 836 195			211 568		3 865 649	5 913 412
Rahoitusosuudet tilikaudella						-494 675	-494 675
Vähennykset tilikauden aikana	-6 919						-6 919
Siirrot erien välillä		501 405	4 875 601	29 593		-5 406 599	0
Tilikauden poisto		-2 632 512	-890 432	-333 358			-3 856 302
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0	0	0	0
Aktivoidut korkomenot	0	0	0	0	0	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	11 710 275	44 839 439	13 296 374	336 310	121 754	1 095 626	71 399 777
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 710 275	44 839 439	13 296 374	336 310	121 754	1 095 626	71 399 777
Olenaiset lisäpoistot		-51 976					
Erittely olenaisista lisäpoistoista							

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämismääräyksiä siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämismääräyksiin siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen järjestämiseen liittyvä irtain omaisuus siirtyi hyvinvointialueille vastikkeetta. Siirrot on kirjattu kunnan tilinpäätöksen 31.12.2022 mukaisilla kirjanpitoarvoilla. Hyvinvointialueelle siirtyvät omaisuuserät on kirjattu alkusaldon muutoksina tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023.

Maa- ja vesialueiden erittely

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	233 734	203 244	191 082	185 209
Muut maa- ja vesialueet	11 570 738	9 747 335	11 519 193	9 695 790
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>11 804 472</i>	<i>9 950 579</i>	<i>11 710 275</i>	<i>9 880 998</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				Yhteensä
	Osakkeet konserni-	Osakkeet omistusyht yhteisöt	Kunta- yhtiö- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	474 000	145 585	6 397 658	1 605 469	8 622 712
Tiilinaisuus / kuntayhtymän lakkaaminen	0	0	-3 780 643	0	-3 780 643
Hankintameno 1.1.2023	474 000	145 585	2 617 014	1 605 469	4 842 069
Lisäykset	0	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.2023	474 000	145 585	2 617 014	1 605 469	4 842 069
Arvonlennukset	0	0	0	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	474 000	145 585	2 617 014	1 605 469	4 842 069

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät kuntayhtymät lakkasivat, ja näin ollen kunnan omistus Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymässä päättyi.

	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				Yhteensä
	Jvk-laina-saamiset	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	0	50 000	0	251 823	301 823
Tilinavaus / kuntayhtymän lakkaaminen	0	0	0	0	0
Hankintameno 1.1.2023	0	50 000	0	251 823	301 823
Lisäykset		0	0	0	0
Vähennykset	0	-3 300	0	0	-3 300
Siirrot erien välillä		0	0	0	0
Hankintameno 31.12.2023	0	46 700	0	251 823	298 523
Arvonlennukset		0	0	0	0
Arvonkorotukset		0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	0	46 700	0	251 823	298 523

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Tytär yhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhtiöt						
Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Tytär yhteisöt						
Muhoksen Vesihuolto Oy	1827877-2	100,00 %	100,00 %	417	7 188	-172
Kiinteistö Oy Piilorivi	0231606-8	50,00 %	50,00 %	214	48	19
Kuntayhtymät						
Koulutus kuntayhtymä OSAO	0992445-3	3,65 %	3,65 %	2 917	1 056	-176
Pohjois-Pohjanmaan Liitto	0922484-4	2,09 %	2,09 %	38	20	1
Osakkuusyhteisöt						
Hirsijärven Vesi Oy	0289184-7	50,00 %	50,00 %	540		32
Humanpolis Oy	2389484-4	33,00 %	33,00 %	37		6
Kiinteistö Oy Muhoksen Vanhustentalo	0556968-5	23,07 %	23,07 %	20		0

Vaihtuvat vastaavat

Pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten erittely

Saamisten erittely				
	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	101 976	0	202 457
Lainasaamiset	4 387 500	100 000	4 487 500	100 000
Muut saamiset	0		0	0
Siirtosaamiset	0		0	0
Yhteensä	4 387 500	201 976	4 487 500	302 457
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	1 000	0	4 828
Lainasaamiset	0		0	0
Muut saamiset	0		0	0
Siirtosaamiset	0		0	0
Yhteensä	0	1 000	0	4 828
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset	0	0	0	0
Lainasaamiset	46 700	0	50 000	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	46 700	0	50 000	0
Saamiset yhteensä	4 434 200	202 976	4 537 500	307 285

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot			0	0
Etukäteen maksetut vuokratulot			0	0
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0	0	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot	112 076,21	277 584,78	52 795	15 815
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	2 233		2 233	0
Kelan korvaus työterveyshuollosta	165 900	45 268	165 900	0
EU-tuet ja avustukset			0	0
Muut tulojäämät	562 586	201 029	549 914	62 362
Tulojäämät yhteensä	730 718	246 297	718 046	62 362
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	842 794	523 882	770 841	78 177

Siirtosaamiset eivät ole vertailukelpoiset edellisen tilinpäätöksen kanssa, sillä Kelan korvaus työterveyshuollosta on kirjattu vuonna 2022 muihin saamisiin, ja vuonna 2023 kunta on saanut kertaluonteisen avustuksen 515 000,00 euroa Kirkkosaaren sillan rakentamiskustannuksiin.

9.6.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 31.12.2022	27 287 120		27 287 120	
Tilinavaus 1.1.2023	-2 355 984		-2 355 984	
Peruspääoma 1.1.	24 931 136	27 287 120	24 931 136	27 287 120
Lisäykset		0	0	0
Vähennykset		0	0	0
Peruspääoma 31.12.	24 931 136	27 287 120	24 931 136	27 287 120
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.2022	4 322			
Tilinavaus 1.1.2023	-4 322			
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	0	4 322	0	0
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12	0	4 322	0	0
Muut omat rahastot				
Kehittämisrahasto 1.1.	-945	10 094	0	0
Siirrot rahastoon	6 557	10450	0	0
Siiirrot rahastosta	-4 150	-21 489	0	0
Kehittämisrahasto 31.12.	1 462	-945	0	0
Muut omat rahastot 31.12.2022	748 436	733 507	0	0
Tilinavaus 1.1.2023	-275 378			
Muut omat rahastot 1.1.2023				
Siirrot rahastoon		21188	0	0
Siiirrot rahastosta	-16 454	-6 259	0	0
Muut omat rahastot 31.12.	456 604	748 436	0	0
Muut omat rahastot yhteensä	458 066	751 813	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.2022	383 550	394 000	-849 213	-2 053 807
Tilinavaus 1.1.2023	-37 730			
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.2023	345 820			
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-750 111	383 550	-849 213	-854 501
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 755 183	-1 095 931	2 845 554	5 288
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>27 394 274</i>	<i>27 326 553</i>	<i>26 927 478</i>	<i>26 437 907</i>

Hyvinvointialueen ja kunnan väliset omaisuusjärjestelyt on toteutettu Kirjanpitolauslauseen kunta- jaoston lausunnon 128/2022 mukaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon annettua lain (voimaantulolain) 42 §:n mukaisesti lain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien jäsenosuuksien ja 23 §:ssä tarkoitettujen irtaimen omaisuuden siirto hyvinvointialueille on kirjattu kunnan kirjanpidossa peruspääomaa vastaan. Samoin hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka on kirjattu peruspääomaan. Siirrot on kirjattu kunnan tilinpäätöksen 31.12.2022 mukaisilla kirjanpitoarvoilla.

Erittely poistoerosta

	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	53 461	74 978
Verotuspoistoihin liittyvät poistoero		
<i>Poistoero yhteensä</i>	<i>53 461</i>	<i>74 978</i>

Pitkäaikaiset velat

Vieras pääoma joka erääntyy myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua:

Pitkäaikaiset velat		
	2023	2022
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 457 047	13 537 406
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saadut ennakot	0	0
Ostovelat	0	0
Muut velat	0	0
Siirtovelat	0	0
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>15 457 047</i>	<i>13 537 406</i>

Joukkovelkakirjalainat

	2023	2022
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	2 000 000	0
- korko 4,05 %		
- erääntyvät 29.2.2024		
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>	<i>2 000 000</i>	<i>0</i>

Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset				
Ympäristövastuut	58 940	59 797	58 940	59 797
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)		731 743	0	0
Muut pakolliset varaukset	20 075	16 224		
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	79 015	807 764	58 940	59 797

Konsernin pakolliset varaukset eivät ole vertailukelpoiset edelliseen tilinpäätökseen nähden Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin lakkaamisen myötä (potilasvahinkovakuutusmaksu).

Vieras pääoma

	2023		2022	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisölle				
Saadut ennakot	0		0	
Ostovelat	0		0	
Muut velat	0		0	
Siirtovelat	0		0	
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	0
Velat kuntayhtymille, jossa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot	0		0	
Ostovelat	0	173	0	1 011 313
Muut velat	0		0	
Siirtovelat	0		0	
<i>Yhteensä</i>	0	173	0	1 011 313
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille				
Saadut ennakot	0		0	
Ostovelat	0		0	
Muut velat	0		0	
Siirtovelat	0		0	
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	0
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	0	173	0	1 011 313

Velat kuntayhtymille eivät ole vertailukelpoiset edellisen tilinpäätöksen kanssa, sillä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023.

Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut velat				
Liittymismaksut	2 239 451	2 215 151	0	0
Muut velat	1 107 269	1 263 181	594 308	556 030
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>3 346 719</i>	<i>3 478 332</i>	<i>594 308</i>	<i>556 030</i>

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	28 055	214 665	282 457	65 256
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja hlösivukulujen jaksotukset	3 671 056	5 348 904	3 488 802	3 501 345
Muut palkkojen ja hlösivukulujen jaksotukset	913 643	1 123 544	865 616	839 071
Korkojaksotukset	130 478	112 894	129 257	71 531
Muut menojäämät	518 133	697 648	71 038	238 451
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>5 233 310</i>	<i>7 497 655</i>	<i>4 837 169</i>	<i>4 715 654</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>5 261 365</i>	<i>7 497 655</i>	<i>4 837 169</i>	<i>4 715 654</i>

9.6.3 Vakuudet ja vastuut

Vakuudet

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	363 000	465 800	0	0
Pantatut arvopaperit			0	0
Muut		544 840		
<i>Yhteensä</i>	<i>363 000</i>	<i>1 010 640</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Vakuudet yhteensä</i>	<i>363 000</i>	<i>1 010 640</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Vuokravastuut

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Toimitilojen vuokravastuut	9080193	5 760 295	9 080 193	7 025 874
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	700784	1 005 776	700 784	1 141 073
Maa-alueiden vuokravastuut		27 595	0	0
Muut vuokravastuut	214792,28	254 372	176 700	213 900
Vuokravastuut yhteensä	9 995 769	7 048 039	9 957 677	8 380 847
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	795 140	777 218	768 039	680 143
- siitä PPP-hankkeet (public-private-partnerships)			0	0
- siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	2 061 348	1 987 154	2 061 348	1 987 154
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut			0	0

Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

Vastuositoumukset

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	200 000	200 000	200 000	200 000
Jäljellä oleva pääoma	45 000	55 000	45 000	55 000
Takaukset muiden puolesta*				
Alkuperäinen pääoma	2 002 000	2 002 000	2 002 000	2 002 000
Jäljellä oleva pääoma	1 001 006		1 001 006	

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	73 683 555	67 446 638
Kunnan osuus kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	58 654	39 003

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet

LEPPINIEMEN ALUEEN ASEMAKAAVA

Asemakaava laadittu, valtuusto hyväksynyt 25.11.2013 § 111

Yhdyskuntarakentamisen maankäyttösopimus 20.1.2014, Muhoksen kunta / Ameta Oy

Ma. tilasta Leppiniemi RN:o 494-403-198-1

Ma. tilasta Koskipohjola RN:o 494-403-2-119

Kadut

Sopimusalueella asemakaavassa osoitettujen katujen suunnittelusta ja rakentamisesta vastaa Muhoksen kunta.

Alueen kunnallistekniikka toteutetaan katuosittain erikseen sovittavalla aikataululla. Sopimusvelvoitteet olisi sopimuksen mukaan ollut täytettävä viimeistään vuoden 2023 loppuun mennessä, mutta kunnallistekniikan rakentamista ei ole aloitettu.

Korvauksena alueen kunnallistekniikan rakentamisesta maanomistaja Ameta Oy luovuttaa kunnalle sopimuksessa esitetyt asemakaavan mukaiset tontit. Luovutuskirja alueelta 1 on allekirjoitettu 24.6.2016.

9.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä (kunta)

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2023	2022
Yleishallinto	329	104
Sosiaali- ja terveystoimi	0	237
Opetus- ja kulttuuritoimi	351	338
Yhdyskuntapalvelut	69	75
<i>Yhteensä</i>	<i>749</i>	<i>754</i>

Henkilöstön lukumäärä ei ole vertailukelpoinen sosiaali- ja terveystoimen sekä konsernipalveluiden ja henkilöstön kokonaismäärän osalta, sillä sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö on siirtynyt hyvinvointialueelle 1.1.2023, ja Muhoksen kunnasta on puolestaan tullut Pohjois-Suomen lomituspalveluista vastaava kunta 1.1.2023.

Henkilöstökulut

	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	32 070 670	32 391 671
- josta henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	119 464	76 075
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>32 070 670</i>	<i>32 391 671</i>

Henkilöstökulujen aktivointi taseeseen tapahtuu Valmistus omaan käyttöön -tilin kautta.

Henkilöstökulut eivät ole vertailukelpoiset, sillä sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö on siirtynyt hyvinvointialueelle 1.1.2023, ja Muhoksen kunnasta on puolestaan tullut Pohjois-Suomen lomituspalveluista vastaava kunta 1.1.2023.

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2023	2022
Keskustan Utajärven kuntayhdistys ry	9,00	27,00
Keskustan Pohjois-Pohjanmaan piiri ry	0,00	588,00
Kristillisdemokr. Oulun paikallisosasto	146,63	121,50
Keskusta, Utajärven paikallisyhdistys ry	9,00	9,00
Muhoksen kokoomus	1 324,00	1 338,00
Muhoksen Vasemmisto ry	995,50	965,50
SDP Muhoksen paikallisjärjestö	808,25	926,00
Muhoksen Perussuomalaiset	2 685,00	2 892,00
Keskustan Muhoksen kunnallisjärjestö	5 785,39	5 628,75
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>11 762,77</i>	<i>12 495,75</i>

Tilintarkastusyhteisölle suoritettut palkkiot

	2023	2022
KPMG Oy AB		
Tilintarkastuspalkkiot	10 800	15 188
Tilintarkastajan lausunnot	1 600	1 400
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		0
Muut palkkiot	13 000	0
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>25 400</i>	<i>16 588</i>

Intressitahotapahtumat

Kunnanjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus (kunnanhallitus 13.11.2023 § 303, jossa on sovittu 12 kk:n palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

MUHOKSEN KUNTA

Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan allekirjoitukset

Muhoksella 26. maaliskuuta 2024

Aimo Manelius

Anu Plaketti

Katja Alanen

Jarkko Hoppo

Jarmo Markkanen

Jaana Pohjola-Malmberg

Heidi Pöykiö

Kimmo Hinnola, kunnanjohtaja**TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ**

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus

Muhoksella _____ 2024

KPMG Oy Ab, JHT-yhteisö

Tapio Raappana
Partner, KHT, JHT
Vastuullinen tilintarkastaja

VARMENTAVAT TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT 2023

Tilikartta

Laskentatunnisteet

Poistosuunnitelma

Käyttöomaisuuskirjanpito

Poistoeroraportti

Suunnitelman mukainen tase-erittely

Ostot 1.1.– 31.12.2023

Myynnit 1.1.– 31.12.2023

Tase-erittelyt 31.12.2023